

ภาคผนวก ช

คู่มือหลักสูตรฝึกอบรบเสริมสร้างคุณลักษณะการเป็นผู้มีจิตอาสา

สำหรับนักเรียน นักศึกษา ระดับอาชีวศึกษา

ของวิทยาลัยเอกชนในจังหวัดมุกดาหาร

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

คู่มือ

หลักสูตรฝึกอบบรมเสริมสร้างคุณลักษณะการเป็นผู้มีจิตอาสา
สำหรับนักเรียน นักศึกษา ระดับอาชีวศึกษา
ของวิทยาลัยเอกชนในจังหวัดมุกดาหาร

จัดทำโดย

นางสาวกรรณา วิทยารัตน์

นักศึกษาปริญญาโท

สาขาวิชานวัตกรรมการบริหารการศึกษา

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

ปีการศึกษา 2557

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

คำนำ

คู่มือการใช้หลักสูตรฝึกอบรมเสริมสร้างคุณลักษณะการเป็นผู้มีจิตอาสา สำหรับนักเรียน นักศึกษา ระดับอาชีวศึกษาของวิทยาลัยเอกชนในจังหวัดมุกดาหาร ฉบับนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อให้วิทยากรได้ทราบหลักการและเหตุผล จุดประสงค์ของการใช้คู่มือฝึกอบรม เนื้อหาสาระ วิธีดำเนินการฝึกอบรม ตลอดจนการวัดและประเมินผล การฝึกอบรม เพื่อวิทยากรจะได้เห็นแนวทางในการเตรียมความพร้อมก่อนการฝึกอบรม และสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ของหลักสูตรตามที่ได้กำหนดไว้

ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างสูงว่าคู่มือวิทยากรฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่ได้นำหลักสูตรฝึกอบรมเสริมสร้างคุณลักษณะการเป็นผู้มีจิตอาสา สำหรับนักเรียน นักศึกษา ระดับอาชีวศึกษาของวิทยาลัยเอกชนในจังหวัดมุกดาหาร

ขอขอบคุณผู้เชี่ยวชาญที่ได้กรุณาตรวจสอบความเหมาะสมและความสอดคล้องของหลักสูตรการฝึกอบรมฉบับนี้และให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไขหลักสูตรฝึกอบรม

ขอขอบคุณคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วาโร เพ็งสวัสดิ์ ประธานกรรมการ ดร.อนุสิทธิ์ นามโยธา กรรมการที่ปรึกษา ที่ได้กรุณาตรวจสอบ เสนอแนะ ตั้งแต่เริ่มจัดทำโครงร่างของหลักสูตรฝึกอบรมจนเป็นหลักสูตรฉบับสมบูรณ์

กรุณา วิทยารัตน์

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

สารบัญ

เนื้อหา	หน้า
หลักสูตรฝึกอบรมเสริมสร้างคุณลักษณะการเป็นผู้มีจิตอาสา สำหรับนักเรียน นักศึกษา ระดับอาชีวศึกษาของวิทยาลัยเอกชนในจังหวัดมุกดาหาร	1
หลักการและเหตุผล	1
จุดมุ่งหมายของการใช้คู่มือฝึกอบรม.....	3
วัตถุประสงค์ของหลักสูตร.....	3
การออกแบบหน่วยการเรียนรู้.....	4
เนื้อหาสาระของหลักสูตร	5
กิจกรรมการฝึกอบรม	6
การวัดและประเมินผล	7
คุณสมบัติของผู้เข้ารับการฝึกอบรม	8
คุณสมบัติของวิทยากรดำเนินการฝึกอบรม	9
ขั้นตอนการดำเนินการฝึกอบรม	9
หลักจิตวิทยาที่ใช้ในการจัดกิจกรรมการฝึกอบรม.....	10
เทคนิคการฝึกอบรม.....	13
การกำหนดการฝึกอบรม	19
โครงสร้างหน่วยการเรียนรู้	20
หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 กิจกรรมจิตอาสา...เส้นทางความดี.....	25
หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 องค์ประกอบแห่งจิตอาสา.....	69
หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 โครงการจิตอาสา.....	95
หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 แบ่งปันประสบการณ์สานต่อความดี.....	107
เพลงประกอบกิจกรรม	121
แบบประเมินประสิทธิผลของหลักสูตรฝึกอบรม.....	133
บรรณานุกรม	149

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 โครงสร้างหน่วยการเรียนรู้.....	20

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 เอกสารประกอบการบรรยายกิจกรรมจิตอาสา.... เส้นทางความดี.....	51
2 Kindness Boomerang.....	63
3 เรียงความ.....	64
4 Gen A idol.....	65
5 เลื้อยก้นหนาว.....	75
6 ชายหนุ่ม.....	77
7 ฮีโร่.....	79
8 โคมไฟกับคนตาบอด.....	81
9 คู่มือจิตอาสา.....	99
10 คนต้นแบบ.....	112
11 ความสุขจากจิตอาสา.....	113

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

คู่มือการใช้

หลักสูตรฝึกอบรมเสริมสร้างคุณลักษณะการเป็นผู้มีจิตอาสา สำหรับนักเรียน นักศึกษา ระดับอาชีวศึกษา ของวิทยาลัยเอกชนในจังหวัดมุกดาหาร

หลักการและเหตุผล

จากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 11 พ.ศ. 2555-2559 (2555, หน้า 5-12) ได้ประเมินสถานการณ์ความเสี่ยงและการภูมิคุ้มกันของประเทศว่า สังคมไทยเผชิญวิกฤตความเสี่ยงด้านคุณธรรมและจริยธรรม และมีการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมที่หลากหลาย การเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วผ่านกระแสโลกาภิวัตน์ และโลกไซเบอร์ ทำให้คนไทยมุ่งแสวงหาความสุข และสร้างอัตลักษณ์ส่วนตัวผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์เกิดเป็นวัฒนธรรมย่อยร่วมสมัยที่หลากหลายในรูปแบบการรวมกลุ่มของบุคคลที่สนใจเรื่องเดียวกัน โดยที่วัฒนธรรมที่บ่งบอกความเป็นไทยไม่สามารถแสดงบทบาทที่ชัดเจน ขณะเดียวกันสังคมไทยก็เผชิญกับความเสื่อมถอยด้านคุณธรรมจริยธรรม ซึ่งสะท้อนได้จากคนในสังคมมีความถ้อยแถลงในการใช้ความรุนแรงในการแก้ไขปัญหามากขึ้น ทั้งปัญหาครอบครัว การแย่งชิงทรัพยากรระหว่างชุมชน และความคิดเห็นแตกต่างทางการเมือง ขณะที่กระบวนการยุติธรรมแก้ปัญหาได้ไม่เต็มที่ ผู้ที่ใช้ความรุนแรงมักขาดความยับยั้งชั่งใจ มีพฤติกรรมเลียนแบบหรืออาจเกิดจากการเลี้ยงดู ขาดการใช้เหตุใช้ผล ขาดความเอื้อเฟื้อ เอื้ออาทร ส่งผลให้มีความมีคุณธรรมและจริยธรรมของคนในสังคมลดน้อยลง ค่านิยมที่ดั่งงามเสื่อมถอยและประเพณีดั้งเดิมถูกบิดเบือน เนื่องด้วยการเปลี่ยนแปลงภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ ส่งผลให้สังคมไทยมีความเป็นวัตถุนิยมให้ความสำคัญกับศีลธรรม และวัฒนธรรมที่ดั่งงามลดลง ทั้งการดำรงชีวิตประจำวันการใช้ชีวิตและความสัมพันธ์กับผู้อื่น มุ่งหารายได้เพื่อสนองความต้องการบริโภค การช่วยเหลือเกื้อกูลกันลดลง ความมีน้ำใจไมตรีน้อยลง แย่งแย่ง เอารอดเอาเปรียบกันขาดความสามัคคี ไม่เคารพสิทธิผู้อื่น และขาดการยึดถือประโยชน์ส่วนรวม

ปัจจุบันจะเห็นความพยายามในการปลูกฝัง เรื่องจิตสาธารณะหรือจิตอาสา ในสังคมไทยปรากฏในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

(ฉบับที่ 2 พ.ศ.2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2553 หมวด 1 บททั่วไป ที่ว่าด้วยความมุ่งหมายและมาตรา 7 ซึ่งมุ่งปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องในด้านต่าง ๆ รวมถึงการรู้จักรักษาผลประโยชน์ส่วนรวม และของประเทศชาติผ่านกระบวนการเรียนรู้ โดยมีการกำหนดตัวบ่งชี้ 1.5 คุณธรรมจิตสาธารณะ และจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพลโลก เป็นคุณลักษณะประการหนึ่งของคนไทยที่พึงประสงค์ และในมาตรฐานการศึกษาของชาติ มาตรฐานที่ 1 ได้กำหนดเป้าหมายของการจัดการศึกษา ที่การพัฒนาคนไทยทุกคนให้เป็น “คนเก่ง คนดี และมีความสุข” โดยมีการพัฒนาที่เหมาะสมกับช่วงวัยอย่างเป็นธรรมชาติ และเต็มศักยภาพ ตรงตามความต้องการทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา มีความรู้ และทักษะการเรียนรู้ จากการปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วม (Participatory Action Learning) ที่จำเป็น และเพียงพอต่อการดำรงชีวิต และการพัฒนาสังคมตลอดจนมี คุณธรรม และจิตสำนึกที่พึงประสงค์ สามารถอยู่ในสังคมได้อย่างปกติสุข (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2543, หน้า 44)

คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่มีนโยบายในการพัฒนาผู้เรียนให้มีความเป็นผู้นำ มีจิตอาสา มีกระบวนการคิดวิเคราะห์และมีคุณลักษณะของการเป็นประชากรอาเซียนโดยสมบูรณ์ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2554, online) ด้านสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (2557, online) ดร.ชัยพฤกษ์ เสรีรักษ์ เลขาธิการคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (กอศ.) เปิดเผยว่า ในปี 2557 สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (กอศ.) จะใช้งบประมาณ 82.5 ล้านบาท เสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรม ปลูกภาพชอบทะเลาะวิวาท ส่งเสริมความเป็นนักจิตอาสา หวังเรียกค่านิยมสังคม หันมาสนับสนุนให้ลูกหลานเรียนอาชีวะมากขึ้น

จากผลการวิจัยของสถาบันส่งเสริมสุขภาพเด็กแห่งชาติมหาราชินี (2550, หน้า 98-99) เรื่อง คุณภาพวัยรุ่น : กรณีนักเรียนสายสามัญและสายอาชีวศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร ชลบุรี เชียงใหม่ นครราชสีมา และสงขลา จำนวน 3,000 คน ผลการวิเคราะห์ตัวชี้วัดพบว่า เด็กไทยขณะนี้ขาดจิตอาสา ชุมชนอ่อนแอไม่ได้รับความสนใจ การเอาใจใส่จากเด็กและชาดกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณะประโยชน์ ห้างเหินศาสนาและขาดความซื่อสัตย์ สิ่งเหล่านี้ถือเป็นตัวกร่อนเศรษฐกิจพอเพียงและความสมานฉันท์ในสังคม จากรายงานการศึกษาให้ข้อค้นพบว่า กลุ่มคนที่ควรให้การส่งเสริมและพัฒนาด้านคุณธรรมจริยธรรมมากที่สุด คือ กลุ่มนักเรียนนักศึกษา

จากเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยได้พัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเสริมสร้างคุณลักษณะการเป็นผู้มีจิตอาสา สำหรับนักเรียน นักศึกษา ระดับอาชีวศึกษาของวิทยาลัยเอกชนในจังหวัดมุกดาหาร ที่สามารถใช้เป็นเครื่องมือและแนวทางในการแก้ไขปัญหาการขาดคุณลักษณะการเป็นผู้มีจิตอาสาให้กับ นักเรียน นักศึกษา ระดับอาชีวศึกษาและเยาวชนในสังคมไทยได้

จุดมุ่งหมายของการใช้คู่มือฝึกอบรม

1. เพื่อให้คณะวิทยากรและหรือผู้ดำเนินการฝึกอบรมและผู้ที่เกี่ยวข้องได้ใช้เป็นคู่มือการใช้หลักสูตรฝึกอบรม และเอกสารหลักสูตรฝึกอบรมได้อย่างชัดเจนถูกต้อง
2. เพื่อให้การนำหลักสูตรฝึกอบรมเสริมสร้างคุณลักษณะการเป็นผู้มีจิตอาสา สำหรับนักเรียน นักศึกษา ระดับอาชีวศึกษาของวิทยาลัยเอกชนในจังหวัดมุกดาหารไปใช้และเกิดประสิทธิภาพประสิทธิผลตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรฝึกอบรม

วัตถุประสงค์ของหลักสูตร

เมื่อผู้เข้ารับการอบรมได้ฝึกอบรมตามหลักสูตรนี้แล้ว จะมีคุณลักษณะการเรียนรู้ ดังนี้

1. มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับคุณลักษณะการเป็นผู้มีจิตอาสา
2. มีทักษะการปฏิบัติงานตามคุณลักษณะการเป็นผู้มีจิตอาสา สำหรับ นักเรียน นักศึกษา ระดับอาชีวศึกษา
3. มีเจตคติที่ดีต่อหลักสูตรการฝึกอบรม
4. ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีคุณลักษณะการเป็นผู้มีจิตอาสาสูงขึ้น หลังการฝึกอบรม

การออกแบบหน่วยการเรียนรู้

จากแนวคิดทฤษฎีและกระบวนการเรียนรู้ที่ใช้เสริมสร้างจิตอาสา ของ หลักสูตรฝึกอบรมเสริมสร้างคุณลักษณะการเป็นผู้มีจิตอาสา สำหรับนักเรียน นักศึกษา ระดับอาชีวศึกษาของวิทยาลัยเอกชนในจังหวัดมุกดาหาร โดยนำกระบวนการเรียนรู้ มาใช้ในการพัฒนาคุณลักษณะการเป็นผู้มีจิตอาสา คือ กระบวนการพัฒนาจิตพิสัยของ เดวิด อาร์. แครธวอล (David R. Krathwohl) แนวคิด ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม (Social Learning Theory) ทฤษฎีการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ (Experiential Learning) และ การทำความเข้าใจในค่านิยม (Value Clarification) มาสังเคราะห์ ได้ 4 ขั้นตอน สำหรับออกแบบหน่วยการเรียนรู้ คือ

ขั้นที่ 1 ขั้นการรับรู้ (Receiving) สร้างความสนใจให้ผู้เข้ารับการอบรมได้ รับรู้และสนใจในสิ่งเร้าที่นำมากระตุ้น เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมยอมรับสิ่งเร้าและเลือกที่ จะสนใจ โดยการนำตัวอย่างกิจกรรมด้านจิตอาสามาเป็นสิ่งเร้า และ กิจกรรม เป็นการ ใช้ การสังเกตตัวแบบ และประสบการณ์เชิงประจักษ์ผ่าน กระบวนการประกอบด้วย การตระหนัก เต็มใจ และใส่ใจ เพื่อจูงใจให้ผู้เข้ารับการอบรม เกิดความสนใจ ใคร่ครวญ และตระหนักถึงการมีคุณลักษณะของการเป็นผู้มีจิตอาสา และประโยชน์ที่ได้รับ

ขั้นที่ 2 ขั้นการตอบสนอง (Responding) เมื่อผู้เข้าอบรมสนใจแบบอย่าง ที่ดีในขั้นที่ 1 แล้วเกิดทัศนคติต่อสิ่งเร้า นั้น เกิดความรู้สึกอยากตอบสนอง หรือเกิด ความพึงพอใจจากการตอบสนองต่อสิ่งเร้า นั้น อันเป็นการส่งเสริมการเกิดพฤติกรรมใหม่ ที่มาจากการสังเกตตัวแบบบุคคล สื่อต่าง ๆ ประสบการณ์เชิงประจักษ์ การทดลองปฏิบัติ

ขั้นที่ 3 ขั้นการเห็นคุณค่า (Valuing) เมื่อผู้เข้าอบรมตอบสนองต่อสิ่งเร้าจน เกิดความพึงพอใจและเริ่มเห็นคุณค่าของสิ่งที่กระทำ เป็นการ ใช้กระบวนการจูงใจผ่าน บุคคล ตัวอย่าง สื่อวีดีทัศน์ ประสบการณ์ตรง ประกอบด้วยการรับรู้คุณค่า การชื่นชม คุณค่า และการผูกพันยึดถือ

ขั้นที่ 4 ขั้นการจัดระบบและสร้างคุณลักษณะนิสัย (Organizing and Characterization) เมื่อผู้เข้ารับการอบรมยอมรับและเห็นคุณค่า จะนำไปเป็นแนวทาง ในการปฏิบัติในระบบชีวิตของตนเองและเชื่อถือในการปฏิบัติต่อไป แสดงพฤติกรรมใน สถานการณ์ต่าง ๆ จนสร้างเป็นลักษณะนิสัย และกลายเป็นส่วนหนึ่งของบุคลิกภาพและ ปรัชญาการดำเนินชีวิต

เนื้อหาสาระของหลักสูตร

เนื้อหาสาระของหลักสูตรฝึกอบรบเสริมสร้างคุณลักษณะการเป็นผู้มีจิตอาสา สำหรับนักเรียน นักศึกษา ระดับอาชีวศึกษาของวิทยาลัยเอกชนในจังหวัดมุกดาหาร มีโครงสร้างประกอบด้วยหน่วยการเรียนรู้ จำนวน 4 หน่วย ใช้เวลาการฝึกอบบรมรวม 16 ชั่วโมง (3วัน) มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 กิจกรรมจิตอาสา...เส้นทางความดี
ใช้เวลา 2.30 ชั่วโมง ประกอบด้วย
 - 1.1 ความหมายและคุณลักษณะของจิตอาสา
 - 1.2 องค์ประกอบคุณลักษณะการเป็นผู้มีจิตอาสา
 - 1.3 ความสำคัญของการมีจิตอาสา
 - 1.4 แนวคิดเกี่ยวกับจิตอาสา
 - 1.5 จิตอาสาในเยาวชน
2. หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 องค์ประกอบแห่งจิตอาสา
ใช้เวลา 2.30 ชั่วโมง ประกอบด้วย
 - 2.1 การเสียสละ
 - 2.2 การช่วยเหลือผู้อื่น
 - 2.3 การไม่หวังผลตอบแทน
 - 2.4 การทำเพื่อส่วนร่วม
3. หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 โครงการจิตอาสา ใช้เวลา 8.30 ชั่วโมง ประกอบด้วย
 - 3.1 การวางแผนโครงการ
 - 3.2 การจัดทำโครงการ
 - 3.3 สรุปผลโครงการ
4. หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 แบ่งปันประสบการณ์สานต่อความดี
ใช้เวลา 2.30 ชั่วโมง ประกอบด้วย
 - 4.1 คนต้นแบบ
 - 4.2 การแลกเปลี่ยนประสบการณ์ของผู้เข้ารับการฝึกอบบรม

กิจกรรมการฝึกอบรม

กิจกรรมการอบรมของหลักสูตรฝึกอบรม เป็นกิจกรรมที่มุ่งให้ผู้เข้ารับการอบรมมีความรู้ความเข้าใจ มีทัศนคติ และเกิดทักษะ ตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร โดยกำหนดกิจกรรมให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายและโครงสร้างเนื้อหาของหลักสูตร ดังนี้

1. การบรรยาย (Lecture) เป็นกิจกรรมการฝึกอบรมที่วิทยากรเป็นผู้อธิบาย ชี้แจง เสนอข้อมูลตามหัวข้อที่ได้รับมอบหมาย เพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมเกิดความรู้ ความเข้าใจในเนื้อหาโดยใช้สื่อหรือโสตทัศนูปกรณ์ต่าง ๆ ประกอบการบรรยาย เช่น ไมโครโฟน รูปภาพ CD DVD โปรแกรม Power Point เอกสาร เป็นต้นโดยมีการเตรียมแผนการบรรยายมาเป็นอย่างดีและเปิดโอกาสให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้ซักถามในตอนท้าย
2. การระดมสมอง (Brainstorming) เป็นการประชุมกลุ่มเล็กของผู้เข้ารับการฝึกอบรมไม่เกิน 5 คน ซึ่งเปิดโอกาสให้สมาชิกทุกคนได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่งอย่างเสรีโดยไม่คำนึงว่าความคิดที่เสนอจะถูกหรือผิด ความคิดหรือข้อเสนอแนะทุกอย่างจะถูกจดบันทึกไว้ แล้วจึงวิเคราะห์หรือประเมินค่าของความคิดเพื่อนำไปสู่ข้อสรุปในเรื่องนั้น ๆ ทำให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ สามารถแก้ปัญหาที่เผชิญอยู่ได้ เวลาในการแสดงความคิดเห็นไม่เกิน 10 นาที และเวลาทั้งหมดรวมทั้งสรุปไม่เกิน 1 ชั่วโมง
3. การใช้กิจกรรมนันทนาการ (Recreational Activity) เป็นกิจกรรมการฝึกอบรมที่ให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมร่วมกันทำกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างร่วมกัน เช่น การเล่นเกมสั้น ๆ การปรบมือเป็นจังหวะพร้อมกัน การร้องเพลง ประกอบท่าทาง เป็นต้น โดยเน้นการทำกิจกรรมเป็นกลุ่มเพื่อมุ่งเปลี่ยนทัศนคติและสร้างความสัมพันธ์ตลอดจนสร้างบรรยากาศการฝึกอบรมให้สนุกสนานรื่นเริงไม่เบื่อหน่าย และช่วยให้เกิดความกระตือรือร้นในการเรียนมากขึ้น
4. การใช้ฐานกิจกรรม เป็นกิจกรรมฝึกอบรมที่ประยุกต์มาจากกิจกรรม วอลต์แวลลี แต่ไม่ได้แข่งขันกันจริง ๆ เพียงแต่ใช้สถานที่ที่กว้างขวางพอที่จะจัดฐานกิจกรรมได้หลาย ๆ ฐานตามที่ต้องการ ดำเนินการโดยแบ่งผู้เข้ารับการฝึกอบรมเป็นกลุ่ม จัดวิทยากรประจำฐานไว้ฐานละ 1-2 คน กำหนดเวลาในการทำกิจกรรมแต่ละฐาน จัดกิจกรรมให้ปฏิบัติโดยมุ่งให้เกิดความรู้ ทักษะตามความมุ่งหมายของการฝึกอบรม โดยให้เริ่มทำกิจกรรมพร้อมกันทุกกลุ่ม แล้วหมุนเวียนกันไปจนครบทุกฐาน แล้ว

ประเมินและสรุปผลการทำกิจกรรมกลุ่ม กิจกรรมการฝึกอบรมแบบนี้ทำให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมทุกคน บรรยายภาคสนุกสนาน ท้าทาย ไม่น่าเบื่อ

5. การฝึกปฏิบัติ (Practice) เป็นกิจกรรมการฝึกอบรมที่เน้นผู้เข้ารับการอบรมเกิดการเรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติ สัมผัสความเป็นจริง ด้วยตนเอง

สื่อประกอบการฝึกอบรม

ในการฝึกอบรมหลักสูตรฝึกอบรมเสริมสร้างคุณลักษณะการเป็นผู้มีจิตอาสา สำหรับนักเรียน นักศึกษา ระดับอาชีวศึกษาของวิทยาลัยเอกชนในจังหวัดมุกดาหาร ได้ใช้สื่อ ดังนี้

1. โปรแกรม Power Point
2. ใบงาน
3. วีดิทัศน์

การวัดและประเมินผล

การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ใช้หลักการวัดพฤติกรรมด้านจิตพิสัย (Affective Behavior Assessment) และการประเมินตามสภาพจริง (Authentic Assessment) ร่วมกัน โดยมีเป้าหมาย ดังนี้

การวัดผล

1. เพื่อพัฒนาผู้เข้ารับการฝึกอบรมให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของแต่ละหน่วยการเรียนรู้ โดยวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ระหว่างเรียนเพื่อเป็นข้อมูลในการนำผลการประเมินไปพัฒนาผู้เข้ารับการฝึกอบรมให้บรรลุวัตถุประสงค์ของแต่ละหน่วยการเรียนรู้ โดยกำหนดแนวทางการวัดและประเมินผล ดังนี้

1.1 ระหว่างการจัดกิจกรรมแต่ละหน่วยการเรียนรู้จะทำการวัดและประเมินผลการเรียนรู้โดยใช้การตรวจสอบผลการฝึกปฏิบัติตามใบงาน

1.2 แบบประเมินทักษะการปฏิบัติงานของแต่ละหน่วยการเรียนรู้

2. เพื่อประเมินประสิทธิผลของหลักสูตรฝึกอบรม โดยวัดและประเมินผล เมื่อดำเนินการจัดกิจกรรมครบทุกหน่วยการเรียนรู้ เพื่อตรวจสอบประสิทธิผลของ หลักสูตร และใช้เป็นข้อมูลในการปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น โดยกำหนดแนวทางการวัดและประเมินผล ดังนี้

2.1 แบบประเมินความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับคุณลักษณะการเป็นผู้มีจิตอาสา สำหรับนักเรียน นักศึกษา ระดับอาชีวศึกษา ของวิทยาลัยเอกชนในจังหวัดมุกดาหาร เป็นแบบปรนัย ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก

2.2 แบบประเมินทักษะการปฏิบัติงานผู้มีจิตอาสาสำหรับนักเรียน นักศึกษา ระดับอาชีวศึกษา ของวิทยาลัยเอกชนในจังหวัดมุกดาหาร

2.3 แบบประเมินเจตคติของนักเรียน นักศึกษา ระดับอาชีวศึกษาที่มีต่อ หลักสูตรฝึกอบรม เป็นแบบสอบถามเพื่อวัดความพึงพอใจที่มีต่อหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อ เสริมสร้างคุณลักษณะการเป็นผู้มีจิตอาสาสำหรับนักเรียน นักศึกษา ระดับอาชีวศึกษา ของวิทยาลัยเอกชนในจังหวัดมุกดาหาร

การประเมินผล

ผู้เข้าอบรมที่ผ่านเกณฑ์การประเมินต้องผ่านเกณฑ์ดังต่อไปนี้

1. ผู้เข้าอบรมร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ครบทุกกิจกรรมและทุกหน่วยการเรียนรู้
2. ผู้เข้าอบรมมีความพึงพอใจในหลักสูตรฝึกอบรมอยู่ใน ระดับ ดี
3. ผู้เข้าอบรมทำแบบทดสอบก่อนเรียนมีคะแนน น้อยกว่าหลังเรียน

คุณสมบัติของผู้เข้ารับการฝึกอบรม

ผู้ที่เข้ารับการฝึกอบรมตามหลักสูตร ได้แก่ นักเรียน นักศึกษา ระดับอาชีวศึกษาของวิทยาลัยเอกชนในจังหวัดมุกดาหาร ที่สมัครเข้ารับการอบรม

คุณสมบัติของวิทยากรดำเนินการฝึกอบรม

วิทยากรเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการดำเนินการเพื่อให้การฝึกอบรมเป็นไปตามวัตถุประสงค์ ผู้วิจัยคัดเลือกวิทยากรโดยพิจารณาจากความรู้และประสบการณ์ของวิทยากรให้ตรงกับหัวข้อวิชาที่ฝึกอบรม ดังนี้

1. เป็นครู หรือผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจ มีความสามารถ มีความเชี่ยวชาญ และมีประสบการณ์ในเรื่องที่ฝึกอบรมเป็นอย่างดี
2. เป็นผู้ที่สามารถถ่ายทอดความรู้ และประสบการณ์ ให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรม เข้าใจ สามารถใช้สื่อประกอบการฝึกอบรมได้อย่างเหมาะสม
3. เป็นผู้ที่มีบุคลิกดี มีมนุษยสัมพันธ์ดี และมีคุณลักษณะของการเป็นผู้มีจิตอาสา สามารถเป็นต้นแบบ และโน้มนำความเชื่อถือศรัทธาจากผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้ ตลอดทั้งสามารถสร้างบรรยากาศที่ดี และสนุกสนานให้เกิดขึ้นได้

ขั้นตอนการดำเนินการฝึกอบรม

1. นำเสนอรายละเอียดโครงการเพื่อขอความเห็นชอบจากผู้อำนวยการ
2. ประชุมชี้แจงผู้ร่วมดำเนินโครงการ กำหนดบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบ และจัดทำคำสั่งมอบหมายงาน
3. รับสมัครนักเรียน นักศึกษา เพื่อเข้ารับการฝึกอบรม จำนวน 30 คน
4. จัดทำหลักสูตรฝึกอบรม คู่มือการใช้หลักสูตรฝึกอบรมสำหรับวิทยากรและผู้เกี่ยวข้อง และเอกสารประกอบการฝึกอบรมสำหรับผู้เข้ารับการฝึกอบรม
5. ประสานขอความอนุเคราะห์วิทยากรจากหน่วยงานภายนอก
6. ประชุมคณะวิทยากร และครู เพื่อชี้แจงการฝึกอบรมอย่างละเอียดกำหนดบทบาทหน้าที่และหัวข้อการฝึกอบรมตามกิจกรรมของหลักสูตร
7. จัดเตรียมสถานที่ เอกสาร อุปกรณ์ในการฝึกอบรม โสตทัศนอุปกรณ์ อาหาร เครื่องดื่ม ที่ต้องใช้ในการฝึกอบรม
8. ประสานงานประธานในพิธี พิธีกร วิทยากร ผู้เข้ารับการอบรมและบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้อง

9. ดำเนินการฝึกอบรมหลักสูตรฝึกอบรมเสริมสร้างคุณลักษณะการเป็นผู้มีจิตอาสา สำหรับนักเรียน นักศึกษา ระดับอาชีวศึกษาของวิทยาลัยเอกชนในจังหวัดมุกดาหารโดยดำเนินการฝึกอบรมตามกำหนดการฝึกอบรม

หลักจิตวิทยาที่ใช้ในการจัดกิจกรรมการฝึกอบรม

การจัดกิจกรรมการฝึกอบรมตามหลักสูตรฝึกอบรมนี้ ได้กำหนดให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตรฝึกอบรมและจุดประสงค์การเรียนรู้ในแต่ละหน่วยการเรียนรู้ ผู้ดำเนินการฝึกอบรมจะต้องยึดคุณลักษณะผู้เข้ารับการฝึกอบรม หลักจิตวิทยาการเรียนรู้ และหลักการเรียนรู้สำหรับผู้ใหญ่เป็นหลัก ซึ่งมีรายละเอียดโดยสรุป ดังนี้

1. หลักจิตวิทยาการเรียนรู้ที่ใช้ในการฝึกอบรม

1.1 ความสนใจ : ผู้ดำเนินการจะต้องกำหนดวัตถุประสงค์ เนื้อหา สื่อต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับความสนใจของผู้ร่วมอบรม สรุปได้ว่า ผู้เข้ารับการฝึกอบรม จะเกิดการเรียนรู้ได้ดีเมื่อเขามีความสนใจจะเข้าร่วมอบรม

1.2 ความต้องการ : วัตถุประสงค์และเนื้อหา รวมทั้งวิธีการฝึกอบรมจะต้อง ดำเนินการให้สนองความต้องการของผู้เข้าร่วมอบรม สรุปได้ว่า ผู้เข้ารับการฝึกอบรมจะ เกิดการเรียนรู้ได้ดีเมื่อเขามีความต้องการจะเข้าร่วมอบรม

1.3 ความพร้อม : ความพร้อมของผู้เข้ารับการฝึกอบรม หมายถึง พื้นฐานของทักษะและความรู้ของผู้เข้ารับการฝึกอบรมที่มีความจำเป็นที่จะต้องเรียนรู้ จากสิ่งที่ กำหนดไว้ในการฝึกอบรม สรุปได้ว่าผู้เข้ารับการฝึกอบรมจะเกิดการเรียนรู้ได้ดีเมื่อเขามี ความพร้อมจะเข้าร่วมอบรม

1.4 การจูงใจ : การจูงใจเป็นเรื่องของการที่ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความกระตือรือร้นอยากจะเรียนรู้ นั่นคือ ผู้ดำเนินการฝึกอบรมจะต้องจัดให้ผู้เข้า รับ การฝึกอบรมได้เห็นความจำเป็นสำหรับทักษะและองค์ความรู้ใหม่รวมทั้งประโยชน์ ที่ได้รับจากการฝึกอบรม ซึ่งการเรียนรู้จะเกิดแก่ผู้เข้ารับการฝึกอบรมไม่ได้ถ้าขาดแรงจูงใจ แต่ในทางตรงกันข้ามการเรียนรู้จะเกิดประสิทธิผลมากเมื่อผู้เรียนมีแรงจูงใจสูง ซึ่งมีหลาย วิธีการที่ทำให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีแรงจูงใจเพิ่มขึ้น ผู้ดำเนินการจะต้องวางแผน ดำเนินการล่วงหน้าโดยหลักสูตรฝึกอบรมเป็นหลัก

1.5 ความแตกต่างระหว่างบุคคล : บุคคลมีความแตกต่างกันในเรื่องความรู้ ประสบการณ์ อายุ ความถนัด ความสามารถ เป็นผลให้เกิดการเรียนรู้ไม่เท่ากัน ผู้ใหญ่มักเรียนรู้เมื่อประสบปัญหา เป็นต้น ดังนั้นการดำเนินการฝึกอบรมจะต้องจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลายสนองความแตกต่างของบุคคล และออกแบบหลักสูตรฝึกอบรมเปิดโอกาสให้แลกเปลี่ยนประสบการณ์เรียนรู้ระหว่างกัน รวมทั้งให้ทุกคนมีโอกาสเป็นผู้นำ และผู้ตาม ซึ่งหลักสูตรฝึกอบรมได้กำหนดไว้ในหลักสูตรฝึกอบรมแล้วอย่างครบถ้วน

1.6 การเสริมแรง : มีหลักการสำคัญคือเมื่อผู้ดำเนินการฝึกอบรมให้รางวัล แล้วพฤติกรรมของบุคคลนั้นจะทำซ้ำอีก แต่ในทางตรงกันข้ามถ้าไม่ให้รางวัลหรือถูกลงโทษพฤติกรรมนั้น ๆ จะหายไปดังนั้นในการฝึกอบรมนั้นเมื่อผู้เข้ารับการฝึกอบรมปฏิบัติงานมีพฤติกรรมเป็นไปตามความต้องการจะต้องได้รับการเสริมแรงทันที ซึ่งวิธีการเสริมจึงต้องกำหนดไว้อย่างหลากหลายเป็นวิธีการตั้งกติกาจำกัดวงขอบเขต เพื่อให้เกิดการบีบบังคับให้ผู้เรียนในสิ่งนั้น ๆ มีการตอบสนองต่อสิ่งที่ยื่นมากยิ่งขึ้น เช่น การทดสอบ การให้คะแนน การตั้งเกณฑ์การผ่าน การจำกัดเวลาให้เสร็จทัน เป็นต้น ซึ่งในการตั้งกติกาไม่ควรเป็นการบังคับมากเกินไป นอกจากนี้เมื่อผู้เข้าร่วมอบรมสามารถเรียนรู้บรรลุวัตถุประสงค์การฝึกอบรมจะต้องได้รับรางวัล เช่น วุฒิบัตร เป็นต้น หรือการกล่าวคำชมเชยระหว่างการฝึกอบรมแต่ละหน่วยการเรียนรู้

1.7 ข้อมูลย้อนกลับหรือการรู้ผลการเรียน : บุคคลนั้นจะเรียนรู้ได้รวดเร็วเมื่อได้รับข้อมูลย้อนกลับของการปฏิบัติงานทั้งทางบวกและการลบซึ่งผู้ดำเนินการฝึกอบรมหรือวิทยากรจะต้องให้ข้อมูลผู้เข้ารับการฝึกอบรม เพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้รับทราบผลการเรียนรู้เป็นระยะ ๆ ทำให้มีการปรับปรุงตนเองอย่างต่อเนื่องได้ด้วยตนเอง ดังนั้นในการดำเนินกิจกรรมแต่ละหน่วยการเรียนรู้ตามหลักสูตรฝึกอบรมจะต้องแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้ แนวการประเมินผลของแต่ละหน่วยการเรียนรู้และเมื่อประเมินสิ้นสุดลงจะต้องแจ้งผลการเรียนรู้ให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้รับทราบเป็นรายบุคคลและได้รับทราบทันทีด้วย นอกจากนี้ผู้ดำเนินการฝึกอบรมทุกคนจะต้องให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ผู้เข้ารับการฝึกอบรมตลอดการฝึกอบรมตามหลักสูตรแบ่งออกเป็นช่วง ๆ โดยสรุป ดังนี้

1.7.1 ช่วงแรกของการฝึกอบรม ผู้ดำเนินการฝึกอบรมจะต้องให้การยกย่อง สรรเสริญ ชมเชย เมื่อผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้มีการปรับปรุงงานให้ดีขึ้น ดังนั้นจึงต้องดำเนินการให้ข้อมูลย้อนกลับทางบวกตลอดการฝึกอบรมเมื่อมีการปฏิบัติตามในระดับที่สูงขึ้นของผู้เข้ารับการฝึกอบรม

1.7.2 ช่วงสุดท้ายของการฝึกอบรม ผู้ดำเนินการฝึกอบรมควรจะแนะนำให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมรับทราบวิธีการประเมินผลการปฏิบัติงานด้วยตนเอง และผู้เข้ารับการฝึกอบรมจะพัฒนาความเชื่อ/เชื่อมั่นในการประเมินผลด้วยตนเองแทนการได้รับการประเมินผลจากผู้อื่น ส่งผลทำให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมจะสามารถนำผลการฝึกอบรมกลับไปใช้ปฏิบัติงานจริงอย่างถูกต้องได้

1.8 การจดจำสิ่งที่เรียน : เป็นสถานะของสมอง สติปัญญา ในการจดจำสิ่งต่าง ๆ ที่ได้เรียนได้เห็นได้รู้มานั้นจำได้นานเพียงใด ซึ่งวิธีการจะให้ผู้ใหญ่จำได้นาน ได้ดีคือการให้ทำซ้ำ ทำบ่อย ๆ ทบทวน มีคู่มือให้จดบันทึก เป็นต้น ดังนั้นการดำเนินการฝึกอบรมตามกิจกรรมการเรียนรู้ในแต่ละหน่วยการเรียนรู้ผู้ดำเนินการฝึกอบรมจะต้องมอบหมายให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมทุกคนได้สรุปความคิดรวบยอดของแต่ละเรื่องเป็นรายบุคคลลงในแบบบันทึกผลการเรียนรู้ที่กำหนดให้ เพื่อสรุปสาระการเรียนรู้ให้แก่ผู้เข้าร่วมอบรมได้ใช้ทบทวนและนำไปใช้รวมทั้งผู้ดำเนินการฝึกอบรมจะต้องประเมินผลแจ้งให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมรับทราบคุณภาพของการบันทึกทันที

1.9 การฝึกปฏิบัติและการทำซ้ำ : การเรียนรู้จะเพิ่มดีขึ้นกว่าเดิมเมื่อผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้มีโอกาสอย่างเพียงพอสำหรับการปฏิบัติงานซ้ำ ๆ ดังนั้นการดำเนินการฝึกอบรมจำเป็นจะต้องให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมทุกคนได้ลงมือปฏิบัติจริงทุกกิจกรรมที่กำหนดไว้ในหลักสูตรฝึกอบรม จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดความรู้ ความเข้าใจ กระจำงแจ่ง เกิดความแม่นยำ ทำให้เกิดผลดีในการเรียนยิ่งขึ้น นอกจากนี้ก่อนขึ้นบทเรียนใหม่ในแต่ละหน่วยการเรียนรู้ ผู้ดำเนินการฝึกอบรมจะต้องมีกิจกรรมทบทวนบทเรียนเดิมก่อนเพื่อเชื่อมโยงองค์ความรู้เก่ากับใหม่ให้เกิดความสัมพันธ์กันต่อเนื่องตามลำดับไป

1.10 การถ่ายโยงการฝึกอบรม : เป็นการนำสิ่งที่ได้เรียนรู้จากการฝึกอบรมไปใช้ในการพัฒนาและปรับปรุงการปฏิบัติงานที่รับผิดชอบของผู้เข้ารับการฝึกอบรม ดังนั้นในการฝึกอบรมจะต้องส่งเสริมให้มีการถ่ายโยงทางบวกผู้ดำเนินการจะต้องพยายามอย่างที่สุดที่จะพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม ที่จะพัฒนาให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมเรียนรู้ทักษะที่จำเป็นคือ ความรู้ ทักษะ และความสามารถสอดคล้องกับการปฏิบัติงานจริง ดังนั้นเพื่อให้เกิดการถ่ายโยงทางบวกแก่ผู้เข้าร่วมอบรม จึงจำเป็นที่ผู้ดำเนินการฝึกอบรมจะต้องดำเนินการฝึกอบรมเป็นไปตามกิจกรรมการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ตามหลักสูตรทุกรายการตามลำดับไป และเสริมแรงทางบวกแก่ผู้เข้ารับการฝึกอบรมอย่างต่อเนื่องตลอดการฝึกอบรม

2. หลักการเรียนรู้สำหรับเด็กวัยรุ่น

เพื่อใช้เป็นแนวทางดำเนินการฝึกอบรมตามหลักสูตร ผู้ดำเนินการฝึกอบรม นอกจากจะยึดหลักจิตวิทยาการเรียนรู้ 10 ประการ ดังกล่าวไว้ข้างต้นแล้ว ยังจะต้องยึดหลักการเรียนรู้สำหรับเด็กวัยรุ่นนี้อีกด้วย ประกอบด้วย 8 ประการ ดังนี้

2.1 เด็กวัยรุ่นยังไม่บรรลุนิติภาวะแล้ว จึงไม่สามารถควบคุมตนเองได้ จะเรียนรู้ได้ไม่ค่อยดี เมื่อมีอิสระในการควบคุมและนำตนเอง

2.2 เด็กวัยรุ่นจะเรียนรู้ได้ดีเมื่อตนเองได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมจริง ด้วยตนเอง ผ่านประสบการณ์ตรง

2.3 เด็กวัยรุ่นจะเรียนรู้ได้ดี เมื่อสาระการเรียนรู้สอดคล้องกับการปฏิบัติงานจริงในปัจจุบัน

2.4 เด็กวัยรุ่นจะเรียนรู้เพิ่มขึ้นเมื่อใช้รูปแบบการเรียนรู้แบบใช้ปัญหา เป็นศูนย์กลาง

2.5 เด็กวัยรุ่นจะเรียนรู้ได้ดีขึ้น เมื่อมีความต้องการที่จะเรียนรู้

2.6 เด็กวัยรุ่นยังขาดประสบการณ์ จึงควรใช้วิธีการเรียนรู้จากการบอข้อมูลหรือจากวิทยากร

2.7 เด็กวัยรุ่นจะเรียนรู้ได้ดีขึ้น เมื่อมีความพร้อมในการเรียนรู้

2.8 เด็กวัยรุ่นจะเรียนรู้ได้ดี เมื่อทราบเป้าหมายการเรียนรู้ชัดเจน

เทคนิคการฝึกอบรม

หลักสูตรฝึกอบรมนี้ ได้กำหนดกิจกรรมโดยใช้เทคนิคการฝึกอบรมเพื่อใช้ในการติดต่อสื่อสาร และสื่อความหมายระหว่างผู้ที่เป็นวิทยากรกับผู้เข้ารับการฝึกอบรม ในการนำ ความรู้ ทักษะ และทัศนคติไปใช้ในการปฏิบัติงานให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีการแบ่งประเภทของเทคนิคในการฝึกอบรม ดังนี้

1. การบรรยาย (Lecture) เป็นเทคนิควิธีที่ใช้ในการถ่ายทอด ความคิดเห็น ความรู้ ตลอดจนข้อมูล ข้อเท็จจริงให้แก่ผู้ฟัง เป็นเทคนิคที่แพร่หลายและสามารถใช้ประกอบกับเทคนิคอื่น ๆ ได้ แต่มีจุดด้อยตรงที่ลักษณะของการบรรยายจะเป็นระบบสื่อสารทางเดียว ยิ่งถ้ามีเวลาจำกัดโอกาสที่จะให้ผู้ฟังได้มีส่วนร่วมในการซักถาม

หรือแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่บรรยายจะไม่มี ผู้บรรยายไม่สามารถประเมินได้ว่าเมื่อจบการบรรยายแล้วผู้ฟังมีความรู้ ความเข้าใจ ในสิ่งที่บรรยายมากน้อยเพียงใด ซึ่งอาจจะต้องพิจารณาจากผลกระทบที่เกิดจากการบรรยายความสำเร็จของการบรรยายจะขึ้นอยู่กับความสามารถและประสบการณ์ของผู้บรรยายกล่าวคือผู้บรรยายบางคนสามารถบรรยายเรื่องที่ยากต่อการทำความเข้าใจให้ผู้ฟังเกิดความสนใจเกิดความกระจำง เกิดเป็นรูปธรรม นำไปสู่การปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง ถ้าจะพิจารณาอย่างผิวเผินแล้วอาจคิดว่า การบรรยายเป็นสิ่งที่ง่าย สามารถใช้ได้ทุกโอกาส ซึ่งโดยข้อเท็จจริงแล้วถ้าจะให้ การบรรยายเกิดประสิทธิภาพ และประสบความสำเร็จ มีส่วนที่ต้องดำเนินการ 2 ส่วน คือ การเตรียมตัวในการบรรยาย กับ การบรรยาย

ข้อดี

1. การบรรยายเป็นเทคนิคที่ง่ายต่อการใช้ ผู้ที่มีประสบการณ์จะใช้เวลาในการเตรียมตัวน้อยลง
2. เนื้อหาสาระที่ผู้เข้ารับการอบรมจะได้รับมากกว่าเมื่อเปรียบเทียบกับการใช้เวลาในการอบรมด้วยวิธีอื่น
3. สามารถให้การอบรมคนเป็นจำนวนมาก ๆ ในแต่ละครั้ง
4. สะดวกและช่วยลดภาระงานด้านการจัดการของฝ่ายฝึกอบรม
5. สามารถเน้นเนื้อหาสาระได้ตรงตามวัตถุประสงค์ของการอบรม
6. การบรรยายนอกจากจะใช้เป็นเทคนิคเฉพาะแล้ว ยังสามารถนำไปเป็น เครื่องมือในการฝึกเทคนิคอื่น ๆ เช่น การฝึกปฏิบัติงานจริงจำเป็นต้องใช้การบรรยายนำ ก่อนจึงอาจกล่าวได้ว่า การบรรยายเป็นเทคนิคพื้นฐานของเทคนิคพื้นฐานของเทคนิคอื่น ๆ

ข้อจำกัด

1. ประสิทธิภาพของการบรรยายขึ้นอยู่กับความสามารถและประสบการณ์ของวิทยากร
2. การบรรยายเป็นลักษณะการสื่อสารทางเดียว ถ้าไม่เปิดโอกาสให้มีการซักถามจะไม่สามารถประเมินได้ว่า ผู้ฟังมีความรู้ความเข้าใจในสิ่งที่บรรยายเพียงใด
3. การบรรยายไม่อาจใช้กับทุกเรื่องได้ เช่น เรื่องที่ต้องการข้อสรุปเพื่อการนำไปปฏิบัติการ
4. ช่วงความสนใจในการฟังของบุคคลแต่ละวัย แต่ละระดับบุคคลในองค์การ มีขีดจำกัด หากใช้เวลาในการบรรยายมากเกินไป จะไม่เกิดผลตามความมุ่งหมายที่กำหนด

สรุปได้ว่า การบรรยายที่มีการซักถามเป็นเทคนิคการฝึกอบรมที่เหมาะสมกับการฝึกอบรมที่มีวัตถุประสงค์ที่ต้องการให้ความรู้ ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล การยอมรับของผู้ที่มีส่วนร่วม การเปลี่ยนทัศนคติ ทักษะการแก้ปัญหา แต่ไม่เหมาะสำหรับความรู้ที่ได้จากการอบรมเพื่อเสริมสร้างประสบการณ์ในแนวใหม่

2. การระดมสมอง (Brain storming) เป็นการประชุมกลุ่มเล็กไม่เกิน 15 คน เปิดโอกาสให้ทุกคนแสดงความคิดเห็นอย่างเสรีโดยปราศจากข้อจำกัดหรือกฎใด ๆ ในหัวข้อใดหัวข้อหนึ่งหรือปัญหาใดปัญหาหนึ่ง โดยไม่คำนึงว่าจะถูกหรือผิด ดีหรือไม่ดี ความคิดหรือข้อเสนอทุกอย่างจะถูกจดไว้แล้วนำไปถกเถียงกันอีกชั้นหนึ่ง ดังนั้นพอเริ่มประชุมต้องมีการเลือกประธานและเลขานุการของกลุ่มเสียก่อนวิธีการ ผู้เข้ารับการฝึกอบรมทุกคนเสนอความคิดเห็นแล้วช่วยกันสรุป

ข้อดี

ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีส่วนร่วมโดยตรง ช่วยกันคิด ช่วยกันเสนอ ทำให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ สามารถแก้ปัญหาที่เผชิญอยู่ได้ ทำให้ความคิดหลากหลายในเวลาจำกัดสามารถสร้างความสนใจของผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้ดี บรรยากาศเป็นกันเอง

ข้อจำกัด

ได้ความคิดเห็นจำนวนมากแต่คุณค่าน้อย และต้องจำกัดกลุ่มผู้เข้ารับการฝึกอบรมเพื่อให้ทุกคนได้ร่วมแสดงความคิดเห็นปัญหาที่นำมาระดมสมองควรเป็นปัญหาเดียว

3. การประชุมกลุ่มย่อย (Buzz session) เป็นการแบ่งผู้เข้ารับการฝึกอบรมเป็นกลุ่มย่อยจากกลุ่มใหญ่ กลุ่มย่อยละ 2-6 คนเพื่อพิจารณาประเด็นปัญหาอาจเป็นปัญหาเดียวกันหรือต่างกันในช่วงเวลาที่กำหนดมีวิทยากรคอยช่วยเหลือทุกกลุ่มแต่ละกลุ่มต้องเลือกประธานและเลขานุการของกลุ่มเพื่อดำเนินการ แล้วนำความคิดเห็นของกลุ่มเสนอต่อที่ประชุมใหญ่วิธีการกลุ่มช่วยกันวิเคราะห์ปัญหาที่ได้รับมอบหมาย

ข้อดี

เปิดโอกาสให้ทุกคนแสดงความคิดเห็น บรรยากาศเป็นกันเอง

ข้อจำกัด

การประชุมกลุ่มย่อยในให้ในห้องเดียวกันอาจทำให้เกิดเสียงรบกวนกัน

ประธานที่เลือกได้อาจไม่มีลักษณะผู้นำ ดำเนินการประชุมไม่ดีทำให้ผู้ร่วมการประชุมขาดการแสดงความคิดเห็น บางกลุ่มอาจได้ความคิดเห็นน้อย บางกลุ่มอาจใช้เวลามากทำให้ควบคุมเวลาได้ยาก

4. กรณีศึกษา (Case Study) เป็นเทคนิคการฝึกอบรมที่นำเอาเรื่องราวหรือกรณีที่เป็นปัญหาเกิดขึ้นจริงๆเสนอในกลุ่มผู้เข้ารับการอบรม สมาชิกของกลุ่มจะใช้หลักวิชาการและประสบการณ์ที่ได้จากการปฏิบัติงานมาผสมผสานเพื่อมาวิเคราะห์กรณีที่ยกมา โดยมีที่ปรึกษาคอยให้คำแนะนำและให้แนวทางเพื่อช่วยสมาชิกกลุ่มวิเคราะห์ปัญหาได้ตรงวัตถุประสงค์ขั้นตอนของการศึกษาจะเริ่มด้วยหลักการและการให้ภาพต่าง ๆ ที่จะเป็นประโยชน์ต่อการพิจารณาแก้ไขปัญหา จากนั้นผู้เข้าฝึกอบรมจะศึกษาอภิปรายและค้นคว้าตามหลักวิชาการ ซึ่งบางครั้งข้อมูลที่ต้องการอาจเป็นข้อมูลที่สำเร็จอยู่แล้ว แต่บางครั้งจำเป็นต้องค้นคว้าหาข้อมูลบ้างและในขั้นตอนสุดท้ายผู้เข้ารับการอบรมจะต้องพิจารณาตัดสินใจแก้ปัญหาหรือกรณีที่น่าเสนอภายใต้สภาพการณ์ที่ใกล้เคียงกับความเป็นจริงมากที่สุด และเพื่อช่วยให้การตัดสินใจของผู้เข้ารับการอบรมดีขึ้น การนำเสนอกรณีหรือปัญหา จะต้องมียุทธศาสตร์มากพอที่จะทำให้ผู้ศึกษาได้เห็นจุดสำคัญของปัญหาและได้ข้อที่เป็นแนวทางนำไปสู่การตัดสินใจการแก้ปัญหา กรณีศึกษาเหมาะสำหรับการฝึกอบรมทางด้านกฎหมาย ด้านการเงิน และการฝึกอบรมเรื่องที่เกี่ยวข้องกับความสำคัญของมนุษย์ ประเภทบุคคลที่เข้าฝึกอบรมที่เหมาะสมที่จะใช้เทคนิควิธีนี้ คือ ผู้บริหารผู้จัดการและผู้ที่เข้าสู่ระดับมืออาชีพ ส่วนเรื่องการสอนตอบวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรมจะใช้ได้ดีกับการฝึกอบรมที่ต้องการเปลี่ยนทัศนคติและสร้างเสริมทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล

ข้อดี

ช่วยให้ผู้รับการฝึกอบรมได้วิเคราะห์ตัดสินใจปัญหาในเรื่องที่เหมือนจริงและสามารถนำไปปรับใช้กับการปฏิบัติงานได้ กรณีศึกษาเป็นกิจกรรมที่มีบรรยากาศเป็นกันเองเพราะทุกคนมีโอกาสแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์

ข้อจำกัด

สมาชิกบางคนอาจครอบงำความคิดของผู้อื่นเพราะบุคลิกภาพ วิทยุฒิหรือคุณวุฒิ กรณีศึกษาที่เป็นเรื่องจริงหาได้ยาก โดยเฉพาะเรื่องที่เหมาะสมกับกลุ่มผู้เข้ารับการฝึกอบรมและเหมาะสมกับเวลา การสร้างกรณีศึกษาเป็นงานที่ต้องใช้เวลาและงบประมาณ ตอนสรุปผลกรณีศึกษาวิทยากรมักไม่ให้ความสำคัญและรีบสรุปจบ

5. เกมการบริหาร (Management Games) เป็นการแข่งขันระหว่างกลุ่มบุคคลตั้งแต่ 2 กลุ่มขึ้นไป โดยแข่งขันเพื่อดำเนินการให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างหนึ่ง เป็นการให้ปฏิบัติเหมือนเหตุการณ์จริง อาจเป็นเรื่องเกี่ยวกับการสื่อสาร การตัดสินใจ การวางแผน การเป็นผู้นำ มนุษย์สัมพันธ์ ฯลฯ ขนาดของกลุ่มในการแข่งขันขึ้นอยู่กับเกมการแข่งขันวิธีการ ทุกคนในกลุ่มร่วมกันแข่งขันตามเกม

ข้อดี

เป็นการย่อสถานการณ์จริงให้ฝึกในช่วงสั้น ๆ ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีส่วนร่วมช่วยกันคิดช่วยกันทำ ทำให้มีบรรยากาศเป็นกันเอง ได้รับความรู้โดยไม่รู้ตัว

ข้อจำกัด

การเลือกเกมที่ไม่เหมาะสมจะไม่ก่อให้เกิดประโยชน์ การแบ่งกลุ่มมากเกินไปจะเป็นอุปสรรคในการแข่งขัน และเกมบางชนิดต้องใช้อุปกรณ์และเวลา

6. การประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshop) เป็นรูปแบบของการฝึกอบรมที่ส่งเสริมให้ผู้เข้ารับการอบรมเกิดการเรียนรู้ทั้งด้านทฤษฎีและปฏิบัติ สามารถนำสิ่งที่ได้รับไปปฏิบัติงานในสถานการณ์จริงที่ผู้เข้าอบรมปฏิบัติอยู่ ลักษณะของการประชุมเชิงปฏิบัติการจะแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ

1. เป็นการให้ความรู้ของวิทยากร เพื่อเพิ่มพูนความรู้ความเข้าใจให้แก่ผู้เข้ารับการอบรมให้สามารถแก้ไขข้อขัดข้องในการทำงาน กำหนดแนวทางในการปฏิบัติ และปรับปรุงงาน

2. เป็นการปฏิบัติการของผู้เข้ารับการอบรมที่จะหารือ อภิปราย ให้ได้แนวทางแก้ปัญหาหรือวิธีการปฏิบัติงาน โดยอาจจะดำเนินการทั้งกลุ่มใหญ่หรือแยกเป็นกลุ่มย่อย ซึ่งการดำเนินการของส่วนที่สอง จะอาศัยหลักวิชาการหรือหลักการที่วิทยากรได้บรรยายหรืออภิปรายมาใช้ประกอบเป็นแนวทาง

ข้อดี

1. การประชุมปฏิบัติการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้เข้ารับการอบรมทุกคน
2. ผู้เข้าอบรมมีอิสระในการคิดและปฏิบัติงานกลุ่ม
3. ผู้เข้ารับการอบรมสามารถนำผลการประชุมปฏิบัติการไปใช้ในการดำเนินงานและปฏิบัติงานในหน่วยงานของตน

ข้อจำกัด

จะต้องใช้เจ้าหน้าที่จำนวนมากเพื่ออำนวยความสะดวกต่อผู้เข้ารับการอบรมในแต่ละกลุ่ม รวมทั้งการจัดวิทยากรประจำกลุ่ม

2. ต้องใช้เวลามากโดยเฉพาะเวลาสำหรับการปฏิบัติงานกลุ่ม

7. **แบบฝึกหัดรายบุคคล (Individual exercise)** เป็นเทคนิคการฝึกอบรมที่ทำให้ผู้เข้าอบรมเกิดการเรียนรู้ด้านทักษะการแก้ปัญหาต่าง ๆ โดยใช้องค์ความรู้ที่ได้จากเทคนิคฝึกอบรมต่าง ๆ จนเกิดการเรียนรู้ด้านต่าง ๆ แล้วไปใช้แก้ปัญหาในสถานการณ์ที่กำหนดให้

ขั้นตอนการดำเนินการฝึกอบรม

1. นำเสนอรายละเอียดโครงการเพื่อขอความเห็นชอบจากผู้อำนวยการวิทยาลัยอาชีวศึกษาดงหลวง
2. ประชุมชี้แจงผู้ร่วมดำเนินโครงการ กำหนดบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบจัดทำคำสั่งมอบหมายงาน
3. คัดเลือกนักเรียน นักศึกษาเพื่อเข้ารับการฝึกอบรม จำนวน 30 คน
4. จัดทำหลักสูตรฝึกอบรม คู่มือการใช้หลักสูตรฝึกอบรมสำหรับวิทยากรและผู้เกี่ยวข้อง และเอกสารประกอบการฝึกอบรมสำหรับผู้เข้ารับการฝึกอบรม
5. ประสานขอความอนุเคราะห์วิทยากรจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและประชุมคณะวิทยากร
6. ประชุมคณะวิทยากร เพื่อชี้แจงการฝึกอบรมอย่างละเอียดกำหนดบทบาทหน้าที่และหัวข้อการฝึกอบรมตามกิจกรรมของหลักสูตรเพื่อเตรียมความพร้อมร่วมกัน
7. จัดเตรียมวัสดุ อุปกรณ์และสถานที่ในการฝึกอบรม และการปฏิบัติงานโครงการ
8. ดำเนินการฝึกอบรมหลักสูตรฝึกอบรมเสริมสร้างคุณลักษณะการเป็นผู้มีจิตอาสา สำหรับนักเรียน นักศึกษาระดับอาชีวศึกษาของวิทยาลัยเอกชนในจังหวัดมุกดาหาร

กำหนดการฝึกอบรม

หลักสูตรฝึกอบรมเสริมสร้างคุณลักษณะการเป็นผู้มีจิตอาสา สำหรับนักเรียน
นักศึกษาระดับอาชีวศึกษาของวิทยาลัยเอกชนในจังหวัดมุกดาหาร จำนวน 3 วัน

วันที่ 1

เวลา 08.00 - 08.30 น.	ผู้เข้ารับการฝึกอบรมรายงานตัว
เวลา 08.30 - 09.00 น.	พิธีเปิด
เวลา 09.00 - 09.30 น.	ทดสอบความรู้ก่อนการฝึกอบรม
เวลา 09.30 - 12.00 น.	หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 จิตอาสา...เส้นทางความดี
เวลา 12.00 - 13.00 น.	พักรับประทานอาหารกลางวัน
เวลา 13.00 - 13.30 น.	กิจกรรมนันทนาการ ฝึกร้องเพลงจิตอาสา
เวลา 13.30 - 16.00 น.	หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 องค์ประกอบแห่งจิตอาสา
เวลา 16.00 - 16.30 น.	หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 โครงการจิตอาสา

วันที่ 2

เวลา 08.00 - 08.30 น.	ผู้เข้ารับการฝึกอบรมรายงานตัว
เวลา 08.30 - 12.00 น.	หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 โครงการจิตอาสา
เวลา 12.00 - 13.00 น.	พักรับประทานอาหารกลางวัน
เวลา 13.00 - 16.00 น.	หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 โครงการจิตอาสา

วันที่ 3

เวลา 08.00 - 08.30 น.	ผู้เข้ารับการฝึกอบรมรายงานตัว
เวลา 08.30 - 10.00 น.	หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 โครงการจิตอาสา (สรุปผลโครงการ)
เวลา 10.00 - 10.30 น.	กิจกรรมนันทนาการ
เวลา 10.30 - 12.00 น.	หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 แบ่งปันประสบการณ์สานต่อความดี
เวลา 12.00 - 13.00 น.	พักรับประทานอาหารกลางวัน
เวลา 13.00 - 13.30 น.	กิจกรรมนันทนาการ
เวลา 13.30 - 14.30 น.	หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 แบ่งปันประสบการณ์สานต่อความดี
เวลา 14.30 - 15.00 น.	ทดสอบความรู้หลังการฝึกอบรม
เวลา 15.00 - 16.00 น.	พิธีปิด/มอบเกียรติบัตร

โครงสร้างหน่วยการเรียนรู้

ตาราง 1 โครงสร้างหน่วยการเรียนรู้

หน่วยการเรียนรู้	เวลา	ขอบข่ายเนื้อหา	จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม	วิธีการ/สื่อการอบรม	การวัดและประเมิน
หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 กิจกรรม อาสา... เส้นทาง ความดี	2.30	- ความหมาย และคุณลักษณะ ของจิตอาสา - องค์ประกอบ คุณลักษณะการ เป็นผู้มีจิตอาสา	สามารถบอก ความหมาย คุณลักษณะ องค์ประกอบ และความสำคัญ	- การบรรยาย - กิจกรรม นันทนาการ - ระดม ความคิด - อธิบายกลุ่ม	- ตรวจแบบ ประเมินผล การปฏิบัติ ตามใบงาน
		- ความสำคัญ ของการมี จิตอาสา - แนวคิด เกี่ยวกับ จิตอาสา - จิตอาสาใน เยาวชน	แนวคิด และจิต อาสาในเยาวชน ได้อย่างถูกต้อง ในชั้นการรับรู้และ ตอบสนอง	สื่อ - โปรแกรม Power Point - ใบงาน - วีดิทัศน์ หนังสั้น	- สังเกต พฤติกรรม ขณะปฏิบัติ กิจกรรม
หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 องค์ประกอบ แห่งจิตอาสา	2.30	- การเสียสละ - การช่วยเหลือ ผู้อื่น - การไม่หวัง ผลตอบแทน - การทำเพื่อ ส่วนร่วม	สามารถบอก องค์ประกอบของ คุณลักษณะการ เป็นผู้มีจิตอาสา ในชั้นการรับรู้และ ตอบสนอง เห็น คุณค่า จิตระบบ และสร้าง คุณลักษณะนิสัย	- การบรรยาย - กิจกรรม นันทนาการ - ระดม ความคิด - อธิบายกลุ่ม สื่อ - โปรแกรม Power Point - ใบงาน - วีดิทัศน์	- ตรวจแบบ ประเมินผล การปฏิบัติ ตามใบงาน - สังเกต พฤติกรรม ขณะปฏิบัติ กิจกรรม

ตาราง 1 โครงสร้างหน่วยการเรียนรู้ (ต่อ)

หน่วยการเรียนรู้	เวลา	ขอบข่ายเนื้อหา	จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม	วิธีการ/สื่อการอบรม	การวัดและประเมิน
หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 โครงการจิตอาสา	8.30	- การเสียสละ - การช่วยเหลือผู้อื่น - การไม่หวังผลตอบแทน - การทำเพื่อส่วนร่วม	สามารถปฏิบัติงานจิตอาสาได้ในระดับดีในชั้น การรับรู้และตอบสนอง เห็นคุณค่า จัดระบบและสร้างคุณลักษณะนิสัย	ปฏิบัติงาน - อธิบายกลุ่ม สื่อ - โปรแกรม Power Point - แผ่นกระดาษ - วีดิทัศน์	- สังเกต พฤติกรรม ขณะปฏิบัติ กิจกรรม
หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 แรงบันดาลใจ ประสบการณ์ สานต่อ ความดี	2.30	- คนต้นแบบ - แลกเปลี่ยนประสบการณ์	สามารถบอกองค์ประกอบของ คุณลักษณะ การเป็นผู้มีจิตอาสาในชั้น การรับรู้และตอบสนอง เห็นคุณค่า จัดระบบและสร้างคุณลักษณะนิสัย	- การบรรยาย สื่อ - โปรแกรม Power Point - ใบงาน - วีดิทัศน์	- ตรวจสอบประเมินผล การปฏิบัติตามใบงาน - สังเกต พฤติกรรม ขณะปฏิบัติ กิจกรรม

สื่อการฝึกอบรม

สื่อการฝึกอบรมตามหลักสูตรฝึกอบรมนี้ ประกอบด้วย

1. ใบงานที่ 1-5
2. วีดิทัศน์ หน่วยการเรียนรู้ที่ 1- 4
3. สื่อประกอบการบรรยาย โปรแกรม **Power Point** หน่วยการเรียนรู้ที่ 1-4
4. แบบประเมินการปฏิบัติกิจกรรมหน่วยการเรียนรู้ ที่ 1-4
5. แบบประเมินทักษะการปฏิบัติงานหน่วยการเรียนรู้ที่ 1-4
6. กระดาษภาพพลิก (Flip Chart)
7. กLOSSบ้นที่ภาพ
8. อุปกรณ์เครื่องเขียน

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

คู่มือหน่วยการเรียนรู้

หลักสูตรฝึกอบรมเสริมสร้างคุณลักษณะการเป็นผู้มีจิตอาสา
สำหรับนักเรียน นักศึกษา ระดับอาชีวศึกษาของวิทยาลัยเอกชน
ในจังหวัดมุกดาหาร

หน่วยการเรียนรู้ที่ 1	กิจกรรมจิตอาสา...เส้นทางความดี	ใช้เวลา	2.30	ชั่วโมง
หน่วยการเรียนรู้ที่ 2	องค์ประกอบแห่งจิตอาสา	ใช้เวลา	2.30	ชั่วโมง
หน่วยการเรียนรู้ที่ 3	โครงการจิตอาสา	ใช้เวลา	8.30	ชั่วโมง
หน่วยการเรียนรู้ที่ 4	แบ่งปันประสบการณ์สานต่อความดี	ใช้เวลา	2.30	ชั่วโมง

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

หน่วยการเรียนรู้ที่ 1

กิจกรรมจิตอาสา...เส้นทางความดี

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 กิจกรรมจิตอาสา...เส้นทางความดี

ใช้เวลา 2.30 ชั่วโมง

สาระสำคัญ

จิตอาสา หมายถึงการมีคุณลักษณะแสดงออกด้วยการอาสาไม่มีใครบังคับ เป็นจิตที่พร้อมจะสละเวลา แรงกาย แรงใจ ทรัพย์สิน และสติปัญญา เพื่อช่วยเหลือผู้อื่น และเพื่อประโยชน์ของส่วนรวม โดยไม่หวังผลตอบแทน จากการสังเคราะห์ความหมายของจิตอาสาของนักวิชาการ ได้แก่ 1) การเสียสละ 2) การช่วยเหลือผู้อื่น 3) การไม่หวังผลตอบแทน 4) การทำเพื่อส่วนรวม และความสำคัญของการมีจิตอาสา ทำให้เห็นความสำคัญว่าจิตอาสานอกจากจะทำให้บุคคลทำงานหรือกิจกรรมเพื่อสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพเป็นประโยชน์ต่อสังคมและประเทศแล้วยังเป็นผลทำให้ผู้ที่มีจิตอาสานั้นมีความสุขอีกด้วยในส่วนของเยาวชนยังช่วยลดความเห็นแก่ตัวและยังเป็นกำลังสำคัญในการขับเคลื่อนสังคมให้ดีขึ้นในอนาคต

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

1. เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรม สามารถบอกความหมาย ความสำคัญ และองค์ประกอบของการมีจิตอาสา
2. เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรม สามารถบอก และเข้าใจถึงความสำคัญของการมีจิตอาสา และมีแนวคิดและมีเจตคติที่ดีต่อการเป็นผู้มีจิตอาสา

ขอบข่ายเนื้อหา

1. ความหมายและคุณลักษณะของจิตอาสา
2. องค์ประกอบคุณลักษณะการเป็นผู้มีจิตอาสา
3. ความสำคัญของการมีจิตอาสา
4. แนวคิดเกี่ยวกับจิตอาสา ในการนำไปใช้เพื่อพัฒนาตนเองและสังคม

5. จิตอาสาในเยาวชน
6. ประโยชน์ของการเป็นทำงานด้านจิตอาสาและอาสาสมัคร

กิจกรรมการฝึกอบรม

ขั้นนำ

1. กิจกรรมเพื่อละลายพฤติกรรม และเตรียมความพร้อม และทำความรู้จักกับเพื่อน เช่น

- การปรบมือออดมการณ์ /แสดงท่าทางโดยการโบกมือตามจังหวะ
- รำวงหาเพื่อน
- แบบประเมินความรู้ความเข้าใจก่อนและหลังการฝึกอบรมเกี่ยวกับ

คุณลักษณะการเป็นผู้มีจิตอาสา สำหรับนักเรียน นักศึกษา ระดับอาชีวศึกษา
ของวิทยาลัยเอกชนในจังหวัดมุกดาหาร

ขั้นกิจกรรม

2. แบ่งผู้เข้ารับการอบรม ออกเป็น 6 กลุ่ม ๆ ละ 5 คน โดยใช้เพลง หรือกิจกรรมอื่น ๆ ให้สมาชิกในกลุ่มทำความรู้จักกัน และจดจำชื่อสมาชิกให้ครบทุกคน
เลือกหัวหน้ากลุ่ม ตั้งชื่อกลุ่ม พร้อมทั้งคิดคำขวัญประจำกลุ่มที่สื่อถึงการมีจิตอาสา

3. ให้ผู้เข้ารับการอบรมทำกิจกรรมสนทนากลุ่มเพื่อระดมความคิดเห็น
ในประเด็นที่กำหนดให้ตามใบงานที่ 1

4. ให้แต่ละกลุ่มช่วยกัน สรุปความหมาย ความสำคัญ องค์ประกอบของ
จิตอาสา และประโยชน์ ของคุณลักษณะของการเป็นผู้มีจิตอาสา

5. วิทยากรบรรยาย “จิตอาสา...เส้นทางความดี” โดยใช้สื่อโปรแกรม **Microsoft Power Point** เพื่อจุดประกายความคิดเรื่องจิตอาสาให้ผู้เข้ารับการอบรม

6. ให้ผู้เข้ารับการอบรมชมหนังสือเรื่องจิตอาสา 3 เรื่อง 3 รส และจัดทำ
แบบทดสอบตามใบงานที่ 2 แล้วนำมาอภิปรายร่วมกันในชั่วโมงถัดไป

ขั้นสรุป

7. ให้แต่ละกลุ่มนำเสนอสิ่งที่สรุปได้ตามข้อ 4 มาอภิปรายร่วมกัน วิทยากร
วิเคราะห์และอธิบายสรุปเพิ่มเติมร่วมกัน พร้อมทั้งทบทวนกิจกรรมที่ได้มอบหมาย
ตามใบงานที่ 1 และ 2

สื่อการฝึกอบรม

1. ปากกาเคมีกลุ่มละ 1-2 ด้าม
2. กระดาษภาพพลิก (Flip Chart) กลุ่มละ 2 แผ่น (ตามจำนวนกลุ่ม)
3. กระดาษ A4
4. สื่อประกอบการบรรยาย "จิตอาสา.....เส้นทางความดี"

จากเครื่องฉายโปรเจคเตอร์

5. ใบบงาน 1 กิจกรรมสนทนากลุ่มระดมความคิด...ผู้เข้ารับการอบรม กับจิตอาสา
6. หนังสือเรื่อง จิตอาสา จากเครื่องฉายโปรเจคเตอร์
7. ใบบงาน 2 ละครสอนใจ
8. ใบสรุปสาระที่ได้จากการระดมสมองในแต่ละประเด็น
9. ใบรายชื่อกลุ่ม

การวัดและประเมินผล

1. การวัด ความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับ ความหมาย องค์ประกอบ ความหมาย แนวคิด เกี่ยวกับจิตอาสา โดยใช้แบบทดสอบหน่วยที่ 1
2. วัดและประเมินผลงานจากแบบประเมินการปฏิบัติกิจกรรมสนทนากลุ่ม ระดมความคิดใบบงานที่ 1 กิจกรรมกลุ่มจิตอาสา
3. วัดและประเมินผลงานจากแบบประเมินการปฏิบัติกิจกรรมใบบงานที่ 2 หนังสือเรื่องจิตอาสา 3 เรื่อง 3 รส
4. วัดและประเมินผลงานจากแบบประเมินทักษะการปฏิบัติงานหน่วย การเรียนรู้ที่ 1

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

ภาคผนวก

หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 กิจกรรมจิตอาสา...เส้นทางความดี

- ใบงานที่ 1 กิจกรรมกลุ่มจิตอาสา
 - เฉลยใบงานที่ 1 กิจกรรมกลุ่มจิตอาสา
 - แบบประเมินการปฏิบัติกิจกรรมสหชนากลุ่มระดมความคิดใบงานที่ 1

กิจกรรมกลุ่มจิตอาสา

- เนื้อหาใบงานที่ 1 หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 กิจกรรมจิตอาสา...เส้นทางความดี

- ใบงานที่ 2 หนังสั้นเรื่องจิตอาสา 3 เรื่อง 3 รส
 - แบบประเมินการปฏิบัติกิจกรรมใบงานที่ 2 หนังสั้นเรื่อง จิตอาสา

3 เรื่อง 3 รส

- เนื้อหาใบงานที่ 2 หนังสั้นเรื่องจิตอาสา 3 เรื่อง 3 รส
- แบบประเมินทักษะการปฏิบัติงานหน่วยการเรียนรู้ที่ 1

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

ใบงานที่ 1

กิจกรรมกลุ่มจิตอาสา

1. ให้ผู้เข้ารับการอบรมแบ่งกลุ่มเพื่อทำกิจกรรมและระดมความคิดเห็น
กลุ่มละ 5 คน
2. คัดเลือกประธานและเลขาเพื่อเป็นผู้นำในการสนทนาและจัดทำกิจกรรม
กลุ่มและบันทึกข้อมูล
3. ตั้งชื่อกลุ่มและคำขวัญประจำกลุ่ม
4. ระดมความคิดเห็นในประเด็นต่อไปนี้ ให้ครบทุกข้อ ภายใน 45 นาที
 - 4.1 ผู้เข้าร่วมอบรมคิดว่า จิตอาสา หมายถึง อะไร และองค์ประกอบ
คุณลักษณะการเป็นผู้มีจิตอาสา มีอะไรบ้าง
 - 4.2 ผู้เข้าร่วมอบรมคิดว่า จิตอาสา มีความสำคัญอย่างไร เพราะอะไร
 - 4.3 ผู้เข้าร่วมอบรมคิดว่า การมีจิตอาสาในเยาวชน มีความจำเป็นหรือไม่
เพราะอะไร
 - 4.4 จงบอกสาเหตุหลักของการมีจิตอาสา
 - 4.5 จงบอกประโยชน์ที่ได้รับจากการมีคุณลักษณะของการเป็น
ผู้มีจิตอาสาอย่างน้อย 5 ข้อ

.....

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

แนวทางการตอบใบงานที่ 1

กิจกรรมกลุ่มจิตอาสา

ประเด็น 4.1 ผู้เข้าร่วมอบรมคิดว่า จิตอาสา หมายถึงอะไร และ องค์ประกอบคุณลักษณะการเป็นผู้มีจิตอาสา มีอะไรบ้าง

จิตอาสา หมายถึง การมีคุณลักษณะแสดงออกด้วยการอาสาไม่มีใครบังคับ เป็นจิตที่พร้อมจะสละเวลา แรงกาย แรงใจ ทรัพย์สิน และสติปัญญา เพื่อช่วยเหลือผู้อื่น และเพื่อประโยชน์ของส่วนรวม โดยไม่หวังผลตอบแทน

องค์ประกอบคุณลักษณะการเป็นผู้มีจิตอาสาจากความหมายได้ทั้งสิ้น
4 องค์ประกอบ ได้แก่

- 1) การเสียสละ หมายถึง พฤติกรรมของบุคคลในการ อุทิศ เวลา กำลัง สติปัญญา เพื่อช่วยเหลือผู้อื่น เพื่อให้เกิดประโยชน์ด้วยความเต็มใจ สมครใจ แบ่งปัน เพื่อส่วนรวมโดยไม่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตน
- 2) การช่วยเหลือผู้อื่น หมายถึง ความพยายามที่จะแบ่งเบาภาระของผู้อื่น หรือความทุกข์ของผู้อื่นด้วยความเต็มใจและยินดี
- 3) การไม่หวังผลตอบแทน หมายถึง การให้ หรือการช่วยเหลือผู้อื่นโดยไม่ได้มุ่งหวังผลประโยชน์ใดๆที่จะได้กลับมา แต่เป็นการกระทำด้วยความเต็มใจและมีความสุขใจที่ได้ทำ ไม่มีใครบังคับ
- 4) การทำเพื่อส่วนรวม หมายถึง การกระทำที่คำนึงถึงประโยชน์ของสังคม โดยรวมก่อนประโยชน์ส่วนตน และมีความรับผิดชอบต่อสังคมที่ต้องอาศัยอยู่ร่วมกัน

ประเด็น 4.2 ผู้เข้าร่วมอบรมคิดว่า จิตอาสา มีความสำคัญอย่างไร เพราะอะไร

มีความสำคัญ เพราะ 1) ทำให้บุคคลทำงานหรือกิจกรรมเพื่อสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพเป็นประโยชน์ต่อผู้อื่น สังคมและประเทศชาติ 2) ให้บุคคลที่มีจิตอาสานั้นมีความสุข ความภาคภูมิใจในตัวเองเมื่อได้ทำประโยชน์ต่อสังคม

ประเด็น 4.3 ผู้เข้าร่วมอบรมคิดว่า การมีจิตอาสาในเยาวชน มีความจำเป็นหรือไม่ เพราะอะไร

มีความจำเป็นเพราะจะช่วยให้เยาวชนลดความเห็นแก่ตัวลงคำนึงถึงประโยชน์ของส่วนรวม หรือผลกระทบจากการกระทำของตนที่มีต่อผู้อื่น การมีจิตอาสาจะนำไปสู่การบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ และพบ ความปีติสุข จากการได้เป็นผู้ให้อย่างแท้จริง นำไปสู่ความภูมิใจในตนเอง และมีความรู้สึกที่ตัวเองมีคุณค่าเป็นที่ยอมรับ เป็นที่รักใคร่ของคนอื่น อันมีผลให้เมล็ดพันธุ์ "จิตอาสา" ในจิตใจของเขา ยิ่งงอกงาม เกิดแรงบันดาลใจอยากช่วยเหลือผู้อื่นและสังคม มากขึ้น และในที่สุดก็จะทำให้เยาวชนเหล่านี้ได้เติบโตไปเป็นผู้ใหญ่ที่ดี และมีคุณภาพในอนาคตได้ จิตอาสาในเยาวชนจึงเป็นสิ่งที่ทุกฝ่ายจะต้องร่วมกันส่งเสริมและพัฒนาให้เกิดขึ้นกับเยาวชนของประเทศ เพราะคุณลักษณะดังกล่าว มีความสำคัญในการพัฒนาและขับเคลื่อนประเทศให้เป็นสังคมที่น่าอยู่ในอนาคต

ประเด็น 4.4 จงบอกสาเหตุหลักของการมีจิตอาสา

1. เกิดจากความรู้สึกสงสาร เนื่องจากพบเห็นผู้ที่มีความเดือดร้อนมากกว่าตนเองและอยากที่จะหาทางช่วยเหลือผู้อื่นในรูปแบบต่าง ๆ เช่น ความรู้สึกสงสาร เมื่อเห็นเด็กขอทานและอยากบริจาคเงิน เมื่อรู้ข่าวน้ำท่วมในภาคอีสาน และอยากบริจาคสิ่งของเพื่อช่วยเหลือ เป็นต้น
2. เกิดจากประสบการณ์ที่ได้ช่วยเหลือผู้อื่นด้วยตนเอง และได้รับความสุข จึงอยากช่วยเหลือผู้อื่นอีก
3. เป็นความรู้สึกต่อเมื่อบุคคลได้รับการช่วยเหลือ และรู้สึกประทับใจ จึงอยากทำสิ่งดี ๆ เพื่อผู้อื่นบ้าง

ประเด็น 4.5 จงบอกประโยชน์ที่ได้รับจากการมีคุณลักษณะของการเป็นผู้มีจิตอาสา อย่างน้อย 5 ข้อ

1. ก่อให้เกิดการพัฒนาสภาวะจิตใจและอารมณ์ให้มีความมั่นคงสูงขึ้น การเข้ามาเกี่ยวข้องกับงานจิตอาสาทำให้บุคคลเหล่านี้ช่วยลดสภาวะความหมกมุ่นต่อตนเอง ช่วยลดอาการชอบพูดจาถากถางผู้อื่น แก้อาการซึมเศร้า และอาการหลงตนเอง
2. ทำให้รู้สึกว่าชีวิตตนเองมีค่ามีประโยชน์ต่อผู้อื่นและสังคม ซึ่งเป็นความรู้สึกเชิงบวกต่อตนเองในกลุ่มคนทุกวัย นอกจากนี้ยังเป็นการสร้างนิสัยอ่อนโยนนุ่มนวล จิตใจดีงาม และชอบช่วยเหลือผู้คน

3. ได้เรียนรู้ความรู้และทักษะการทำงานใหม่ ๆ อันเป็นการเพิ่มศักยภาพกับอาชีพการงานในอนาคต รวมถึงประสบการณ์ซึ่งอาจส่งผลต่อการได้รับการพิจารณาในการสมัครงานต่อไปรวมถึงทางเลือกในอาชีพที่มากขึ้น
4. ความสนุกและความท้าทายในชีวิต
5. พัฒนาผลการเรียนได้ดีขึ้น ทำให้เยาวชนตระหนักถึงคุณค่าของการใช้เวลาให้เป็นประโยชน์แก่ตนเองและผู้อื่น ทำให้มีการจัดเวลาให้กับตนเองด้านการศึกษาอย่างเหมาะสมยิ่งขึ้น
6. ได้เพื่อนใหม่ เนื่องจากการทำงานจิตอาสาส่วนใหญ่มีโอกาสรู้จักเพื่อนใหม่มากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ที่มีความสนใจและใส่ใจต่อการแก้ไขปัญหาสังคมร่วมกัน ทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนและขยายโลกทัศน์ส่วนตัวให้กว้างขึ้น
7. เรียนรู้การให้ความเคารพต่อผู้อื่น กล่าวคืองานจิตอาสาการให้บริการผู้ด้อยโอกาส ทำให้เกิดการเรียนรู้เกี่ยวกับปัญหาที่แต่ละคนประสบซึ่งอาจแตกต่างกันออกไป รวมถึง อารมณ์ความรู้สึก ความคิดเห็น ทศนคติ และพฤติกรรม สิ่งนี้ย่อมก่อให้เกิดความเข้าใจในความแตกต่างกันของเพื่อนมนุษย์ ทำให้ผู้เป็นอาสาสมัครเป็นผู้ให้ความเคารพต่อผู้อื่น
8. พัฒนาภาวะความเป็นผู้นำให้กับตนเอง
9. พัฒนาการเป็นพลเมืองที่มีคุณภาพของประเทศ เรียนรู้เรื่องสิทธิและหน้าที่ของความเป็นพลเมือง ความรับผิดชอบต่อสังคม บุคคลเหล่านี้หากมีโอกาสได้เป็นตัวแทนหรือผู้นำของประเทศ ย่อมเป็นผู้ที่มีความรู้และเข้าใจปัญหาสังคมของประเทศได้เป็นอย่างดี

.....

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

แบบประเมินการปฏิบัติกิจกรรมสนทนากลุ่มระดมความคิด

ใบงานที่ 1 กิจกรรมกลุ่มจิตอาสา

คำชี้แจง

1. ผู้ประเมิน ประเมินผลงานการสรุปประเด็นการสนทนากลุ่มระดมความคิด โดยพิจารณาให้คะแนนตามเกณฑ์การที่กำหนด
2. สรุปผลการประเมินตามเกณฑ์ที่กำหนดให้ โดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องสรุปผลการประเมิน

ที่	ชื่อกลุ่ม	ระดับคุณภาพผลงานการสนทนากลุ่มระดมความคิด				สรุปผลการประเมิน	
		3	2	1	0	ผ่าน	ไม่ผ่าน
1							
2							
3							
4							
5							
6							

เกณฑ์การประเมิน

ระดับคุณภาพ	เกณฑ์การประเมิน
3	สรุปครบทั้ง 5 ประเด็น และข้อสรุปของทั้ง 5 ประเด็น ได้อย่างถูกต้อง ชัดเจน เหมาะสมรวมทั้งการอธิบายนำเสนอเข้าใจได้ง่าย
2	สรุปผลอภิปรายครบทั้ง 5 ประเด็น แต่มีข้อสรุปเพียง 4 ประเด็น ที่มีความถูกต้องเหมาะสม ชัดเจน การอธิบายนำเสนอยังไม่ค่อยเข้าใจ
1	สรุปผลอภิปรายครบทั้ง 5 ประเด็น แต่ข้อสรุปทั้ง 5 ประเด็นยังไม่ค่อยถูกต้อง ชัดเจนการอธิบายนำเสนอติด ๆ ขัด ๆ แสดงถึงความประหมา
0	สรุปผลอภิปรายไม่ครบ 5 ประเด็น และไม่ถูกต้องชัดเจน หรือไม่สรุปผลการศึกษา

เกณฑ์การตัดสิน ได้คุณภาพระดับ 2 ขึ้นไป ถือว่า ผ่านเกณฑ์

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

เนื้อหาใบงานที่ 1

หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 กิจกรรมจิตอาสา...เส้นทางความดี

1. ความหมายและคุณลักษณะของจิตอาสา

จากการศึกษาค้นคว้าข้อมูลความหมายของจิตอาสาเพื่อศึกษาคุณลักษณะ การเป็นผู้มีจิตอาสาว่ามีองค์ประกอบใดบ้างจากความหมาย พบว่ามีนักวิชาการหลายท่าน ได้ให้ความหมายของจิตอาสาที่บ่งบอกคุณลักษณะ ไว้ดังต่อไปนี้

ตาราง 1 องค์ประกอบของคุณลักษณะของการเป็นผู้มีจิตอาสา

ความหมาย	การเสียสละ	การช่วยเหลือผู้อื่น	การไม่หวังผลตอบแทน	การทำเพื่อส่วนรวม	การเต็มใจ	การความรับผิดชอบ	การไม่ดูถูก	การทำงานเป็นทีม
ศูนย์คุณธรรม (2548)	✓		✓	✓	✓			
โครงการอาสาเพื่อในหลวง (2549)				✓				
ชาติชาย พุคยาภรณ์ (2550)	✓		✓					
ณัฐนิชากร ศรีบริบูรณ์ (2550)	✓	✓	✓	✓				
ธานีษฐ์ กองแก้ว (2550)	✓	✓	✓		✓			
วราพร วนไชยธนวงศ์ และคณะ (2551)	✓	✓	✓		✓			
มิชิตา จำปาเทศ รอดสุทธิ (2551)	✓	✓						
วันชัย ดันติวิทยาทัทภักษ์ (2552)	✓	✓						
โครงการ เอไอเอส (2552)	✓	✓			✓	✓		✓

ตาราง 1 องค์ประกอบของคุณลักษณะของการเป็นผู้มีจิตอาสา (ต่อ)

ความหมาย	การเสียสละ	การช่วยเหลือผู้อื่น	การไม่หวังผลตอบแทน	การทำเพื่อส่วนรวม	การเต็มใจ	การความรับผิดชอบ	การไม่ดูถูก	การทำงานเป็นทีม
โครงการ CAT จิตอาสาผู้ช่วยสอน (2552)			✓		✓	✓		
ปิยะนาถ สรวิสูตร (2552)	✓	✓	✓			✓		
พระไพศาล วิสาโล (2552)	✓						✓	
ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (2552)				✓				
ประวิตร พิสุทธิโสภณ (2552)	✓			✓				
วนกัทร แสงแก้ว (2553)	✓	✓		✓				
นันทรัตน์ ปรีวดีธรรม (2553)	✓	✓	✓	✓	✓			
พระมหาทวี มหาปัญญา (2554)		✓	✓	✓				
รวม	13	10	9	8	6	3	1	1
ร้อยละ	76.5	58.8	52.9	47	35.3	17.6	5.8	5.8

จากการให้ความหมายของนักวิชาการ โดยเลือกความถี่ร้อยละ 40 ขึ้นไป ได้แก่ 1) การเสียสละ ร้อยละ 76.5 2) การช่วยเหลือผู้อื่น ร้อยละ 58.8 3) การไม่หวังผลตอบแทน ร้อยละ 52.9 4) การทำเพื่อส่วนรวม ร้อยละ 47

สรุปได้ว่า จิตอาสา หมายถึง การมีคุณลักษณะแสดงออกด้วยการอาสา ไม่มีใครบังคับ เป็นจิตที่พร้อมจะสละเวลา แรงกาย แรงใจ ทรัพย์สิน และสติปัญญา เพื่อช่วยเหลือผู้อื่นและเพื่อประโยชน์ของส่วนรวม โดยไม่หวังผลตอบแทน

2. องค์ประกอบคุณลักษณะการเป็นผู้มีจิตอาสา

จากการสังเคราะห์องค์ประกอบคุณลักษณะการเป็นผู้มีจิตอาสาจากความหมายได้ทั้งสิ้น 4 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การเสียสละ 2) การช่วยเหลือผู้อื่น 3) การไม่หวังผลตอบแทน 4) การทำเพื่อส่วนรวม ได้รวบรวมความหมายและขอบข่ายรายละเอียดของแต่ละองค์ประกอบ ดังนี้

- 1) การเสียสละ หมายถึง พฤติกรรมของบุคคลในการ อุทิศ เวลา กำลังสติปัญญา เพื่อช่วยเหลือผู้อื่น เพื่อให้เกิดประโยชน์ด้วยความเต็มใจ สมครใจ แบ่งปันเพื่อส่วนรวมโดยไม่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตน
- 2) การช่วยเหลือผู้อื่น หมายถึง ความพยายามที่จะแบ่งเบาภาระของผู้อื่น หรือความทุกข์ของผู้อื่นด้วยความเต็มใจและยินดี
- 3) การไม่หวังผลตอบแทน หมายถึง การให้ หรือการช่วยเหลือผู้อื่นโดยไม่ได้มุ่งหวังผลประโยชน์ใดๆที่จะได้กลับมา แต่เป็นการกระทำด้วยความเต็มใจและมีความสุขใจที่ได้ทำ ไม่มีใครบังคับ
- 4) การทำเพื่อส่วนรวม หมายถึง การกระทำที่คำนึงถึงประโยชน์ของสังคมโดยรวมก่อนประโยชน์ส่วนตน และมีความรับผิดชอบต่อสังคมที่ต้องอาศัยอยู่ร่วมกัน

3. ความสำคัญของการเป็นผู้มีจิตอาสา

คู่มือจิตอาสา Give & Volunteer Guide (2549, หน้า 26) ของโครงการอาสาเพื่อในหลวง พบว่า จิตอาสาที่มีความสำคัญและมีประโยชน์ คือ บุคคลที่มีจิตอาสาจะได้รับความสุข จากการให้ด้วยใจและไม่หวังผลตอบแทน เมื่อมีความสุขฮอร์โมนเอ็นโดรฟิน (Endorphin) จะหลั่งโดยอัตโนมัติส่งผลให้ผู้ให้มีความสุขและเป็นสุขและมีสุขภาพแข็งแรง และการมีจิตอาสายังมีประโยชน์ ต่อสังคมและประเทศชาติในแง่ของ การมีชีวิตที่ปลอดภัย เนื่องจากทุกคนร่วมมือกันช่วยเหลือซึ่งกัน และกัน โดยไม่หวังผลตอบแทน ส่งผลให้สังคมเข้มแข็ง ปัญหาสังคมลดลง ชีวิตมีความมั่นคง ปลอดภัยมากขึ้น

พระไพศาล วิสาโล (2550, หน้า 43) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการมีจิตอาสา ว่า การที่บุคคลมี จิตอาสา รู้จักการให้ เราก็จะรับด้วยในเวลาเดียวกัน หนึ่งในสิ่งที่เราได้รับ คือ ความสุขยิ่งการให้นั้น เต็มไปด้วยความปรารถนาดี ความสุขและความภาคภูมิใจที่ยิ่ง ทับทวี รวมทั้งยังเป็นการทำให้ชีวิตมี พลังในการสร้างสรรค์สิ่งดี ๆ ให้กับสังคมอีกด้วย

พระครูประโชติธรรมวิมล (2550, อ้างถึงใน ปิยะนาถ สรวิสูตร, 2552, หน้า 26) กล่าวว่า จิตอาสา เป็นการทำความดีของเราให้เบิกบาน อย่าให้จิตของเราขุ่นข้น ทำงานร่วมกันระหว่างกาย (ภายนอก) และจิต (ภายใน) การทำงานอาสา คือ การทำงาน ที่ไม่มุ่งหวังผลประโยชน์จะทำให้เราทำงานอย่าง เบิกบานสนุกสนาน จิตเสียบือน้ำใส ที่หล่อเลี้ยงชีวิต จึงเป็นสิ่งที่ก่อให้เกิดประโยชน์มากมายทั้งต่อ บุคคล สังคม และ ประเทศชาติ หากทำงานหวังผลตอบแทนแล้วไม่ได้รับจิตจะขุ่นข้นด้วยอารมณ์ ท้อแท้เหมือนน้ำใสขุ่นข้นด้วยตะกอน จิตใจจะเกิดการอุดตัน เวลานั้นจะยิ้มไม่ออก

จากที่ได้กล่าวมาข้างต้นทำให้เห็นถึงความสำคัญของการมีจิตอาสา ว่า นอกจากจะเป็นสิ่งที่จะทำให้บุคคลทำงานหรือกิจกรรมเพื่อสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ เป็นประโยชน์ต่อสังคมและประเทศชาติแล้ว ก็ยังมีผลให้บุคคลที่มีจิตอาสานั้นมีความสุข จิตอาสาจึงมีประโยชน์ทั้งต่อบุคคลที่มีจิตอาสา คือ มีความสุข ความภาคภูมิใจในตัวเอง เมื่อได้ทำประโยชน์ต่อสังคมและประเทศ นอกจากนี้ยังมีประโยชน์ต่อสังคมและชุมชน คือเมื่อบุคคลทำงานหรือกิจกรรมเพื่อสังคมด้วยใจ ไม่หวังผลตอบแทน โดยเฉพาะงาน เพื่อสังคมหรืองานอาสาสมัครซึ่งเป็นงานที่ไม่มีค่าตอบแทน จิตอาสาของบุคคลเป็นสิ่ง เป็นสิ่งที่บุคคลเข้าร่วมทำกิจกรรมหรืองานเพื่อสังคมด้วยความพึงพอใจ

4. แนวคิดเกี่ยวกับจิตอาสา

สำหรับในประเทศไทย เรื่องของ "จิตอาสา" หรือการให้เพื่อสังคม มีมาตั้งแต่ ครั้งก่อนกรุงสุโขทัย (ทีมวิชัย TRN,2557, หน้า 3) เมื่อเข้าสู่ยุคพุทธศาสนารให้เพื่อสังคม ก็คือ สิ่งที่เราเรียกกันว่า ทาน นั่นเอง ซึ่งการให้ทานในทางพุทธศาสนา ประกอบไปด้วย อามิสทาน คือการให้ข้าวของเงินทอง และ ธรรมทาน ซึ่งเป็นทานชั้นเลิศ เพราะเป็นการให้ ความรู้ ปัญญา และการแนะนำสั่งสอน ซึ่งในทางพุทธศาสนารให้หรือ ทาน จะต้อง ประกอบด้วยทั้งอามิส ทาน และธรรมทานจึงจะเป็นการให้ที่สมบูรณ์เกิดประโยชน์สูงสุด นอกจากด้านศาสนาแล้ว การให้ในเมืองไทยครั้งโบราณในด้าน อื่นๆก็มีอยู่ในวิถีชีวิตและ

พฤติกรรมของคนไทยตลอดมา ไม่ว่าจะเป็นการที่จะมีโองน้ำเตรียมพร้อมไว้หน้าบ้าน สำหรับผู้คนที่ผ่านไปมา หรือการที่เรามีคำว่า ลงแขก ที่เป็นการแสดงให้เห็นถึงความมีน้ำใจ ความรักใคร่ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่กัน ของสังคมชนบทในสมัยก่อน โดยมีความเกี่ยวพันกับอาชีพด้านเกษตรกรรม ไม่ว่าจะเป็นการทำนา การทำไร่ ทำสวน นั่นคือ มีการแลกเปลี่ยนแรงงานเพื่อช่วยเหลือกัน ไม่มีค่าจ้างตอบแทน มีเพียงน้ำใจ เลี้ยงอาหารข้าวปลาตามแต่จะหาได้ ในท้องถิ่น หมุนเวียนกันไปจากครอบครัวหนึ่งสู่อีกครอบครัวหนึ่ง ทำให้กิจการงานสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี จะเห็นได้ว่าประเทศไทยนั้นมีสิ่งทีเรียกว่าเข้าช่วยโดยทั่วไปของการให้ภายใต้กรอบของการให้เพื่อสังคมอยู่แล้ว ซึ่งอาจจะเป็นรูปแบบการให้เพื่อที่จะหวังให้ชีวิตผู้อื่นดีขึ้น และการให้เพื่อที่หวังว่าจะได้สิ่งนั้นคืนอย่างเงียบๆ

พระไพศาล วิสาโล (2550, หน้า 6) ได้กล่าวในหนังสือ "เมื่อดอกไม้บานสะพรั่งทั้งแผ่นดิน" ว่า จิตอาสาอันมีอยู่ในทุกคนอยู่แล้ว เพราะทุกคนล้วนมีความปรารถนาที่จะทำความดี แต่บางครั้งความดี นั้นอาจถูกสกัดกั้นด้วยความกลัว เช่น กลัวว่าจะทำไม่ได้ กลัวคนหัวเราะเยาะ กลัวพ่อแม่ไม่เข้าใจ หรือกลัวว่าจะทำมาหากินกับคนอื่นไม่ได้ แต่ถ้าคนเราอมให้ความกลัวครอบงำก็จะไม่มีวันเติบโต หรือก้าวสู่ชีวิตใหม่ได้ ซึ่งการมีจิตอาสา นั้นเกิดจากสาเหตุหลัก ๆ (ปิยะนาถ สรวินสูตร, 2552, หน้า 37 อ้างถึงใน พระไพศาล วิสาโล , 2550 หน้า 36) ดังต่อไปนี้

1. เกิดจากความรู้สึกสงสาร เนื่องจากพบเห็นผู้ที่มีความเดือดร้อนมากกว่าตนเองและอยากที่จะหาทางช่วยเหลือผู้อื่นในรูปแบบต่าง ๆ เช่น ความรู้สึกสงสาร เมื่อเห็นเด็กขอทานและอยากบริจาคเงิน เมื่อรู้ข่าวน้ำท่วมในภาคอีสาน และอยากบริจาคสิ่งของเพื่อช่วยเหลือ เป็นต้น
2. เกิดจากประสบการณ์ที่ได้ช่วยเหลือผู้อื่นด้วยตนเอง และได้รับความสุข จึงอยากช่วยเหลือผู้อื่นอีก
3. เป็นความรู้สึกต่อเนื่องเมื่อบุคคลได้รับการช่วยเหลือ และรู้สึกประทับใจ จึงอยากทำสิ่งดี ๆ เพื่อผู้อื่นบ้าง

สำหรับประเทศไทยได้ถือเอาวันที่ 27 ธันวาคม เป็นวัน "จิตอาสา" หลังจากความสูญเสียเมื่อ 26 ธันวาคม 2547 จากเหตุการณ์ "สึนามิ" (มิชิตา จำปาเทศ รอดสุทธิ, 2550) เป็นด้านมืดของเหตุการณ์จะสร้างความเสียหายแก่ชีวิต และทรัพย์สินของผู้คนอย่างมหาศาล แต่ด้านสว่างของเหตุการณ์ดังกล่าว กลับเผยให้หลายคนมีโอกาสรู้จักคำว่า "จิตอาสา" อันเกิดจากการไม่อาจทนเห็นผู้อื่นเป็นทุกข์เมื่อน้ำทะเลลด สิ่งทีโหลมาแทนที่คือน้ำใจ อาสาสมัครจำนวนมากต่างสละกำลังกาย กำลังใจ กำลังทรัพย์ ช่วยเหลือผู้ประสบภัยอย่างแข็งขัน แม้จะต่างถิ่นฐาน ต่างเชื้อชาติ ต่างภาษา ทว่าได้ก่อเกิดคลื่น "จิตอาสา" หลังโหลลงพื้นที่ประสบภัย ช่วยเหลือผู้ประสบเคราะห์ครั้ง นั้น จึงได้ถือเอาวันถัดจากวันที่ 26 ธันวาคม เป็นวัน "จิตอาสา" นั่นเอง (อิสระพร บวรเกิด, 2557, ออนไลน์) จะเห็นได้ว่าความเมตตา กรุณา พรารถนาให้ผู้อื่นพ้นทุกข์ และมีความสุข ความมีน้ำใจ การช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกันของบรรดาเหล่าอาสาสมัครล้วนมีความเชื่อมโยงกับ "จิตอาสา" ทั้งสิ้นงานที่เกิดจากผู้ที่มีจิตอาสา มีความหมายอย่างมาก กับสังคมส่วนรวม เพราะเป็นผู้ที่เอื้อเฟื้อ เสียสละเวลา แรงกาย แรงใจ เพื่อช่วยเหลือผู้อื่น หรือสังคมให้เกิดประโยชน์และความสุขมากขึ้นการเป็น "อาสาสมัคร" ไม่ว่าจะป็นงานใดๆก็แล้วแต่ที่ทำให้เกิดประโยชน์ในทางบวกล้วนแต่ป็น สิ่งที่เราควรทำทั้งสิ้น คนทีจะเป็นอาสาสมัครได้นั้น ไม่ได้จำกัดที่ วัย การศึกษา เพศ อาชีพ ฐานะ หรือข้อจำกัดใดๆทั้งสิ้น หากแต่ต้องมีจิตใจเป็น "จิตอาสา" ทีอยากจะช่วยเหลือผู้อื่นหรือสังคม เท่านั้น(ประวิตร พิสุทธิโสภณ, 2550)

สรุปว่า แนวคิดเกี่ยวกับการมีจิตอาสา นั้นมีมานานมาก สาเหตุหลักคือ การเกิดจากความสงสาร การเห็นใจผู้อื่น อันนำมาซึ่งความช่วยเหลือ การเสียสละ ด้วยความมุ่งมั่นและเต็มใจ

5. จิตอาสาในเยาวชน

กิติมา ขุนทอง (2550, หน้า 39) จะเห็นได้ว่ากิจกรรมจิตอาสา นั้น จะช่วยให้เยาวชนลดความเห็นแก่ตัวลง คำนึงถึงประโยชน์ของส่วนรวมหรือผลกระทบจากการกระทำของตนที่มีต่อผู้อื่น การมีจิตอาสาจะนำไปสู่การบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ และพบ ความปิติสุข จากการได้เป็นผู้ให้อย่างแท้จริงนำไปสู่ความภูมิใจในตนเอง และมีความรู้สึกว่ตัวเองมีคุณค่าเป็นที่ยอมรับ เป็นที่รักใคร่ของคนอื่น อันมีผลให้เมล็ดพันธุ์

"จิตอาสา" ในจิตใจของเขายิ่งอกงาม เกิดแรงบันดาลใจอยากช่วยเหลือผู้อื่นและสังคมมากขึ้น และในที่สุดก็จะทำให้เยาวชนเหล่านี้ได้เติบโตไปเป็นผู้ใหญ่ที่ดี และมีคุณภาพในอนาคตได้

สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดเชียงใหม่ (2552, หน้า 16) ปัจจุบันสถานการณ์ด้านเด็กและเยาวชน เป็นประเด็นที่สังคมมีความห่วงใย เนื่องจากเด็กในปัจจุบันอยู่ในสภาวะแวดล้อม และความเปลี่ยนแปลงของกระแสโลกาภิวัตน์ ประกอบกับสภาพเศรษฐกิจและสังคม ที่กดดันให้พ่อแม่ต้องทำงานจนไม่มีเวลาเลี้ยงดูลูก หรือเลี้ยงดูในรูปแบบที่ไม่เหมาะสม เป็นเหตุให้เกิดปัญหาต่างๆ ขึ้น เช่น ปัญหายาเสพติด การพนัน ปัญหาอาชญากรรม ปัญหาการมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร ปัญหาทะเลาะวิวาท ปัญหาการติดเกม ติดอินเทอร์เน็ต เป็นต้น

ปัญหาดังกล่าวได้ถึงผลกระทบโดยตรงต่อคุณภาพชีวิตของเด็กและเยาวชนในที่สุด

แต่อีกฝั่งหนึ่งของสังคมยังมีกลุ่ม เยาวชนที่มี "จิตอาสา" รวมกลุ่มกัน ทำเรื่องดี ๆ กระจายอยู่ในสังคมทั่วประเทศไทย บางกลุ่มสร้างภูมิคุ้มกันให้ตัวเองและเพื่อน พี่น้องบางกลุ่มสละเวลาพัฒนาสังคมและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ตั้งแต่ระดับ บ้าน โรงเรียน ชุมชน ตำบล อำเภอและจังหวัด บางกลุ่มร่วมกับผู้ใหญ่พัฒนาอาชีพ บางกลุ่มก็ร่วมกันพัฒนาความเป็นอยู่ด้วยตนเอง ดังเช่น นางสาวกิติมา ขุนทอง ผู้ประสานงานเครือข่ายลุ่มน้ำแม่แะ-แม่ระ จังหวัดเชียงใหม่ เล่าว่าเมื่อครั้งที่ยังเรียนอยู่มหาวิทยาลัย ตนเป็นคนหนึ่งที่อยู่ในกระแสแฟชั่น และความฟุ้งเฟ้อ ทั้งๆที่พื้นฐานบ้านเกิดเป็นคนที่อยู่กับชนบทกับ ป่าเขา ต่อมาได้มีโอกาสเข้ามาเป็นอาสาสมัครในการพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง โดยในกิจกรรมการพัฒนาท้องถิ่นนั้น เยาวชนจากทุกกลุ่มจะแบ่งกลุ่มกัน แลกเปลี่ยนประสบการณ์การทำงานด้านอาสาสมัคร หรือ "จิตอาสา" และการทำงานเพื่อผู้อื่น ซึ่งวิธีการและกระบวนการ รวมถึงการเผชิญกับปัญหาในแต่ละพื้นที่ก็จะมีความแตกต่าง เมื่อได้มาพูดคุยแลกเปลี่ยนความรู้ ทำให้เยาวชนได้เรียนรู้วิธีการทำงาน แนวคิด กระบวนการหรือประเด็นในการทำงานใหม่ๆ เพิ่มขึ้นจากเดิม หลายคนกล่าวว่า เวทีนี้เป็นเวทีที่ทำให้ได้มองย้อนไปถึงช่วงเวลาที่ตนเองลงมือปฏิบัติจริงในพื้นที่ ซึ่งก่อนหน้านี้เมื่อทำงานอาสาสมัครแล้วไม่เคยนึกย้อนกลับไปเลยว่า ตนได้เรียนรู้อะไร เพื่อนได้เรียนรู้ อะไร เพื่อกำหนดทิศทางในการก้าวต่อไปข้างหน้าร่วมกัน แต่กิจกรรมในครั้งนี้ทำให้ได้แนวทางการทำงานที่น่าจะเป็นประโยชน์ อีกทั้งยังได้เครือข่ายเยาวชนที่มีจิตอาสาในการทำงานระดับประเทศร่วมกันอีกด้วย นอกจากนี้ยังทำให้พบว่าเราเรียนรู้ที่จะให้

"คนอื่นมากขึ้น เมื่อเราเรียนรู้ที่จะ "ให้" หรือคิดถึงตัวเองน้อยลงแล้วกลับมาคิดว่าตัวเองจะทำอะไรให้กับคนอื่นได้บ้าง พร้อมเปิดใจรับสิ่งต่าง ๆ และเลือกที่จะเรียนรู้กับผู้อื่นมากขึ้นนั่นเอง

สรุปว่า จิตอาสาในเยาวชนเป็นสิ่งที่ทุกฝ่ายจะต้องร่วมกันส่งเสริมและพัฒนาให้เกิดขึ้นกับเยาวชนของประเทศ เพราะคุณลักษณะดังกล่าว มีความสำคัญในการพัฒนาและขับเคลื่อนประเทศให้เป็นสังคมที่น่าอยู่

6. ประโยชน์ของการทำงานด้านจิตอาสา

1. ก่อให้เกิดการพัฒนาสภาวะจิตใจและอารมณ์ให้มีความมั่นคงสูงขึ้น การเข้ามาเกี่ยวข้องกับงานจิตอาสาทำให้บุคคลเหล่านี้ช่วยลดสภาวะความหมกมุ่นต่อตนเอง ช่วยลดอาการชอบพูดจาถากถาง ผู้อื่น แก้อาการซึมเศร้า และอาการหลงตนเอง
2. ทำให้รู้สึกว่าคุณค่าชีวิตตนเองมีค่ามีประโยชน์ต่อผู้อื่นและสังคม ซึ่งเป็นความรู้สึกเชิงบวกต่อตนเองในกลุ่มคนทุกวัย นอกจากนี้ยังเป็นการสร้างนิสัยอ่อนโยนนุ่มนวล จิตใจดีงาม และชอบช่วยเหลือผู้คน
3. ได้เรียนรู้ความรู้และทักษะการทำงานใหม่ ๆ อันเป็นการเพิ่มศักยภาพกับอาชีพการงานในอนาคตรวมถึงประสบการณ์ซึ่งอาจส่งผลต่อการได้รับการพิจารณาในการสมัครงานต่อไปรวมถึงทางเลือกในอาชีพที่มากขึ้น
4. ความสนุกและความท้าทายในชีวิต
5. พัฒนาผลการเรียนได้ดีขึ้น ทำให้เยาวชนตระหนักถึงคุณค่าของการใช้เวลาให้เป็นประโยชน์แก่ตนเองและผู้อื่น ทำให้มีการจัดเวลาให้กับตนเองด้านการศึกษาอย่างเหมาะสมยิ่งขึ้น
6. ได้เพื่อนใหม่ เนื่องจากการทำงานจิตอาสาส่วนใหญ่มีโอกาสรู้จักเพื่อนใหม่มากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ที่มีความสนใจและใส่ใจต่อการแก้ไขปัญหาสังคมร่วมกัน ทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนและขยายโลกทัศน์ส่วนตัวให้กว้างขึ้น
7. เรียนรู้การให้ความเคารพต่อผู้อื่น กล่าวคืองานจิตอาสาการให้บริการผู้ด้อยโอกาส ทำให้เกิดการเรียนรู้เกี่ยวกับปัญหาที่แต่ละคนประสบซึ่งอาจแตกต่างกันออกไป รวมถึง อารมณ์ความรู้สึก ความคิดเห็น ทักษะคติ และพฤติกรรม สิ่งนี้ย่อม

ก่อให้เกิดความเข้าใจในความแตกต่างกันของเพื่อนมนุษย์ ทำให้ผู้เป็นอาสาสมัครเป็นผู้ให้ความเคารพต่อผู้อื่น

8. พัฒนาภาวะความเป็นผู้นำให้กับตนเอง

9. พัฒนาการเป็นพลเมืองที่มีคุณภาพของประเทศ เรียนรู้เรื่องสิทธิและหน้าที่ของความเป็นพลเมือง ความรับผิดชอบต่อสังคม บุคคลเหล่านี้หากมีโอกาสได้เป็นตัวแทนหรือผู้นำของประเทศ ย่อมเป็นผู้ที่มีความรู้และเข้าใจปัญหาสังคมของประเทศได้เป็นอย่างดี

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

2. องค์ประกอบคุณลักษณะการเป็นผู้มีจิตอาสา

จากการสังเคราะห์องค์ประกอบคุณลักษณะการเป็นผู้มีจิตอาสาจากความหมายได้ทั้งสิ้น 4 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การเสียสละ 2) การช่วยเหลือผู้อื่น 3) การไม่หวังผลตอบแทน 4) การทำเพื่อส่วนร่วมได้รวบรวมความหมายและขอบข่ายรายละเอียดของแต่ละองค์ประกอบ ดังนี้

- 1) การเสียสละ หมายถึง พฤติกรรมของบุคคลในการ อุทิศ เวลา กำลัง สติปัญญา เพื่อช่วยเหลือผู้อื่น เพื่อให้เกิดประโยชน์ด้วยความเต็มใจ สม่ำเสมอ แบ่งปันเพื่อส่วนร่วมโดยไม่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตน
- 2) การช่วยเหลือผู้อื่น หมายถึง ความพยายามที่จะแบ่งเบาภาระของผู้อื่น หรือความทุกข์ของผู้อื่นด้วยความเต็มใจและยินดี
- 3) การไม่หวังผลตอบแทน หมายถึง การให้ หรือการช่วยเหลือผู้อื่นโดยไม่ใ้มุ่งหวังผลประโยชน์ใดๆที่จะได้กลับมา แต่เป็นการกระทำด้วยความเต็มใจและมีความสุขใจที่ได้ทำ ไม่มีใครบังคับ
- 4) การทำเพื่อส่วนร่วม หมายถึง การกระทำที่คำนึงถึงประโยชน์ของสังคมโดยประโยชน์ส่วนตน และมีความรับผิดชอบต่อสังคมที่ได้อาศัยอยู่ร่วมกัน

3. ความสำคัญของการเป็นผู้มีจิตอาสา

คู่มือจิตอาสา Give & Volunteer Guide (2549, หน้า 26) ของโครงการอาสาเพื่อในหลวง พบว่า จิตอาสาที่มีความสำคัญและมีประโยชน์ คือ บุคคลที่มีจิตอาสาจะได้รับความสุข จากการให้ด้วยใจและไม่หวังผลตอบแทน เมื่อมีความสุขฮอร์โมนเอ็นโดรฟิน (Endorphin) จะหลั่งโดยอัตโนมัติส่งผลให้ผู้นั้นมีจิตใจที่เป็นสุขและมีสุขภาพแข็งแรง และการมีจิตอาสายังมีประโยชน์ ต่อสังคมและประเทศชาติในแง่ของ การมีชีวิตที่ปลอดภัย เนื่องจากทุกคนร่วมใจกันช่วยเหลือซึ่งกัน และกัน โดยไม่หวังผลตอบแทน ส่งผลให้สังคมเข้มแข็ง ปัญหาสังคมลดลง ชีวิตมีความมั่นคง ปลอดภัยมากขึ้น

พระไพศาล วิสาโล (2550, หน้า 43) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการมีจิตอาสาว่า การที่บุคคลมีจิตอาสา รู้จักการให้ เราจะรับด้วยในเวลาเดียวกัน หนึ่งในสิ่งที่เราได้รับ คือ ความสุขซึ่งการให้นั้น เดินไปด้วยความปรารถนาดี ความสุขและความภาคภูมิใจก็ยิ่งทับทวี รวมทั้งยังเป็นการทำให้ชีวิตมีพลังในการสร้างสรรค์สิ่งดี ๆ ให้กับสังคมอีกด้วย

พระครูประโชติธรรมวิรมย์ (2550), ย่างถึงใน ปีชวเลข สรวลีสูตร, 2552, หน้า 26 กล่าวว่าการมีจิตอาสา เป็นการทำความดีของเราให้เบิกบาน ปล่อยให้จิตของเราผ่อนคลาย ทำงานร่วมกันระหว่างกาย (ภายนอก) และจิต (ภายใน) การทำงานอาสา คือ การทำงานที่ไม่มุ่งหวังผลประโยชน์จะทำให้เราทำงานอย่าง เบิกบานสนุกสนาน จิตแลมีความสุข

สิ่งที่หล่อเลี้ยงชีวิต จึงเป็นสิ่งที่ก่อให้เกิดประโยชน์มากมายทั้งต่อ บุคคล สังคม และประเทศชาติ หากทำงานหวังผลตอบแทนแล้วไม่ได้รับจิตจะชุ่นหันด้วยอารมณ์ ท้อแท้เหมือนน้ำใสชุ่นหันด้วยตะกอน จิตใจจะเกิดการอุดตัน เวลานั้นจะยิ้มไม่ออก

จากที่ได้กล่าวมาข้างต้นทำให้เห็นถึงความสำคัญของการมีจิตอาสา ว่า นอกจากจะเป็นสิ่งที่จะทำให้บุคคลทำงานหรือกิจกรรมเพื่อสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพเป็นประโยชน์ต่อสังคมและประเทศชาติแล้ว ก็ยังมีผลให้บุคคลที่มีจิตอาสานั้นมีความสุขจิตอาสาจึงมีประโยชน์ทั้งต่อบุคคลที่มีจิตอาสา คือ มีความสุข ความภาคภูมิใจในตัวเองเมื่อได้ทำประโยชน์ต่อสังคมและประเทศ นอกจากนี้ยังมีประโยชน์ต่อสังคมและชุมชน คือเมื่อบุคคลทำงานหรือกิจกรรมเพื่อสังคมด้วยใจ ไม่หวังผลตอบแทน โดยเฉพาะงานเพื่อสังคมหรืองานอาสาสมัครซึ่งเป็นงานที่ไม่มีค่าตอบแทน จิตอาสาของบุคคลเป็นสิ่งที่คุณค่าเข้าร่วมทำกิจกรรมหรืองานเพื่อสังคมด้วยความพึงพอใจ

4. แนวคิดเกี่ยวกับจิตอาสา

สำหรับในประเทศไทย เรื่องของ "จิตอาสา" หรือการให้เพื่อสังคม มีมาตั้งแต่ครั้งก่อนกรุงสุโขทัย (ทีมวิจัย TRN หน้า 3) เมื่อเข้าสู่ยุคพุทธศาสนาการให้เพื่อสังคมก็คือสิ่งที่เราเรียกกันว่า ทาน นั่นเอง ซึ่งการให้ทานในทางพุทธศาสนา ประกอบไปด้วย อามิสทาน คือการให้ข้าวของเงินทอง และ ธรรมทาน ซึ่งเป็นทานชั้นเลิศ เพราะเป็นการให้ความรู้ ปัญญา และการแนะนำสั่งสอน ซึ่งในทางพุทธศาสนาการให้หรือ ทาน จะต้องประกอบ

ด้วยทั้งอามิส ทาน และธรรมทานจึงจะเป็นการให้ที่สมบูรณ์เกิดประโยชน์สูงสุด นอกจากด้านศาสนาแล้ว การให้ในเมืองไทยครั้งโบราณในด้าน อื่นๆก็มิอยู่ในวิถีชีวิตและพฤติกรรมของคนไทยตลอดมา ไม่ว่าจะเป็นการที่จะมีเงินนำเตรียมพร้อมไว้หน้าบ้านสำหรับผู้ที่ผ่านไปมา หรือการที่เรามีคำว่า ลงแขก ที่เป็นการแสดงให้เห็นถึงความมีน้ำใจ ความรักใคร่

เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่กัน ของสังคมชนบทในสมัยก่อน โดยมีความเกี่ยวข้องกับอาชีพด้านเกษตรกรรม ไม่ว่าจะเป็นการทำนา การทำไร่ ทำสวน นั่นคือมีการแลกเปลี่ยนแรงงาน

เพื่อช่วยเหลือกัน ไม่มีค่าจ้างตอบแทน มีเพียงน้ำใจ เลี้ยงอาหารข้าวปลาตามแต่จะหาได้ ในท้องถิ่น หมุนเวียนกันไปจากครอบครัวหนึ่งสู่อีกครอบครัวหนึ่ง ทำให้กิจการงานสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี จะเห็นได้ว่าประเทศไทยนั้นมีสิ่งนี้เรียกได้ว่าเข้าช่วยโดยทั่วไปของการให้ภายใต้กรอบของการให้เพื่อสังคมอยู่แล้ว ซึ่งอาจจะเป็นรูปแบบการให้เพื่อที่จะหวังให้ชีวิตผู้อื่นดีขึ้น และการให้เพื่อที่หวังว่าจะได้สิ่งนั้นคืนอย่างเสียบๆ

พระไพศาล วิสาโล (2550, หน้า 6) ได้กล่าวในหนังสือ "เมื่อยกมือกับพระพรหมทั้งแผ่นดิน" ว่า จิตอาสาที่มีอยู่ในทุกคนอยู่แล้ว เพราะทุกคนล้วนมีความปรารถนาที่จะทำความดี แต่บางครั้งความดี นั้นอาจถูกสกัดกั้นด้วยความกลัว เช่น กลัวว่าจะทำไม่ได้ กลัวคนหัวเราะเยาะ กลัวพ่อแม่ไม่เข้าใจ หรือกลัวว่าจะทำมาหากินกับคนอื่นไม่ได้ แต่ถ้ามองให้กว้างกว่าความกลัวครั้นนั้นก็ไม่มีวันเติบโต หรือก้าวสู่ชีวิตใหม่ได้ ซึ่งการมีจิตอาสาที่มาจากสาเหตุหลักๆ (ปิยะนารถ สรวินิจ, 2552, หน้า 37 อ้างถึงใน พระไพศาล วิสาโล, 2550 หน้า 36) ดังต่อไปนี้

1. เกิดจากความรู้สึกสงสาร เนื่องจากพบเห็นผู้ที่มีความเดือดร้อนมากกว่าตนเองและอยากที่จะหาหนทางช่วยเหลือผู้อื่นในรูปแบบต่างๆ เช่น ความรู้สึกสงสารเมื่อเห็นเด็กขอดานและอยากบริจาคเงิน เมื่อรู้ข่าวน้ำท่วมในภาคอีสาน และอยากบริจาคสิ่งของเพื่อช่วยเหลือ เป็นต้น

"จิตอาสา" หลังโหลลงพื้นที่ประสบภัย ช่วยเหลือผู้ประสบเคราะห์ครั้ง นั้น จึงได้ถือเอาวันถัดจากวันที่ 26 ธันวาคม เป็นวัน "จิตอาสา" นั้นเอง (ชิสระพร บวรเกิด, 2557, ออนไลน์) จะเห็นได้ว่าความเมตตา กรุณา ปรารถนาให้ผู้อื่นพ้นทุกข์ และมีความสุข ความมีน้ำใจ การช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกันของบรรดาเหล่าอาสาสมัครล้วนมีความเชื่อมโยงกับ

"จิตอาสา" ทั้งสิ้นงานที่เกิดจากผู้ที่มีจิตอาสา มีความหมายอย่างมาก กับสังคมส่วนรวม เพราะเป็นผู้ที่เอื้อเฟื้อ เสียสละเวลา แรงกาย แรงใจ เพื่อช่วยเหลือผู้อื่น หรือสังคมให้เกิดประโยชน์และความสุขมากขึ้นการเป็น "อาสาสมัคร" ไม่ว่าจะเป็นการใด ๆ ก็แล้วแต่ที่ทำให้เกิดประโยชน์ในทางบวกล้วนแต่เป็น สิ่งที่เราควรทำทั้งสิ้น คนที่จะเป็นอาสาสมัครได้นั้นไม่ได้จำกัดที่ วัย การศึกษา เพศ อาชีพ ฐานะ หรือชื่อจำกัดใดๆทั้งสิ้น หากแต่ต้องมีจิตใจเป็น "จิตอาสา" ที่อยากจะช่วยเหลือผู้อื่นหรือสังคมเท่านั้น(ประวีตร พิสุทธิโสภณ, 2550)

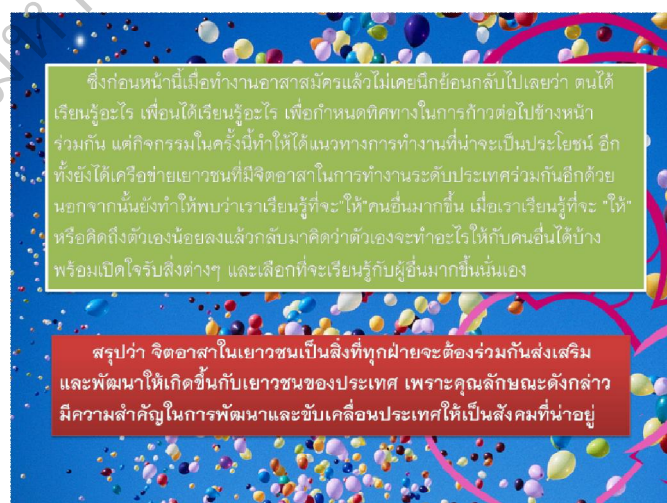
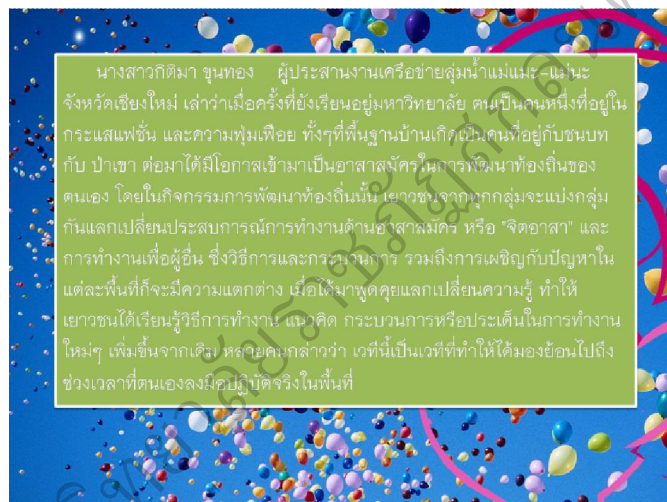
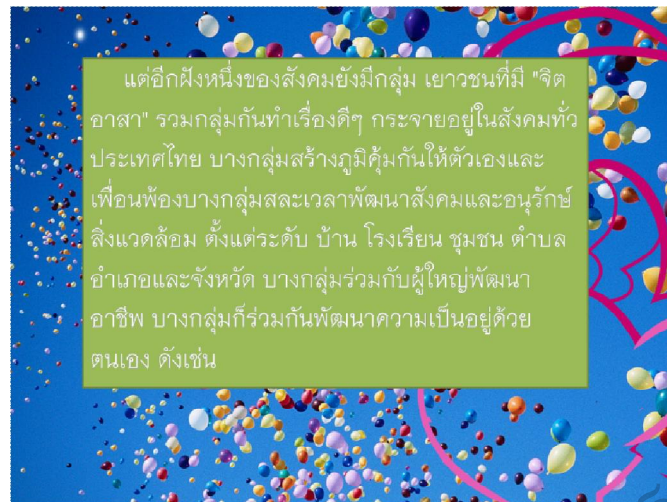
สรุปว่า

แนวคิดเกี่ยวกับการมีจิตอาสา นั้น
มีมานานมาก สาเหตุหลักคือการเกิดจาก
ความสงสาร การเห็นใจผู้อื่น อันนำมา
ซึ่งความช่วยเหลือ การเสียสละ
ด้วยความมุ่งมั่นและเต็มใจ

5. จิตอาสาในเยาวชน

กิติมา ชุนทอง (2550, หน้า 39) จะเห็นได้ว่ากิจกรรมจิตอาสา นั้น จะช่วยให้เยาวชนลดความเห็นแก่ตัวลง คำนึงถึงประโยชน์ของส่วนรวมหรือผลกระทบจากการกระทำของตนที่มีต่อผู้อื่น การมีจิตอาสาจะนำไปสู่การบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ และพบ ความปีติสุข จากการได้เป็นผู้ให้อย่างแท้จริง นำไปสู่ความภูมิใจในตนเอง และมีความรู้สึกที่ตัวเองมีคุณค่าเป็นที่ยอมรับ เป็นที่รักใคร่ของคนอื่น อันมีผลให้เมล็ดพันธุ์ "จิตอาสา" ในจิตใจของเขา ยิ่งงอกงาม เกิดแรงบันดาลใจอยากช่วยเหลือผู้อื่นและสังคม มากขึ้น และในที่สุดก็จะทำให้เยาวชนเหล่านี้ได้เติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่ดี และมีคุณภาพในอนาคตได้

สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดเชียงใหม่ (2552, หน้า 16) ปัจจุบันสถานการณ์ด้านเด็กและเยาวชน เป็นประเด็นที่สังคมมีความห่วงใย เนื่องจากเด็กในปัจจุบันอยู่ในสภาวะแวดล้อม และความเปลี่ยนแปลงของกระแสโลกาภิวัตน์ ประกอบกับสภาพเศรษฐกิจและสังคมที่กดดันให้พ่อแม่ต้องทำงานจนไม่มีเวลาเลี้ยงดูลูก หรือเลี้ยงดูในรูปแบบที่ไม่เหมาะสม เป็นเหตุให้เกิดปัญหาต่างๆขึ้น เช่น ปัญหายาเสพติด การพนัน ปัญหาอาชญากรรม ปัญหาการมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร ปัญหาทะเลาะวิวาท ปัญหาการติดเกม ติดอินเทอร์เน็ต เป็นต้น ปัญหาดังกล่าวได้ถึงผลกระทบโดยตรงต่อคุณภาพชีวิตของเด็กและเยาวชนในที่สุด

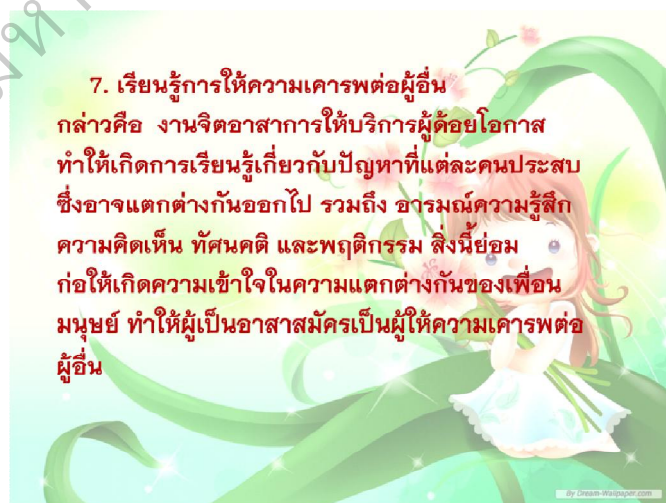
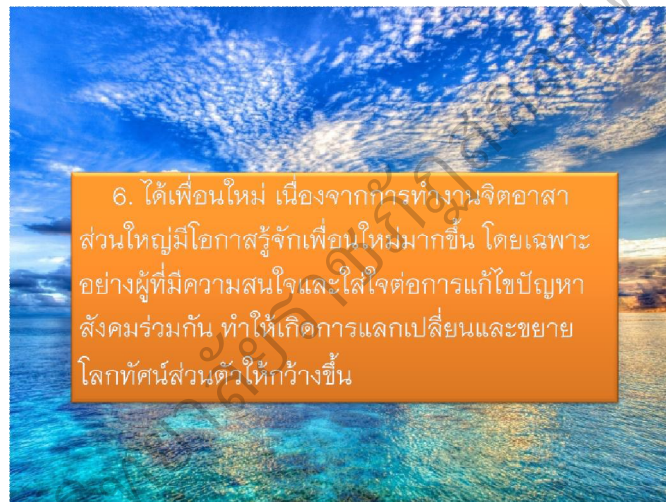
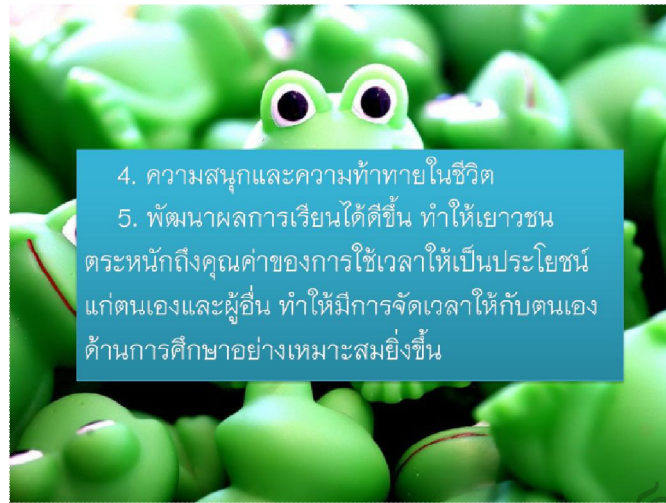

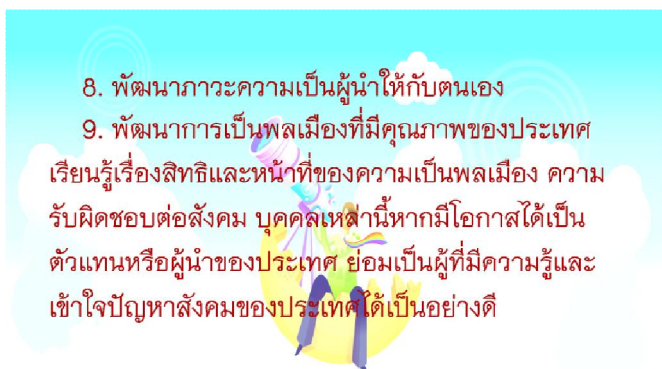
6. ประโยชน์ของการทำงานด้านจิตอาสา

1. ก่อให้เกิดการพัฒนาสภาวะจิตใจและอารมณ์ให้มีความมั่นคงสูงขึ้น การเข้ามาเกี่ยวข้องกับงานจิตอาสาทำให้บุคคลเหล่านี้ช่วยลดสภาวะความหมกมุ่นต่อตนเอง ช่วยลดอาการชอบพูดจาถากถาง ผู้อื่น แก้อาการซึมเศร้า และอาการหลงตนเอง

2. ทำให้รู้สึกว่าคุณค่าชีวิตตนเองมีค่ามีประโยชน์ต่อผู้อื่นและสังคม ซึ่งเป็นความรู้สึกเชิงบวกต่อตนเองในกลุ่มคนทุกวัย นอกจากนี้ยังเป็นการสร้างนิสัยอ่อนโยนนุ่มนวล จิตใจดีงาม และชอบช่วยเหลือผู้คน

3. ได้เรียนรู้ความรู้และทักษะการทำงานใหม่ ๆ อันเป็นการเพิ่มศักยภาพกับอาชีพการงานในอนาคต รวมถึงประสบการณ์ยังอาจส่งผลต่อการได้รับการพิจารณาในการสมัครงานต่อไปรวมถึงทางเลือกในอาชีพที่มากขึ้น

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

ใบงานที่ 2

หนังสือเรื่องจิตอาสา 3 เรื่อง 3 รส

ชื่อกลุ่ม

คำขวัญประจำกลุ่ม.....

ประธานกลุ่ม

เลขานุการกลุ่ม

1. ชมและวิเคราะห์หนังสือ เรื่องจิตอาสา

คำชี้แจง ให้ผู้เข้ารับการอบรม สรุปลง และวิเคราะห์ วิจารณ์ หนังสือทั้ง 3 เรื่อง ในหัวข้อต่อไปนี้

1.1 สรุปลงเนื้อหา พอสั่งเขป

1.2 เลือกฉากที่ชอบจากหนังสือทั้งหมดมา 3 ฉาก เรียงลำดับจากมาก

มาหาน้อย พร้อมอธิบายเหตุผลที่ชอบ

1.3 สิ่งที่ได้เรียนรู้จากการชม

1.4 ผู้เข้ารับการอบรมคิดว่าการเสริมสร้างการเป็นผู้มีคุณลักษณะการเป็นผู้มีจิตอาสา มีประโยชน์อย่างไรต่อตนเองและผู้อื่น

แบบประเมินการปฏิบัติกิจกรรม
ใบงานที่ 2 หนังสือเรื่อง จิตอาสา 3 เรื่อง 3 รส

คำชี้แจง

1. ผู้ประเมิน ประเมินผลงานการสรุปประเด็นการสนทนากลุ่มระดมความคิด โดยพิจารณาให้คะแนนตามเกณฑ์การที่กำหนด
2. สรุปผลการประเมินตามเกณฑ์ที่กำหนดให้ โดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องสรุปผลการประเมิน

ที่	ชื่อกลุ่ม	ระดับคุณภาพผลงาน การสนทนากลุ่ม ระดมความคิด				สรุปผลการ ประเมิน	
		3	2	1	0	ผ่าน	ไม่ผ่าน
1							
2							
3							
4							
5							
6							

เกณฑ์การประเมิน

ระดับคุณภาพ	เกณฑ์การประเมิน
3	สรุปครบทั้ง 4 ประเด็น และข้อสรุปของทั้ง 4 ประเด็น ได้อย่างถูกต้อง ชัดเจน เหมาะสมรวมทั้งการอธิบายนำเสนอเข้าใจได้ง่าย
2	สรุปผลอภิปรายครบทั้ง 4 ประเด็น แต่มีข้อสรุปเพียง 3 ประเด็น ที่มีความถูกต้องเหมาะสม ชัดเจน การอธิบายนำเสนอยังไม่ค่อยเข้าใจ
1	สรุปผลอภิปรายครบทั้ง 4 ประเด็น แต่ข้อสรุปทั้ง 4 ประเด็นยังไม่ค่อยถูกต้องชัดเจนการอธิบายนำเสนอติด ๆ ขัด ๆ แสดงถึงความประหมา
0	สรุปผลอภิปรายไม่ครบ 4 ประเด็น และไม่ถูกต้องชัดเจน หรือไม่สรุปผลการศึกษา

เกณฑ์การตัดสิน ได้คุณภาพระดับ 2 ขึ้นไป ถือว่า ผ่านเกณฑ์

เนื้อหาใบงานที่ 2

หนังสือเรื่องจิตอาสา 3 เรื่อง 3 รส

เรื่องที่ 1 Kindness Boomerang

เป็นเรื่องราวของชายผู้สวมเสื้อชูชีพสีส้มที่มีจิตอาสาช่วยเหลือเด็กน้อยที่หกล้ม คนหนึ่งและการทำความดีของเขาได้รับการส่งต่อไปเรื่อย ๆ ที่แสดงให้เห็นว่า น้ำใจให้ไปเถอะ แล้วคุณจะได้มันกลับมาในที่สุด คลิป **Kindness Boomerang** จาก **Life Vest Inside** คลิปดี ๆ ซึ่งเต็มไปด้วยความหมาย และการกระทำดี ๆ นั่นก็คือ "น้ำใจ" ที่มนุษย์ทุกคนพึงมี พึงกระทำให้กันและกัน ไม่ว่าจะเป็นเรื่องเล็กน้อยแค่ไหนทำไปเถอะ แล้ววันหนึ่งคุณจะได้มันกลับคืนมาในที่สุด

ภาพประกอบ 2 Kindness Boomerang

เรื่องที่ 2 เรียงความ

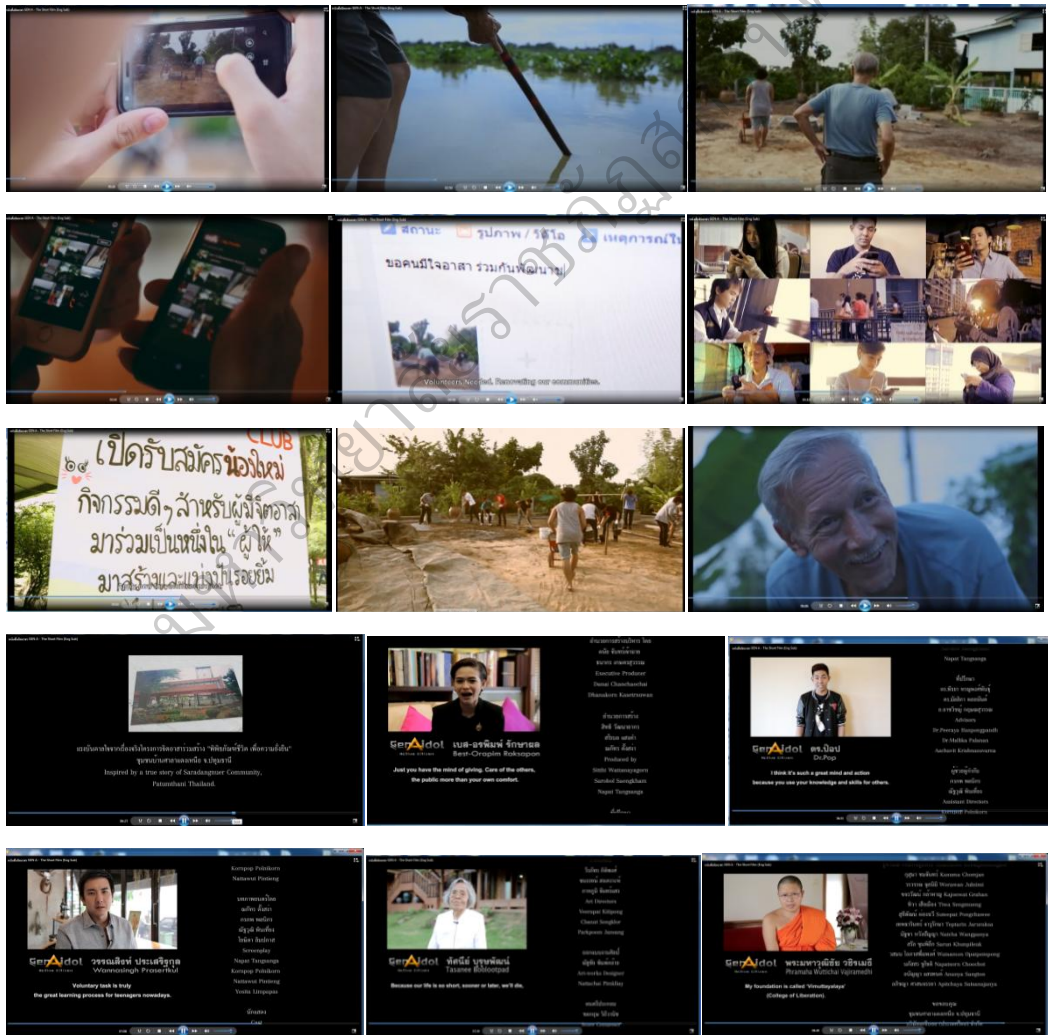
เป็นเรื่องราวของนักศึกษาชายคนหนึ่ง ที่ต้องทำการบ้านเรียงความเรื่อง จิตอาสา ทำให้เขาต้องหาข้อมูลว่าจิตอาสาคืออะไร เพื่อเขียนเรียงความส่งอาจารย์ และ เขาก็ได้ค้นพบว่าจิตอาสาเป็นเรื่องของจิตใจที่จะเสียสละ ในการทำเพื่อส่วนรวม ช่วยเหลือ ผู้อื่น โดยไม่หวังผลตอบแทน เป็นเรื่องของการคิดถึงคนอื่น คิดถึงส่วนรวม แม้แต่การ แต่งตัวให้เรียบร้อย ปิดไฟเมื่อออกจากห้อง ก็เป็นเรื่องของจิตอาสา เพราะเป็นความรู้สึก ว่าปล่อยไปไม่ได้ อยากให้ความช่วยเหลือ

ภาพประกอบ 3 เรียงความ

เรื่องที่ 3 GenA idol

เป็นเรื่องราวของปู่กับหลานชาย เมื่อปู่ต้องการที่จะสร้างพิพิธภัณฑ์ชีวิตเพื่อความยั่งยืน ชุมชนบ้านศาลาแดงเหนือ จังหวัดปทุมธานี เพื่อเก็บอนุรักษณ์มรดกทางปัญญาต่างของชาวบ้านไม่ให้น้ำท่วมสูญหายไป และเข้าใจผิดหลานชายว่าไม่ช่วยเหลือซึ่งในความเป็นจริงแล้วหลานชายได้ใช้ประโยชน์จากการสื่อสารผ่านระบบเครือข่ายหาผู้มีจิตอาสาช่วยจนงานสำเร็จ และการเล่าเรื่องราวของการเป็นผู้มีจิตอาสาของบุคคลสำคัญที่เป็นต้นแบบในด้านต่าง ๆ 5 คน ได้แก่ 1. เบส อรพิมพ์ รักษาผล 2. ดร.ป๊อป 3. วรณสิงห์ ประเสริฐกุล 4. ทศนีย์ บุรุษพัฒน์ 5. ศศิน เฉลิมลาภ 6. พระมหาอุทัย วชิรเมธี

ภาพประกอบ 4 Gen A idol

เกณฑ์การให้คะแนน

ประเด็นการ สังเกต พฤติกรรม	เกณฑ์การให้คะแนน		
	5 คะแนน	3 คะแนน	1 คะแนน
เสียสละ	เสนอตัวเองในการเสียสละ สิ่งของ หรือกำลังกาย เพื่อทำกิจกรรมให้สำเร็จ ด้วยความเต็มใจ	ยอมให้เสียสละสิ่ง ของหรือกำลังกาย ถ้าเพื่อนหรือกลุ่ม ร้องขอด้วยความเต็มใจ	ยอมให้เสียสละสิ่งของ หรือกำลังกาย ถ้าเพื่อนหรือกลุ่มร้องขอ ด้วยอาการไม่ค่อยเต็มใจ
ช่วยเหลือ ผู้อื่น	อาสาให้ความช่วยเหลือ ผู้อื่นโดยไม่ต้องร้องขอด้วย ความเต็มใจ	ยอมให้ความช่วยเหลือ ผู้อื่นหากเพื่อนหรือ กลุ่มร้องขอด้วยความ เต็มใจ	ยอมให้ความช่วยเหลือ ผู้อื่น ถ้าเพื่อนหรือกลุ่ม ร้องขอด้วยอาการไม่ ค่อยเต็มใจ
ไม่หวังผล ตอบแทน	ไม่แสดงออกว่าต้องการสิ่ง ตอบแทนจากการกระทำ ของตนในการช่วยเหลือ ผู้อื่น	แสดงออกว่าต้องการ คำชื่นชมจากการ กระทำของตนใน การช่วยเหลือผู้อื่น เป็นบางครั้ง	แสดงออกว่าต้องการ คำชื่นชมหรือสิ่งตอบแทน จากการกระทำของ ตนในการช่วยเหลือผู้อื่น เป็นบางครั้ง
ทำเพื่อ ส่วนรวม	อุทิศตนเพื่อประโยชน์ ส่วนรวมโดยไม่ต้องให้ใคร ร้องขอด้วยความเต็มใจ	ทำเพื่อประโยชน์ ส่วนรวมหากเพื่อนหรือ กลุ่มร้องขอด้วยความ เต็มใจ	ทำเพื่อประโยชน์ ส่วนรวมหากเพื่อนหรือ กลุ่มร้องขอด้วยอาการ ไม่ค่อยเต็มใจ
ความตั้งใจ	ให้ความสนใจในการฟัง วิทยากร บรรยาย ทำกิจกรรมจนสำเร็จ ครบทุกกิจกรรม ทันตามเวลา ทุกครั้ง	ให้ความสนใจในการฟัง วิทยากร บรรยาย ทำกิจกรรมจนสำเร็จ ครบทุกกิจกรรม ทันตามเวลา ในบางครั้ง	ไม่ค่อยให้ความสนใจใน การฟังวิทยากรบรรยาย นั่งหลับ หรือ ทำกิจกรรมอื่น นั่งเหม่อลอย ทำกิจกรรมสำเร็จน้อย หรือไม่สำเร็จเลย และ ไม่ทันตามเวลา

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

หน่วยการเรียนรู้ที่ 2

องค์ประกอบแห่งจิตอาสา

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 องค์ประกอบแห่งจิตอาสา ใช้เวลา 2.30 ชั่วโมง

สาระสำคัญ:

จากการสังเคราะห์องค์ประกอบคุณลักษณะการเป็นผู้มีจิตอาสาจากความหมายได้ทั้งสิ้น 4 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การเสียสละ 2) การช่วยเหลือผู้อื่น 3) การไม่หวังผลตอบแทน 4) การทำเพื่อส่วนรวม ได้รวบรวมความหมายและขอบข่ายรายละเอียดของแต่ละองค์ประกอบ ดังนี้

1. การเสียสละ หมายถึง พฤติกรรมของบุคคลในการ อุทิศ เวลา กำลังสติปัญญา เพื่อช่วยเหลือผู้อื่น เพื่อให้เกิดประโยชน์ด้วยความเต็มใจ สมัยครใจ แบ่งปันเพื่อส่วนร่วมโดยไม่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตน
2. การช่วยเหลือผู้อื่น หมายถึง ความพยายามที่จะแบ่งเบาภาระของผู้อื่น หรือความทุกข์ของผู้อื่นด้วยความเต็มใจและยินดี
3. การไม่หวังผลตอบแทน หมายถึง การให้ หรือการช่วยเหลือผู้อื่นโดยไม่ได้มุ่งหวังผลประโยชน์ใด ๆ ที่จะได้กลับมา แต่เป็นการกระทำด้วยความเต็มใจและมีความสุขใจที่ได้ทำ ไม่มีใครบังคับ
4. การทำเพื่อส่วนรวม หมายถึง การกระทำที่คำนึงถึงประโยชน์ของสังคมโดยรวมก่อนประโยชน์ส่วนตน และมีความรับผิดชอบต่อสังคมที่ต้องอาศัยอยู่ร่วมกัน

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

1. เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรม ทราบ ตระหนัก และเห็นคุณค่า องค์ประกอบคุณลักษณะของการเป็นผู้มีจิตอาสา
2. เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรม ตอบสนองต่อองค์ประกอบคุณลักษณะของการเป็นผู้มีจิตอาสา ในทางที่ดี เรียนรู้ การเสียสละ การช่วยเหลือผู้อื่น การไม่หวังผลตอบแทน การทำเพื่อส่วนรวม

ขอบข่ายเนื้อหา

องค์ประกอบคุณลักษณะการเป็นผู้มีจิตอาสา

1. การเสียสละ
2. การช่วยเหลือผู้อื่น
3. การไม่หวังผลตอบแทน
4. การทำเพื่อส่วนรวม

กิจกรรมการฝึกอบรม

ขั้นนำ

1. กิจกรรมนันทนาการ เพื่อเตรียมความพร้อมและละลายพฤติกรรม เช่น การปรบมืออุดมการณ์ ร้องเพลงจิตอาสา

2. ให้ผู้เข้าร่วมการอบรมจัดเป็นกลุ่มตามที่ได้แบ่งไว้แล้ว 4 กลุ่ม 30 คน โดยแบ่งกลุ่มละ 7 คน 2 กลุ่ม แบ่งกลุ่มละ 8 คน 2 กลุ่ม โดยการใช้กิจกรรม ผีงแตกรังในการแบ่งกลุ่ม และเลือกประธาน เลขากลุ่ม ตั้งชื่อ และคำขวัญของกลุ่มใหม่

3. วิทยากรอธิบายกฎ กติกาให้ทราบร่วมกัน จากนั้นแจกเอกสารใบงานที่ 3 สำหรับการเข้าฐานกิจกรรมให้แต่ละกลุ่ม ซึ่งฐานกิจกรรมมีทั้งหมด 4 ฐาน มีวิทยากรดูแลฐานไม่น้อยกว่าฐานละ 2 คน ทั้ง 4 ฐานจะมีเนื้อหาในแต่ละฐานดังนี้ 1) การเสียสละ 2) การช่วยเหลือผู้อื่น 3) การไม่หวังผลตอบแทน 4) การทำเพื่อส่วนรวม ทั้งนี้วิทยากรจะไม่บอกชื่อฐานจะบอกเฉพาะเลขที่ของฐานเท่านั้น เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมในแต่ละกลุ่มสรุปและตั้งชื่อฐานในช่วงสุดท้ายในการเข้าฐานกิจกรรมนั้น ผู้เข้ารับการอบรมจะต้องวนฐานตามลำดับที่ได้แจ้งไว้ในเอกสารโดยมีเวลาเข้าฐานทั้งหมด 1 ชั่วโมง 30 นาที แต่ละกลุ่มจะต้องผ่านฐานกิจกรรมให้ครบทั้ง 4 ฐาน (เมื่อผ่านฐานกิจกรรมจะได้รับสัญลักษณ์ประจำฐานรับรอง)

4. ให้แต่ละกลุ่มแยกย้ายเข้าฐานกิจกรรม โดยรับฟังกติกาจากผู้ควบคุมฐาน และเริ่มลงมือเล่นตามกติกา ปฏิบัติกิจกรรมตามที่ได้แต่ละฐานกิจกรรมกำหนดไว้ โดยแต่ละฐานใช้เวลาตามที่กำหนดไว้ เท่านั้น

ชั้นกิจกรรม

5. เริ่มปฏิบัติกิจกรรมฐาน ให้ครบโดยเข้า ฐานละ 2 กลุ่ม พร้อมกันให้กลุ่ม 8 คน 2 กลุ่ม เข้าฐานที่ 1 และกลุ่ม 7 คน 2 กลุ่มเข้าฐานที่ 2 แล้ววนจนครบทั้ง 4 ฐาน

ขั้นสรุป

6. ให้แต่ละกลุ่มนำเสนอสิ่งที่สรุปได้ตามข้อ 4 มาอภิปรายร่วมกัน วิทยากรวิเคราะห์และอธิบายสรุปเพิ่มเติมร่วมกัน พร้อมทั้งทบทวนกิจกรรมที่ได้มอบหมายตามใบงาน 1

สื่อการฝึกอบรม

1. ปากกาเคมีกลุ่มละ 1-2 ด้าม
2. กระดาษภาพพลิก (Flip Chart) กลุ่มละ 1 แผ่น (ตามจำนวนกลุ่ม)
3. กระดาษ A4
5. สื่อประกอบการบรรยาย เช่น วีดีทัศน์ จากเครื่องฉายโปรเจคเตอร์
6. ใบงาน 3 กิจกรรมสนทนากลุ่มระดมความคิด...ผู้เข้ารับการอบรม
กับจิตอาสา
7. อุปกรณ์เล่นเกมส์
8. ใบงาน 3 คุณลักษณะการเป็นผู้มีจิตอาสา
9. ใบสรุปสาระที่ได้จากการระดมสมองในแต่ละกิจกรรม
10. ใบรายชื่อกลุ่ม

ฐานที่ 1 (การเสียสละ)

จุดมุ่งหมาย เรียนรู้และเห็นความสำคัญของการเสียสละเพื่อส่วนรวม ช่วยเหลือผู้อื่น และไม่หวังผลตอบแทน

กิจกรรมที่ 1 เกม สูงยาวเข้าดี

จุดมุ่งหมาย การเสียสละเพื่อส่วนรวม ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ฝึกการคิดวางแผนแก้ปัญหา ความอดทน ความรู้สึกชื่นชมและเห็นความสำคัญของการเสียสละ

วัสดุ/อุปกรณ์ ไม่มี

วิธีการ วิทยากรประจำฐาน ขอให้สมาชิกทั้ง 2 กลุ่มนำอุปกรณ์ที่มีอยู่ในตัวมาเรียงกันให้ยาวที่สุด วัดระยะกลุ่มไหนยาวที่สุดขณะ ในเวลาที่กำหนด กลุ่มไหนที่สั้นที่สุดต้องตั้งทำกิจกรรมเพิ่มเช่น ร้องเพลง จิตอาสา

เวลา 10 นาที

กิจกรรมที่ 2 เสื่อกันหนาว

จุดมุ่งหมาย การเสียสละเพื่อส่วนรวม ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ฝึกการคิดวางแผนแก้ปัญหา ความอดทน ความรู้สึกชื่นชมและเห็นความสำคัญของการเสียสละ

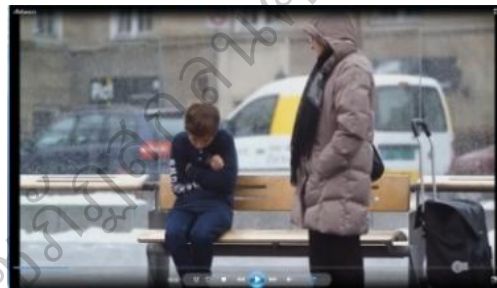
วัสดุ/อุปกรณ์ คอมพิวเตอร์ ทีวี หรือ โปรเจคเตอร์

วิธีการ วิทยากรประจำฐาน ให้ผู้เข้าร่วมอบรมทุกคนร่วมกันดูวีดีทัศน์ แล้วให้ทุกคนเขียนมาความรู้สึกและสิ่งที่ได้จากการดู วีดีทัศน์ ลงในใบงาน

เวลา 20 นาที

เรื่องย่อ (2.30 นาที)

เป็นเรื่องราวของเด็กผู้ชายคนหนึ่งที่นั่งหนาวอยู่ที่ป้ายรถเมล์ที่มีอากาศหนาวจากหิมะโดยไม่มีเสื้อกันหนาว และผู้คนที่ผ่านไปมา ได้แสดงความมีน้ำใจโดยการเสยสละเสื้อกันหนาวให้ เป็นเรื่องราวของการมีน้ำใจ การเสยสละเพื่อผู้อื่น โดยไม่มีใครบังคับ เป็นจิตใจที่เกิดการความสงสาร และปรารถนาที่จะช่วยให้ผู้อื่นพ้นทุกข์ โดยไม่ได้หวังผลตอบแทน

ภาพประกอบ 5 เสื้อกันหนาว

ฐานที่ 2 (การช่วยเหลือผู้อื่น)

จุดมุ่งหมาย เรียนรู้และเห็นความสำคัญของการ ช่วยเหลือผู้อื่น และไม่หวังผลตอบแทน ความรู้สึกชื่นชมและเห็นความสำคัญของการช่วยเหลือผู้อื่นโดยไม่หวังผลตอบแทน

กิจกรรมที่ 1 ลงนาม

จุดมุ่งหมาย ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ความรู้สึกชื่นชมและเห็นความสำคัญของการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

วัสดุ/อุปกรณ์ 1. แผ่นกระดาษเขียนข้อความว่า “ข้าพเจ้าจะเป็นผู้มีจิตอาสา”
แขวนไว้บนที่สูง จากพื้นประมาณ 3 เมตร ปากกา

วิธีการ วิทยากรประจำฐาน ขอให้สมาชิกในกลุ่มทุกคน ต้อง เขียนชื่อ บนกระดาษภายในเวลาที่กำหนด สมาชิกภายในทีม ต้องช่วยกัน พยุง หรือ ยอมให้ขี่คอ หรือ เหยียบไหล่ เพื่อส่งเพื่อนสมาชิกในกลุ่มขึ้นไป เขียนชื่อบนกระดาษที่อยู่สูงขึ้นไปให้ครบ โดยอาจมีการหมุนเวียนช่วยกัน เป็นฐานทุกคนและ ทุกคนต้องปีนหรือขี่เพื่อนหรือ เหยียบไหล่เพื่อน ขึ้นไป เขียนชื่อ ทุกคน คะแนน ดูจากความสามัคคี และเวลาที่ใช้ (เน้นความปลอดภัย และไม่สูงจนเกินไปนัก)กลุ่มไหนช้ากว่าต้องทำกิจกรรมเพิ่มเช่น ร้องเพลง

เวลา 10 นาที

กิจกรรมที่ 2 ชายหนุ่ม

จุดมุ่งหมาย ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ความรู้สึกชื่นชมและเห็นความสำคัญของการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

วัสดุ/อุปกรณ์ คอมพิวเตอร์ ทีวี หรือ โปรเจคเตอร์

วิธีการ วิทยากรประจำฐาน ให้ผู้เข้าร่วมอบรมทุกคนร่วมกันดูวิดีโอแล้วให้ทุกคนเขียนความรู้สึกและสิ่งที่ได้จากการดูวิดีโอลงในใบงาน

เวลา 20 นาที

เรื่องย่อ (3 นาที)

เป็นเรื่องราวของผู้ชายคนหนึ่งซึ่งเป็นคนธรรมดาไม่ได้มีฐานะร่ำรวยแต่มีจิตใจดี ชอบช่วยเหลือผู้อื่น และสิ่งต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นต้นไม้ สัตว์ ต่าง ๆ โดยไม่หวังสิ่งตอบแทน และไม่ได้คำนึงว่าตนเองจะลำบากหรือไม่ ซึ่งคนส่วนใหญ่อาจไม่เห็นด้วยในสิ่งที่เขาทำ โดยมีคำถามว่าเขาทำไปเพื่ออะไร และจะได้อะไรตอบแทน ชื่อเสียง ความสำเร็จ หรือสุดท้าย คำตอบคือสิ่งที่เขาทำทำให้เกิดความงดงามขึ้นในสังคมและความสุขทั้งตัวเขาเองและผู้อื่น ในสังคม

ภาพประกอบ 6 ชายหนุ่ม

ฐานที่ 3 (การไม่หวังผลตอบแทน)

จุดมุ่งหมาย การเสียสละเพื่อส่วนรวม ช่วยเหลือผู้อื่น และไม่หวังผลตอบแทน
ความรู้สึกชื่นชมและเห็นความสำคัญของการช่วยเหลือผู้อื่นโดยไม่หวังผลตอบแทน

กิจกรรมที่ 1 อัศวิน

จุดมุ่งหมาย การเสียสละ ไม่หวังผลตอบแทน ฝึกการมีน้ำใจ
เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่แก่ผู้อื่น

วัสดุ/อุปกรณ์ ไม่มี

วิธีการ ให้สมาชิกกลุ่มเป็นม้าหรืออัศวิน 1 คน ที่เหลือให้เป็นเจ้าหญิงที่
อัศวินต้องช่วยเหลือโดยการให้ขี่หลังข้ามแม่น้ำ กำหนดระยะ
ประมาณ 5-10 เมตร และใช้เสียงนกหวีดในการเริ่ม กลุ่มไหนช้า
กว่าต้องทำกิจกรรมเพิ่ม เช่น ร้องเพลงจิตอาสา

เวลา 15 นาที

กิจกรรมที่ 2 ฮีโร่

จุดมุ่งหมาย การเสียสละ ไม่หวังผลตอบแทน ฝึกการมีน้ำใจ
เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่แก่ผู้อื่น

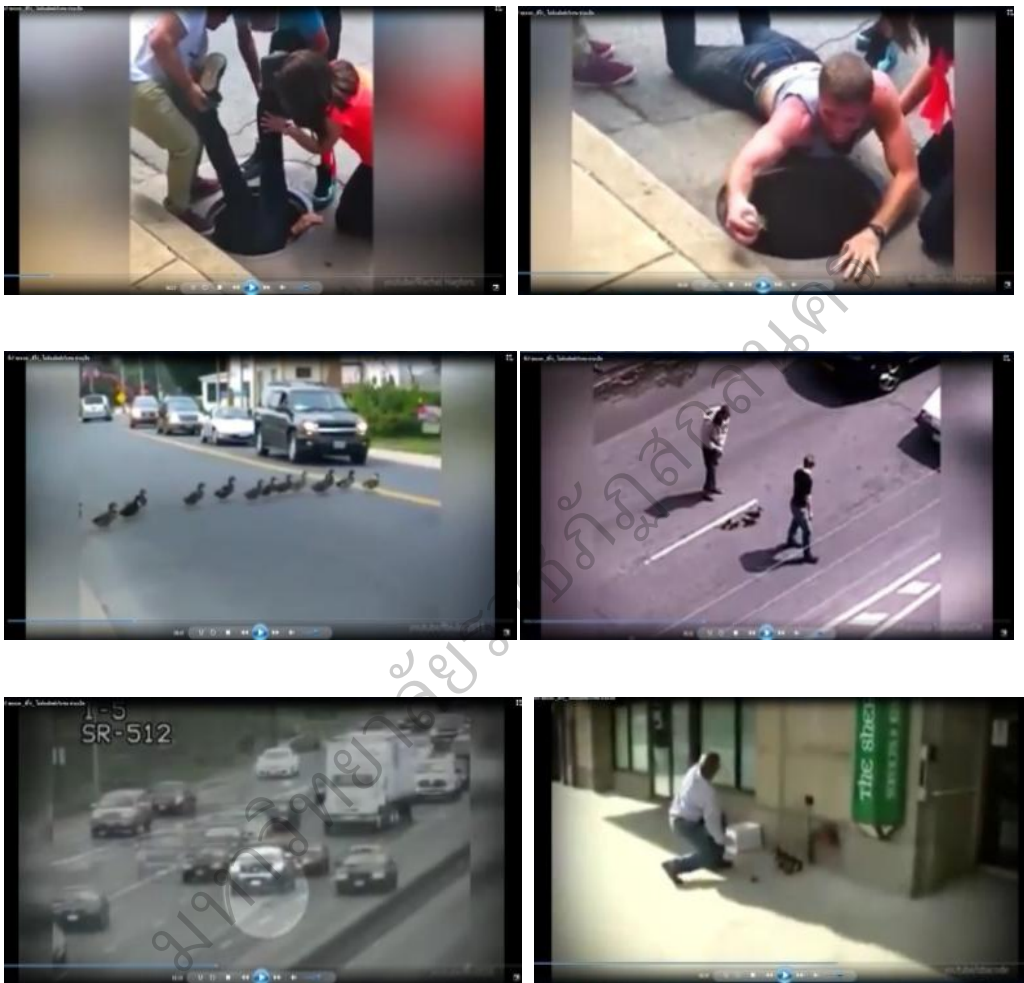
วัสดุ/อุปกรณ์ คอมพิวเตอร์ ทีวี หรือ โปรเจคเตอร์

วิธีการ วิทยากรประจำฐาน ให้ผู้เข้าร่วมอบรมทุกคนร่วมกันดูวีดีทัศน์
แล้วให้ทุกคนเขียนความรู้สึกและสิ่งที่ได้จากการดูวีดีทัศน์ลงใน
ใบงาน

เวลา 20 นาที

เรื่องย่อ (2.30 นาที)

เป็นเรื่องราวของผู้คนที่พยายามให้ความช่วยเหลือแก่สัตว์ที่ได้รับอันตรายให้ได้รับความปลอดภัย โดยไม่ได้คาดหวังสิ่งตอบแทน

ภาพประกอบ 7 สีโร

ฐานที่ 4 (การทำเพื่อส่วนรวม)

จุดมุ่งหมาย การทำเพื่อส่วนรวม การเสียสละ ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน
ความรู้สึกชื่นชมและเห็นความสำคัญของการทำเพื่อส่วนรวม

กิจกรรมที่ 1 คัวใจ

- จุดมุ่งหมาย** การทำเพื่อส่วนรวม การเสียสละ ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน
- วัสดุ/อุปกรณ์** วัตถุมีค่า (แหวน นาฬิกา โทรศัพท์มือถือ) ของผู้เล่นแต่ละกลุ่ม
จำนวน 1 ชิ้น ซอส์กลีสำหรับขีดเส้น
- วิธีการ** วิทยากรประจำฐาน ขีดเส้นตรงขนานกัน 2 เส้น ระยะพอประมาณ
1 ช่วงตัวให้ตัวแทนกลุ่มแต่ละกลุ่มนำวัตถุมีค่าวางลงบนเส้น
ด้านบน จากนั้นเอื้อมหยิบสิ่งของมีค่านั้น โดยไม่ให้ร่างกายสัมผัส
บริเวณ ช่องว่างระหว่างเส้นทั้งสอง ทั้งนี้เพื่อนสมาชิกในกลุ่ม
สามารถจับหรือพุงผู้เล่นได้ กลุ่มไหนช้ากว่าต้องทำกิจกรรมเพิ่ม
เช่น ร้องเพลงจิตอาสา
- เวลา** 10 นาที

กิจกรรมที่ 2 โคมไฟของคนตาบอด

- จุดมุ่งหมาย** การเสียสละ ไม่หวังผลตอบแทน มีน้ำใจ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่แก่ผู้อื่น
- วัสดุ/อุปกรณ์** ไม่มี
- วิธีการ** วิทยากรประจำฐาน ให้ผู้เข้าร่วมอบรมทุกคนร่วมกันดูวิดีโอทัศน์
ตอนจบ วิทยากร อ่านบทกลอน ดังนี้
มุ่งประโยชน์ ส่วนตน แต่คนเดียว	ไม่แลเหลียว ส่วนรวม จะเสียหาย
เมื่อส่วนใหญ่ ยับย่อย พลอยวอดวาย	ส่วนของตน ก็สลายไปด้วยกัน
ละส่วนตน ไว้ก่อน จึงย้อนกลับ	เมื่อส่วนรวม ได้รับ สมานฉันท์
อาณิสสส์ ที่เกิด ได้ร่วมกัน	จะส่งผล ให้คนนั้น สุขสันต์เอย
- แล้วให้ทุกคนเขียนความรู้สึกและสิ่งที่ได้จากการดูวิดีโอทัศน์ลงในใบงาน
- เวลา** 20 นาที

เนื้อเรื่อง **นิทานเซน : โคมไฟของคนตาบอด**
(การทำดีเพื่อส่วนรวมคือการทำดีเพื่อส่วนตัว) (3 นาที)

ภาพประกอบ 8 โคมไฟของคนตาบอด

ยังมีตรอกสายหนึ่ง ที่ทั้งมืดทั้งแคบ ทั้งยังไม่มีดวงไฟส่องทางให้แสงสว่าง แม้แต่น้อย ดังนั้นเมื่อถึงยามค่ำคืน การเดินทางในตรอกแห่งนี้จึงเป็นไปด้วยความยากลำบาก

คืนวันหนึ่ง มีพระรูปหนึ่ง เดินผ่านเข้ามายังตรอกดังกล่าว เพื่อมุ่งหน้าไปยังอาราม ทว่าด้วยความที่ตรอกนี้ มีตมิดกระทั่งนิ้วมือทั้งห้าของตนเองยังไม่อาจมองเห็นได้ เมื่อเดินไปเรื่อย ๆ พระรูปนี้จึงทั้งเดินไปชนผู้อื่น และถูกผู้อื่นเดินมาชนไม่หยุดหย่อน สร้างความลำบากยิ่งนัก ในตอนนั้นเอง มีคนผู้หนึ่งถือโคมไฟเดินเข้ามายังตรอกดังกล่าว พลันทำให้ในตรอก เกิดแสงสว่างขึ้นพอสมควร พระรูปนั้นได้ยินคนเดินผ่านทาง กล่าวว่ "คนตาบอดผู้นั้นช่างแปลกนัก ตนเองมองไม่เห็นแท้ ๆ ใย่ต้องถือโคมไฟให้วุ่นวาย" เมื่อพระได้ยินก็รู้สึกแปลกใจ รอจนกระทั่งคนตาบอดถือโคมไฟคนนั้นเดินผ่านมา จึงเอ่ยถามขึ้นว่า "ขออภัย ท่านตาบอดจริง ๆ หรือ?"

คนผู้นั้นตอบว่า "ถูกแล้ว ข้าเกิดมาก็พิการ ตาสองข้างมองไม่เห็น สำหรับข้านั้น ไม่ว่าจะยามเช้าสายบ่ายเย็นล้วนไม่ต่างกัน ทั้งยังไม่ทราบว่แสงสว่างหน้าตาเป็นเช่นไร"

พระไต่ยินตั้งนั้นก็ยิ่งงุนงงมากขึ้น เอ่ยถามต่อไปว่า "เช่นนั้นท่านจะถือโคมไฟไปเพื่ออะไร?"

คนตาบอดตอบว่า "เนื่องเพราะข้า เคยไต่ยินคนพูดกันว่าในยามกลางคืน ไร้แสงสว่าง คนตาดีทั้งหลายก็เป็นเช่นเดียวกับข้า คือมองไม่เห็นสิ่งใด ดังนั้นข้าจึงถือโคมไฟไปไหนมาไหนเสมอ"

พระไต่ยินตั้งนั้นก็เกิดความซาบซึ้งใจ เอ่ยคำ อมิตาพุทธออกมา และกล่าวต่อไปว่า "ท่านช่างมีเมตตาธรรม ห่วงใยเพื่อนมนุษย์" มีคนตาบอดกลับกล่าวว่า "ผิดแล้ว ข้าทำไปเพื่อตัวเอง"

"ทำเพื่อตัวเองอย่างไร?" พระถามต่อด้วยความสงสัย

คนตาบอดอธิบายว่า เมื่อครู่ท่านเดินอย่างมีดมในตรอก โคนคนเดินสวนไปมา ชนเอาหรือไม่ ท่านดูข้าเองนั่นแม้เป็นคนตาบอด แต่ข้าไม่โดนผู้อื่นเดินชนเลย แม้แต่ครั้งเดียว ทั้ง ๆ ที่เมื่อก่อนข้าก็เป็นเช่นเดียวกับท่าน คือโดนคนเดินมาชนเอาบ่อยครั้ง แต่เมื่อข้าถือโคมไฟทุกอย่างก็เปลี่ยนไป ที่ข้าจุดโคมไฟไหนมาไหนด้วยนั้น ข้าจุดเพื่อให้แสงสว่างกับผู้อื่น และเพื่อให้ผู้อื่นมองเห็นตัวข้า ตั้งแต่นั้นมาข้าก็ไม่โดนผู้ใดเดินชนอีกเลย

ปัญญาเซน : การช่วยเหลือผู้อื่น ประโยชน์สูงสุดล้วนกลับคืนมาสู่ผู้ให้

มุ่งประโยชน์ ส่วนตน แต่คนเดียว
เมื่อส่วนใหญ่ ยับย่อย พลอยวอดวาย
ละส่วนตน ไว้ก่อน จึงย้อนกลับ
อานิสงส์ ที่เกิด ได้ร่วมกัน

ไม่แลเหยี่ยว ส่วนรวม จะเสียหาย
ส่วนของตน ก็สลาย ไปด้วยกัน
เมื่อส่วนรวม ได้รับ สมานฉันท์
จะส่งผล ให้คนนั้น สุขสันต์เอย

ภาคผนวก

หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 องค์ประกอบแห่งจิตอาสา

- ใบงานที่ 3
 - แบบประเมินการปฏิบัติกิจกรรมใบงานที่ 3
- แบบประเมินการปฏิบัติกิจกรรมฐาน หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 องค์ประกอบแห่งจิตอาสา
- แบบประเมินทักษะการปฏิบัติงานหน่วยการเรียนรู้ที่ หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 องค์ประกอบแห่งจิตอาสา

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

ใบงานที่ 3
หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 องค์ประกอบแห่งจิตอาสา

ชื่อกลุ่ม

คำขวัญประจำกลุ่ม.....

ประธานกลุ่ม

เลขานุกรกลุ่ม

ที่	ชื่อ-สกุล	ชื่อเล่น	สาขา	ชั้นปี	เบอร์โทร
1.					
2.					
3.					
4.					
5.					
6.					
7.					
8.					

ใบงานที่ 3 หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 องค์ประกอบแห่งจิตอาสา

ฐานที่ 1

ชื่อฐานที่ตั้งให้.....

เวลาที่เริ่มกิจกรรมเวลาสิ้นสุดกิจกรรม.....รวมเวลา.....นาที

1. สรุปสาระสำคัญของกิจกรรมฐาน
2. จาก วีดิทัศน์ เรื่อง เลี้ยงกันหนาว คุณคิดว่าสิ่งที่ทุกคนทำเรียกว่าอะไร
3. ข้อคิดที่ได้จากกิจกรรม
4. ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะในกิจกรรมของฐาน

ฐานที่ 2

ชื่อฐานที่ตั้งให้.....

เวลาที่เริ่มกิจกรรมเวลาสิ้นสุดกิจกรรม.....รวมเวลา.....นาที

1. สรุปสาระสำคัญของกิจกรรมฐาน
2. จาก วีดิทัศน์ เรื่อง ชายหนุ่ม ท่านคิดว่าชายหนุ่มคนนี้ทำเพื่ออะไร
3. ข้อคิดที่ได้จากกิจกรรม
4. ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะในกิจกรรมของฐาน

ฐานที่ 3

ชื่อฐานที่ตั้งให้.....

เวลาที่เริ่มกิจกรรมเวลาสิ้นสุดกิจกรรม.....รวมเวลา.....นาที

1. สรุปสาระสำคัญของกิจกรรมฐาน
2. จาก วีดิทัศน์ เรื่อง ฮีโร่ เขาหวังผลตอบแทนอะไรจากการกระทำนี้
3. ข้อคิดที่ได้จากกิจกรรม
4. ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะในกิจกรรมของฐาน

ฐานที่ 4

ชื่อฐานที่ตั้งให้.....

เวลาที่เริ่มกิจกรรมเวลาสิ้นสุดกิจกรรม.....รวมเวลา.....นาที

1. สรุปสาระสำคัญของกิจกรรมฐาน
2. จาก วีดิทัศน์ เรื่อง โคมไฟของคนตาบอด คนตาบอดถือโคมไฟเพื่อใครและใคร
3. ข้อคิดที่ได้จากกิจกรรม
4. ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะในกิจกรรมของฐาน

ใบงานที่ 3

หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 องค์ประกอบแห่งจิตอาสา

คำชี้แจง ให้บันทึกเหตุการณ์ และสิ่งที่ได้รับในแต่ละฐานพร้อมตั้งชื่อฐานให้สอดคล้องกับความรู้ที่ได้รับในแต่ละฐาน

ข้อ		ฐานที่ 1	ฐานที่ 2	ฐานที่ 3	ฐานที่ 4	รวม
1.	ตั้งชื่อฐาน					
2.	สรุปสาระสำคัญที่ได้จากกิจกรรม					
3.	ตอบคำถามจากวีดีทัศน์					
4.	แนวคิดที่ได้จากกิจกรรม					
รวมทั้งสิ้น						

แบบประเมินการปฏิบัติกิจกรรมใบงานที่ 3
หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 องค์ประกอบแห่งจิตอาสา

คำชี้แจง

1. ผู้ประเมิน ประเมินผลงานการสรุปประเด็นของแต่ละกลุ่มในทุกฐาน โดยพิจารณาให้คะแนนตามเกณฑ์การที่กำหนด
2. สรุปผลการประเมินตามเกณฑ์ที่กำหนดให้ โดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องสรุปผลการประเมิน

กลุ่ม	ฐานที่ 1				ฐานที่ 2			
	ข้อ 1	ข้อ 2	ข้อ 3	ข้อ 4	ข้อ 1	ข้อ 2	ข้อ 3	ข้อ 4
1								
2								
3								
4								
5								
6								
7								

กลุ่ม	ฐานที่ 3				ฐานที่ 4				รวม	ผลประเมิน			ผ่าน
	ข้อ 1	ข้อ 2	ข้อ 3	ข้อ 4	ข้อ 1	ข้อ 2	ข้อ 3	ข้อ 4		ดี	พอใช้	ปรับปรุง	
1													
2													
3													
4													
5													
6													
7													

เกณฑ์การประเมินใบงานที่ 3

คะแนนรวมทั้งสิ้น 16 คะแนน

1. ทุกช่องของแต่ละฐานมีคะแนนเต็ม 1 คะแนน หากตอบถูกต้อง 1 คะแนน
ตอบผิดได้ 0 คะแนน

2. ระดับคุณภาพเกณฑ์การตัดสินคิดจากคะแนนรวม

0 - 5 คะแนน = ปรับปรุง

6 - 11 คะแนน = พอใช้

12 - 16 คะแนน = ดี

เกณฑ์การตัดสิน

ได้คุณภาพระดับ พอใช้ ถือว่า ผ่านเกณฑ์

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

แบบประเมินการปฏิบัติกิจกรรมฐาน

หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 องค์ประกอบแห่งจิตอาสา

คำชี้แจง

1. วิทยากรที่เลี้ยงประจำฐานประเมินผลการปฏิบัติกิจกรรมฐานและแบบบันทึกใบงานที่ 3 สรุปกิจกรรมฐานของแต่ละกลุ่มโดยพิจารณาตามเกณฑ์คะแนนที่กำหนด
2. สรุปผลการประเมินตามเกณฑ์การตัดสินผลงานที่กำหนดให้ โดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องสรุปผลการประเมิน

กลุ่มที่	ชื่อกลุ่ม	ฐานที่					รวม
		การทำงานเป็นทีม	การแก้ปัญหาเฉพาะหน้า	การเสียสละ	ความซื่อสัตย์	การสรุปสาระสำคัญ	
		3	3	3	3	3	15

ลงชื่อผู้ประเมิน
(.....)

เกณฑ์การให้คะแนน

	เกณฑ์การให้คะแนน		
	3 คะแนน	2 คะแนน	1 คะแนน
การทำงานเป็นทีม	แสดงออกถึงความสามัคคี ภายในกลุ่มอย่างชัดเจน สมาชิกทุกคนให้ความร่วมมือ มีผู้นำ ผู้ตามที่ดี วางแผนก่อนเริ่มทำกิจกรรมทุกครั้ง	แสดงออกถึงความสามัคคี ภายในกลุ่มค่อนข้างชัดเจน มีสมาชิกบางคนไม่ให้ความร่วมมือ มีการวางแผนเป็นบางฐาน	มีการถกเถียงขัดแย้งกัน ภายในกลุ่ม สมาชิกไม่ค่อยให้ความร่วมมือ ไม่มีการวางแผนในการทำกิจกรรมฐาน
การแก้ปัญหาเฉพาะหน้า	สมาชิกส่วนใหญ่มีปฏิภาณไหวพริบดี สามารถคิดหาวิธีการที่แตกต่างจากกลุ่มอื่นมา ดำเนินกิจกรรมฐานได้ จนบรรลุผลสำเร็จ ภายในระยะเวลาที่กำหนด	สมาชิกบางคน สามารถคิดหาวิธีการดำเนินกิจกรรมฐานได้จนบรรลุผลสำเร็จ แต่ใช้เวลานานที่กำหนด	แก้ปัญหาโจทย์ของกิจกรรมฐานได้ไม่สำเร็จ และใช้ระยะเวลาเกินกว่าที่กำหนด
การเสียสละ	เสียสละเพื่อช่วยเหลือผู้อื่นและส่วนรวมด้วยความเต็มใจโดยไม่ต้องร้องขอ	เสียสละเพื่อช่วยเหลือผู้อื่นและส่วนรวมด้วยความเต็มใจโดยได้รับการร้องขอจากกลุ่ม	เสียสละเพื่อช่วยเหลือผู้อื่นและส่วนรวมโดยได้รับการร้องขอจากกลุ่ม โดยแสดงอาการไม่ค่อยเต็มใจนัก
ความซื่อสัตย์	ปฏิบัติตามกฎกติกาอย่างเคร่งครัด	ปฏิบัติตามกฎกติกาบ้าง เป็นบางครั้ง และเมื่อวิทยากรประจำฐานเฉลย จะพยายามหาวิธีอื่นนอกกติกาเพื่อให้เสร็จสิ้นกิจกรรมฐานโดยเร็ว	ไม่ปฏิบัติตามกฎกติกา คิดหากลโกงตลอดทำ
การสรุปสาระสำคัญ	สามารถสรุปกิจกรรมฐานได้ตรงตามจุดมุ่งหมายอย่างครบถ้วนทุกประเด็น	สรุปกิจกรรมฐานได้ค่อนข้างตรงตามจุดมุ่งหมาย	สรุปกิจกรรมฐาน ไม่ตรงจุดมุ่งหมายหรือไม่สรุป

คะแนนรวมกิจกรรมฐาน
หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 องค์ประกอบแห่งจิตอาสา

กลุ่ม ที่	ชื่อกลุ่ม	ฐานกิจกรรมที่				รวม 60	ผลประเมิน	
		1	2	3	4		ผ่าน	ไม่ ผ่าน
		(15)	(15)	(15)	(15)			

ลงชื่อผู้ประเมิน
 (.....)

เกณฑ์การตัดสิน

ได้คะแนนรวม 48 คะแนน ขึ้นไป ถือว่า ผ่านเกณฑ์

เกณฑ์การให้คะแนน

ประเด็นการ สังเกต พฤติกรรม	เกณฑ์การให้คะแนน		
	5 คะแนน	3 คะแนน	1 คะแนน
เสียสละ	เสนอตัวเองในการ เสียสละสิ่งของ หรือ กำลังกายเพื่อทำ กิจกรรมให้สำเร็จด้วย ความเต็มใจ	ยอมให้เสียสละ สิ่งของหรือกำลังกาย ถ้าเพื่อนหรือ กลุ่มร้องขอ ด้วยความเต็มใจ	ยอมให้เสียสละสิ่งของ หรือกำลังกาย ถ้าเพื่อนหรือกลุ่มร้องขอ ด้วยอาการไม่ค่อยเต็มใจ
ช่วยเหลือ ผู้อื่น	อาสาให้ความช่วยเหลือ ผู้อื่นโดยไม่ต้องร้องขอ ด้วยความเต็มใจ	ยอมให้ความ ช่วยเหลือผู้อื่นหาก เพื่อนหรือกลุ่มร้องขอ ด้วยความเต็มใจ	ยอมให้ความช่วยเหลือ ผู้อื่น ถ้าเพื่อนหรือกลุ่ม ร้องขอด้วยอาการไม่ค่อย เต็มใจ
ไม่หวัง ผลตอบแทน	ไม่แสดงออกว่าต้องการ สิ่งตอบแทนจากการ กระทำของตนในการ ช่วยเหลือผู้อื่น	แสดงออกว่า ต้องการค่าชื่นชมจาก การกระทำของตนใน การช่วยเหลือผู้อื่น เป็นบางครั้ง	แสดงออกว่าต้องการ ค่าชื่นชมหรือสิ่งตอบแทน จากการกระทำของตนใน การช่วยเหลือผู้อื่น เป็นบางครั้ง
ทำเพื่อ ส่วนรวม	อุทิศตนเพื่อประโยชน์ ส่วนรวมโดยไม่ต้องให้ ใครร้องขอด้วยความ เต็มใจ	ทำเพื่อประโยชน์ ส่วนรวมหากเพื่อน หรือกลุ่มร้องขอด้วย ความเต็มใจ	ทำเพื่อประโยชน์ส่วนรวม หากเพื่อนหรือกลุ่มร้อง ขอด้วยอาการไม่ค่อย เต็มใจ
ความตั้งใจ	ให้ความสนใจในการฟัง วิทยากร บรรยาย ทำ กิจกรรมจนสำเร็จ ครบ ทุกกิจกรรม ทันตาม เวลา ทุกครั้ง	ให้ความสนใจในการ ฟังวิทยากร บรรยาย ทำกิจกรรมจนสำเร็จ ครบทุกกิจกรรม ทัน ตามเวลา ในบางครั้ง	ไม่ค่อยให้ความสนใจใน การฟังวิทยากรบรรยาย นั่งหลับ หรือ ทำกิจกรรม อื่น นิ่งเหม่อลอย ทำกิจกรรมสำเร็จน้อย หรือไม่สำเร็จเลย และ ไม่ทันตามเวลา

หน่วยการเรียนรู้ที่ 3

โครงการจิตอาสา

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 โครงการจิตอาสา

ใช้เวลา 8.30 ชั่วโมง

สาระสำคัญ:

เป็นการนำแนวคิดการจัดการเรียนรู้จากการทำโครงการ มาจัดระบบทางความคิดและเจตคติในเรื่องของจิตอาสาไปสู่การปฏิบัติโดยการทำโครงการ เพราะการเรียนรู้ แบบโครงการเป็นการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเป็นการเรียนรู้จากประสบการณ์จริงที่ผู้เรียนได้พัฒนาการเรียนรู้และสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง อีกทั้งยังช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดทักษะในการปฏิบัติ การเรียนรู้แบบโครงการยังสามารถสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรม เจตคติ คุณลักษณะและค่านิยมของผู้เรียน เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเจตคติและแนวคิดจนนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงค่านิยมที่อยู่ในตัวผู้เรียนให้มีคุณลักษณะการเป็นผู้มีจิตอาสา สำหรับ นักเรียน นักศึกษา ระดับอาชีวศึกษาของวิทยาลัยเอกชนในจังหวัดมุกดาหาร

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

1. เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรม มีทักษะในการพัฒนาคุณลักษณะการเป็นผู้มีจิตอาสา
2. เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรม ได้ปฏิบัติงานด้านจิตอาสาโดยการระดมความคิดและจัดทำโครงการตามความต้องการของสมาชิก

ขอบข่ายเนื้อหา

1. ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้เรียนรู้ และเตรียมตัวปฏิบัติงานจิตอาสาตามวิถีทัศน์คู่มือด้านจิตอาสา
2. ผู้เข้ารับการฝึกอบรมร่วมกันคิดและจัดทำโครงการจิตอาสา

กิจกรรมการฝึกอบรม

ชั้นนำ

1. ผู้เข้ารับการอบรมระดมความคิดในการจัดทำโครงการด้านจิตอาสาร่วมกัน และลงมติในการเลือกโครงการที่เหมาะสมตามความต้องการของสมาชิก
2. วิทยากรอธิบายกฎ กติกาให้ทราบร่วมกัน และเปิดเวทีทัศน์ เรื่อง คู่มือด้านจิตอาสา เพื่อสร้างความเข้าใจร่วมกัน ให้ผู้เข้าร่วมการอบรมจัดเป็นกลุ่มตามที่ได้แบ่งไว้แล้ว 5 กลุ่ม 30 คน โดยแบ่งกลุ่มละ 6 คน
3. วิทยากรอธิบายและมอบหมายภาระหน้าที่หลักให้แต่ละกลุ่มรับผิดชอบและจัดเตรียมอุปกรณ์ในการดำเนินโครงการ

ขั้นกิจกรรม

4. เริ่มปฏิบัติกิจกรรมโครงการตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายและช่วยเหลือให้งานสำเร็จตามเป้าหมาย

ขั้นสรุป

5. วิทยากรสรุปผลการดำเนินงานตามโครงการ

สื่อการฝึกอบรม

1. ใบรายชื่อกลุ่ม
2. แบบประเมิน
3. วัสดุ อุปกรณ์ในการจัดทำโครงการ
4. กล้องบันทึกภาพ
5. ใบสรุปสาระที่ได้จากการทำกิจกรรม

คู่มือด้านจิตอาสา

เนื้อหาโดยย่อ

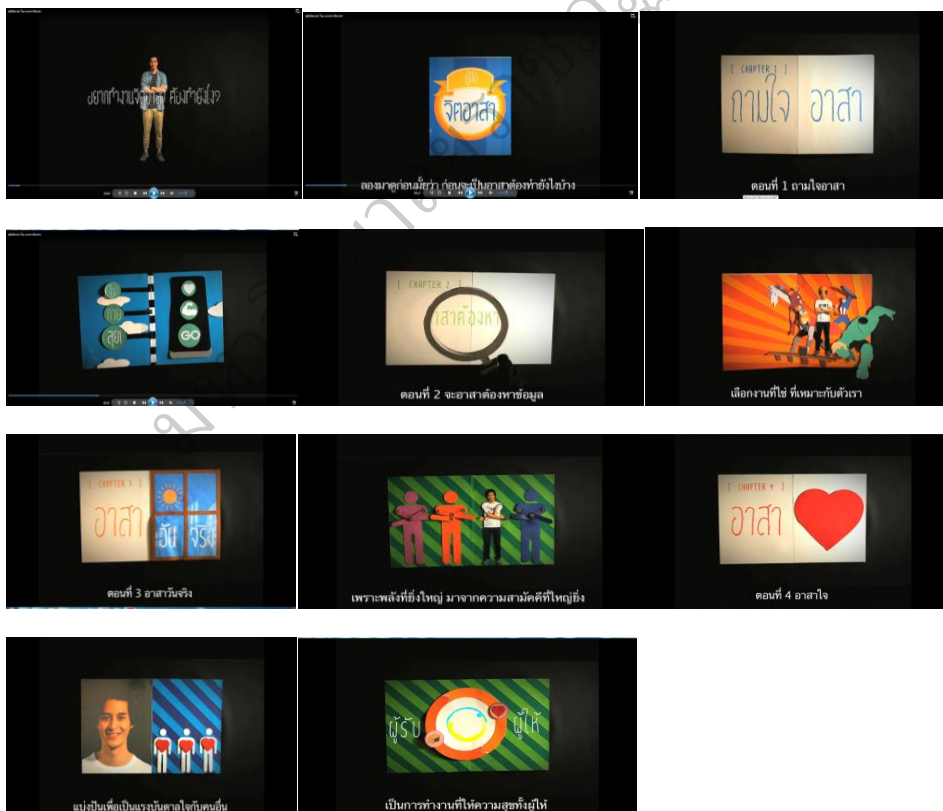
อธิบายถึงขั้นตอนในการทำงานด้านจิตอาสาว่าถ้าต้องการทำกิจกรรมจิตอาสา ต้องเตรียมตัวอย่างไรบ้าง โดยแบ่งออกเป็น 4 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 ถามใจอาสา ถามใจว่าอาสาคือสิ่งที่ใช้สำหรับคุณหรือไม่

ตอนที่ 2 จะอาสาต้องหาข้อมูล งานอาสาที่มีมากมายหลายประเภททั้งใช้แรง ใช้ความรู้ ใช้เวลา ใช้ความสามารถพิเศษ แล้วเลือกงานที่ใช้ที่เหมาะสมกับตัวเอง

ตอนที่ 3 อาสาวันจริง ตั้งแต่เช้า เตรียมตัว เต็มพลังให้อิ่มท้อง จัดเตรียมของและอย่าไปสาย จัดสรรงานที่เหมาะสมกับตัวเอง ถอยทีถอยอาศัย เพราะพลังที่ยิ่งใหญ่มาจากพลังสามัคคีที่ยิ่งใหญ่ หนักไปอย่าฝืน ดูแลตัวเองอย่าให้เกิดอันตราย

ตอนที่ 4 อาสาใจ เสร็จงานแล้วอย่าลืมทบทวนตัวเอง เอาสิ่งดี ๆ ที่ได้จากการอาสาแบ่งปัน เพื่อเป็นแรงบันดาลใจกับคนอื่น แล้วคุณก็จะรู้ว่าการอาสาอยู่ที่ใจที่เป็นการทำงานที่ให้ความสุขทั้งผู้ให้และผู้รับอย่างแท้จริง

ภาพประกอบ 9 คู่มือจิตอาสา

ตัวอย่างโครงการจิตอาสา

โครงการก่อสร้างซ่อมแซมที่อยู่อาศัยให้ผู้ยากไร้และผู้ด้อยโอกาส วิทยาลัยอาชีวศึกษาดงหลวง

1. หลักการและเหตุผล

ความหวังของคนยากไร้ ผู้ด้อยโอกาสที่จะมีบ้านเป็นของตัวเอง เพียงเพื่อให้มีที่อยู่อาศัย ที่แค่พอกันแดดกันฝนได้ก็ดูจะเป็นเรื่องยากและไม่มีทางจะเป็นจริงไปได้ แต่ด้วยความร่วมมือร่วมใจและความมุ่งมั่น ที่จะยกระดับความเป็นอยู่ด้านที่อยู่อาศัยของผู้ยากไร้ ผู้ด้อยโอกาสในเขตอำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร จากผู้มีจิตอาสาหลายฝ่าย โดยเฉพาะนักเรียน นักศึกษาระดับอาชีวศึกษา จากวิทยาลัยอาชีวศึกษาดงหลวง ซึ่งเป็นกำลังหลักในการจัดทำโครงการ เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะการเป็นผู้มีจิตอาสา อันจะเป็นกำลังที่ดีของชาติต่อไป จากเหตุผลข้างต้น วิทยาลัยอาชีวศึกษาดงหลวง จึงได้จัดทำโครงการก่อสร้างซ่อมแซมที่อยู่อาศัยให้กับผู้ยากไร้และผู้ด้อยโอกาส ขึ้นมา

2. วัตถุประสงค์

1. เพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนที่ประสบปัญหาเรื่องที่อยู่อาศัยอันจะเป็นการสงเคราะห์ผู้ด้อยโอกาสในสังคม และพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้ยากไร้ ผู้ด้อยโอกาสให้ดีขึ้น
2. เพื่อเป็นการสร้างคุณลักษณะการเป็นผู้มีจิตอาสา สำหรับ นักเรียน นักศึกษา ระดับอาชีวศึกษาของวิทยาลัยเอกชนในจังหวัดมุกดาหาร

3. เป้าหมาย

1. ประชาชนผู้ยากไร้และผู้ด้อยโอกาสในเขตพื้นที่อำเภอดงหลวง
2. นักเรียน นักศึกษา ระดับอาชีวศึกษาของวิทยาลัยอาชีวศึกษาดงหลวง

4. สถานที่ดำเนินการ

ในเขตอำเภอคลองหลวง จังหวัดมุกดาหาร

5. วิธีดำเนินการ

5.1 วิทยาลัยอาชีวศึกษาดงหลวง และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สนับสนุนงบประมาณดำเนินการก่อสร้าง ซ่อมแซม ปรับปรุงที่อยู่อาศัยให้กับผู้ด้อยโอกาส ผู้ยากไร้ หรือผู้ยากจน

5.2 ดำเนินการประชาสัมพันธ์โครงการให้กับผู้นำชุมชน ประชาชน ในเขตพื้นที่ร่วมรับรู้และเชิญเข้าร่วมโครงการ

5.3 สำรวจข้อมูลผู้ประสบปัญหาและมีความต้องการที่จะเข้าร่วมโครงการ

5.4 กำหนดจำนวนบ้านที่อยู่อาศัยที่จะก่อสร้าง ซ่อมแซม ปรับปรุง และระยะเวลาดำเนินการ

5.5 คัดเลือกประชาชน ผู้ด้อยโอกาสที่จะได้รับสิทธิ์ ในการช่วยเหลือซ่อมแซมที่อยู่อาศัย โดยกระบวนการของคณะกรรมการดำเนินการคัดเลือกพิจารณาความเหมาะสม

5.6 แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานโครงการ

5.7 ดำเนินการก่อสร้าง ซ่อมแซมที่อยู่อาศัยให้กับประชาชนผู้ด้อยโอกาส โดยมีแนวทางดำเนินการดังนี้

5.7.1 ดำเนินการจัดหา วัสดุ อุปกรณ์

5.7.2 ใช้แรงงานก่อสร้างในพื้นที่จากผู้มีจิตอาสาในชุมชน

และนักเรียน นักศึกษาระดับอาชีวศึกษาของวิทยาลัยอาชีวศึกษาดงหลวง

5.7.3 ส่งมอบบ้าน เมื่อดำเนินการก่อสร้าง ซ่อมแซมแล้วเสร็จ

6. ระยะเวลาดำเนินการ

ลำดับ ที่	รายการ	ระยะเวลา
1.	คณะกรรมการดำเนินงานสำรวจความประสงค์ผู้ยากไร้และผู้ด้อยโอกาสเข้าร่วมโครงการ (ซ่อมแซมที่อยู่อาศัย)	
2.	ประชุมคณะกรรมการดำเนินงานพิจารณาคัดเลือกผู้ที่เหมาะสม	
3.	คณะกรรมการออกตรวจสอบสภาพความเป็นอยู่ประมาณการค่าใช้จ่าย (วัสดุ อุปกรณ์) ซ่อมแซมที่อยู่อาศัย	
4.	ส่งมอบวัสดุ อุปกรณ์ ให้กับผู้ได้รับการคัดเลือกดำเนินการปรับปรุง ซ่อมแซมที่อยู่อาศัย	
5.	ส่งมอบบ้านที่ได้ดำเนินการแล้วเสร็จตามโครงการ	

หมายเหตุ : กำหนดการตามระยะเวลาดำเนินการอาจเปลี่ยนแปลงตามความเหมาะสม

7. งบประมาณ

ได้รับการสนับสนุนจากวิทยาลัยอาชีวศึกษาดงหลวงและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

8. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

8.1 แก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนผู้ด้อยโอกาสด้านที่อยู่อาศัย
สร้างชุมชนเข้มแข็งให้กับชุมชน

8.2 เสริมสร้างคุณลักษณะการเป็นผู้มีจิตอาสา สำหรับ นักเรียน นักศึกษา
ระดับอาชีวศึกษาของวิทยาลัยเอกชนในจังหวัดมุกดาหาร

9. ผู้เสนอโครงการ

(ลงชื่อ)

(.....)

ประธานกลุ่มจิตอาสา

ภาคผนวก

หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 โครงการจิตอาสา

- แบบประเมินทักษะการปฏิบัติงานหน่วยการเรียนรู้ที่ 3

โครงการจิตอาสา

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

เกณฑ์การให้คะแนน

ประเด็นการ สังเกต พฤติกรรม	เกณฑ์การให้คะแนน		
	5 คะแนน	3 คะแนน	1 คะแนน
เสียสละ	เสนอตัวเองในการเสียสละ สิ่งของ หรือกำลังกายเพื่อ ทำกิจกรรมให้สำเร็จด้วย ความเต็มใจ	ยอมให้เสียสละสิ่งของ หรือกำลังกาย ถ้าเพื่อนหรือกลุ่มร้องขอ ด้วยความเต็มใจ	ยอมให้เสียสละสิ่งของ หรือกำลังกาย ถ้าเพื่อน หรือกลุ่มร้องขอด้วยอาการ ไม่ค่อยเต็มใจ
ช่วยเหลือ ผู้อื่น	อาสาให้ความช่วยเหลือผู้อื่น โดยไม่ต้องร้องขอด้วย ความเต็มใจ	ยอมให้ความช่วยเหลือ ผู้อื่นหากเพื่อนหรือกลุ่ม ร้องขอด้วยความเต็มใจ	ยอมให้ความช่วยเหลือผู้อื่น ถ้าเพื่อนหรือกลุ่มร้องขอ ด้วยอาการไม่ค่อยเต็มใจ
ไม่หวังผล ตอบ แทน	ไม่แสดงออกว่าต้องการสิ่ง ตอบแทนจากการกระทำ ของตนในการช่วยเหลือผู้อื่น	แสดงออกว่าต้องการ คำชื่นชมจากการกระทำ ของตนในการช่วยเหลือ ผู้อื่น เป็นบางครั้ง	แสดงออกว่าต้องการ คำชื่นชมหรือสิ่งตอบแทน จากการกระทำของตนใน การช่วยเหลือผู้อื่น เป็นบางครั้ง
ทำเพื่อ ส่วนรวม	อุทิศตนเพื่อประโยชน์ ส่วนรวมโดยไม่ต้องให้ใคร ร้องขอด้วยความเต็มใจ	ทำเพื่อประโยชน์ส่วนรวม หากเพื่อนหรือกลุ่มร้อง ขอด้วยความเต็มใจ	ทำเพื่อประโยชน์ส่วนรวม หากเพื่อนหรือกลุ่มร้องขอ ด้วยอาการไม่ค่อยเต็มใจ
ความตั้งใจ	ให้ความสนใจในการฟัง วิทยากร บรรยาย ทำกิจกรรมจนสำเร็จ ครบทุกกิจกรรม ทันตามเวลา ทุกครั้ง	ให้ความสนใจในการฟัง วิทยากร บรรยาย ทำ กิจกรรมจนสำเร็จ ครบทุกกิจกรรม ทันตามเวลา ในบางครั้ง	ไม่ค่อยให้ความสนใจใน การฟังวิทยากรบรรยาย นั่งหลับ หรือ ทำกิจกรรม อื่น นั่งเหม่อลอย ทำกิจกรรมสำเร็จน้อย หรือไม่สำเร็จเลย และไม่ทันตามเวลา

หน่วยการเรียนรู้ที่ 4

แบ่งปันประสบการณ์ส่วนตัว

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 แบ่งปันประสบการณ์สานต่อความดี ใช้เวลา 2.30 ชั่วโมง

สาระสำคัญ

จากแนวคิดทฤษฎีและกระบวนการเรียนรู้ที่ใช้เสริมสร้างจิตอาสา ของหลักสูตร
ฝึกอบรมเสริมสร้างคุณลักษณะการเป็นผู้มีจิตอาสา สำหรับนักเรียน นักศึกษา ระดับ
อาชีวศึกษาของวิทยาลัยเอกชนในจังหวัดมุกดาหาร โดยนำกระบวนการเรียนรู้มาใช้ในการ
พัฒนาคุณลักษณะการเป็นผู้มีจิตอาสา คือ กระบวนการพัฒนาจิตพิสัยของเดวิด อาร์.
แครธวอล (David R. Krathwohl) แนวคิด ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม (Social Learning
Theory) ทฤษฎีการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ (Experiential Learning) และการทำความเข้าใจ
กระจ่างในค่านิยม (Value Clarification) มาสังเคราะห์ ได้ 4 ขั้นตอน สำหรับออกแบบหน่วย
การเรียนรู้ คือ ขั้นที่ 1 ขั้นการรับรู้ (Receiving) สร้างความสนใจให้ผู้เข้ารับการอบรม
ได้รับรู้และสนใจในสิ่งเร้าที่นำมากระตุ้น เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมยอมรับสิ่งเร้าและเลือกที่
จะสนใจ โดยการนำตัวอย่างกิจกรรมด้านจิตอาสาเป็นสิ่งเร้า และ กิจกรรม เป็นการใช้
การสังเกตตัวแบบ และประสบการณ์เชิงประจักษ์ผ่าน กระบวนการประกอบด้วย
การตระหนัก เต็มใจ และใส่ใจ เพื่อจูงใจให้ผู้เข้ารับการอบรม เกิดความสนใจ ใคร่ครวญ
และตระหนักถึงการมีคุณลักษณะของการเป็นผู้มีจิตอาสา และประโยชน์ที่ได้รับ
ขั้นที่ 2 ขั้นการตอบสนอง (Responding) เมื่อผู้เข้าอบรมสนใจแบบอย่างที่ดีในขั้นที่ 1
แล้วเกิดทัศนคติต่อสิ่งเร้า นั้น เกิดความรู้สึกอยากตอบสนอง หรือเกิดความพึงพอใจจาก
การตอบสนองต่อสิ่งเร้านั้น อันเป็นการส่งเสริมการเกิดพฤติกรรมใหม่ ที่มาจากการสังเกต
ตัวแบบบุคคล สื่อต่าง ๆ ประสบการณ์เชิงประจักษ์ การทดลองปฏิบัติ ขั้นที่ 3 ขั้นการเห็น
คุณค่า (Valuing) เมื่อผู้เข้าอบรมตอบสนองต่อสิ่งเร้าจนเกิดความพึงพอใจและเริ่มเห็น
คุณค่าของสิ่งที่กระทำ เป็นการใช้กระบวนการจูงใจผ่านบุคคล ตัวอย่าง สื่อวีดิทัศน์
ประสบการณ์ตรง ประกอบด้วยการรับรู้คุณค่า การชื่นชมคุณค่า และการผูกพันยึดถือ
ขั้นที่ 4 ขั้นการจัดระบบและสร้างคุณลักษณะนิสัย (Organizing and Characterization)
เมื่อผู้เข้ารับการอบรมยอมรับและเห็นคุณค่า จะนำไปเป็นแนวทางในการปฏิบัติในระบบ
ชีวิตของตนเองและเชื่อถือในการปฏิบัติต่อไป แสดงพฤติกรรมในสถานการณ์ต่าง ๆ จน

สร้างเป็นลักษณะนิสัย และกลายเป็นส่วนหนึ่งของบุคลิกภาพและปรัชญาการดำเนินชีวิต
หน่วยการเรียนรู้นี้จึงเป็นเรื่องของการประมวลประสบการณ์ทั้ง 4 ชั้น

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

1. เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรม เห็นคุณค่าของการเป็นผู้มีคุณลักษณะของการเป็นผู้มีจิตอาสาและจะนำไปเป็นแนวทางในการปฏิบัติในระบบชีวิตของตนเองและเชื่อถือในการปฏิบัติต่อไป
2. เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรม สามารถบอกองค์ประกอบของคุณลักษณะการเป็นผู้มีจิตอาสาได้

ขอบข่ายเนื้อหา

1. วิดีทัศน์เรื่อง คนต้นแบบ
2. องค์ประกอบของคุณลักษณะ
3. ความสำคัญของการมีจิตอาสา
4. แนวคิดเกี่ยวกับจิตอาสา
5. จิตอาสาในเยาวชน

กิจกรรมการฝึกอบรม

ชั้นนำ

1. กิจกรรมร้องเพลงจิตอาสา เพื่อเตรียมความพร้อม

ชั้นกิจกรรม

2. วิทยาการสรุปผลการดำเนินงานโครงการจิตอาสา หน่วยการเรียนรู้ที่ 3
3. คัดเลือกอาสาสมัครออกมาแบ่งปันประสบการณ์สานต่อความดี

ตามจำนวนที่เหมาะสม

4. ให้ผู้เข้ารับการอบรมชม วิดีทัศน์ คนต้นแบบ และความสุขจากจิตอาสา
ความยาว 11 นาที

ขั้นสรุป

5. ให้ผู้เข้ารับการอบรมทำใบงานที่ 5 บันทึกจากจิตอาสา
6. ทำแบบทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับคุณลักษณะการเป็นผู้มีจิตอาสา สำหรับนักเรียน นักศึกษา ระดับอาชีวศึกษาของวิทยาลัยเอกชนในจังหวัดมุกดาหาร หลังการฝึกอบรม
7. ทำแบบทดสอบวัดเจตคติของนักเรียน นักศึกษาระดับอาชีวศึกษาของวิทยาลัยเอกชนในจังหวัดมุกดาหาร ที่มีต่อหลักสูตรการฝึกอบรม

สื่อการฝึกอบรม

1. วีดิทัศน์ สรุปรูปภาพกิจกรรม หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 จากเครื่องฉายโปรเจคเตอร์
2. วีดิทัศน์ คนต้นแบบ และความสุขจากจิตอาสา ความยาวประมาณ 11 นาที จากเครื่องฉายโปรเจคเตอร์
3. กระดาษภาพพลิก (Flip Chart) กลุ่มละ 2 แผ่น (ตามจำนวนกลุ่ม)
4. ใบงานที่ 5 บันทึกจากจิตอาสา

การวัดและประเมินผล

1. วัดและประเมินผลงานจากแบบประเมินการปฏิบัติกิจกรรมใบงานที่ 5
2. วัดและประเมินผลงานจากแบบประเมินทักษะการปฏิบัติงาน หน่วยการเรียนรู้ที่ 1
3. วัดและประเมินผลงานจากแบบทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับคุณลักษณะการเป็นผู้มีจิตอาสา สำหรับนักเรียน นักศึกษา ระดับอาชีวศึกษาของวิทยาลัยเอกชนในจังหวัดมุกดาหาร หลังการฝึกอบรม
4. วัดและประเมินผลงานจากแบบทดสอบวัดเจตคติของนักเรียน นักศึกษาระดับอาชีวศึกษาของวิทยาลัยเอกชนในจังหวัดมุกดาหาร ที่มีต่อหลักสูตรการฝึกอบรม

เนื้อหา

หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 แบ่งปันประสบการณ์สานต่อความดี
ใช้เวลา 2.30 ชั่วโมง

วีดิทัศน์ คนต้นแบบ และความสุขจากจิตอาสา

ความยาว 11 นาที

วีดิทัศน์ คนต้นแบบ

ภาพประกอบ 10 คนต้นแบบ

เนื้อหาโดยย่อ

ดร.สรยุทธ รัตนพจนารถ ผู้อำนวยการร่วมธนาคารจิตอาสา กล่าวถึงประวัติของตนเองว่าเกิดในครอบครัวคนจีน พอจบมัธยมศึกษาตอนปลาย ก็ได้รับทุนโครงการพัฒนาและส่งเสริมผู้มีความสามารถพิเศษด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี โครงการช้างเผือกด้านวิทยาศาสตร์ ส่งเรียนจนจบปริญญาเอก จบปริญญาตรีที่มหาวิทยาลัยมหิดล คณะวิทยาศาสตร์ ไปต่อปริญญาโท และปริญญาเอกที่อเมริกา มองย้อนกลับไปในอดีต ตัวเองเป็นบุคคลที่มีความมั่นใจในตัวเองมากเกินไป คิดว่าเข้าใจอะไรทั้งโลก โดยเฉพาะในเรื่องของวิชาการ เรื่องการเรียนเป็นเรื่องง่าย ๆ และอยากทำอะไรเพื่อสังคม รู้สึกตื่นเต้น ด้านความรู้เรื่องวิทยาศาสตร์ คิดว่าวิทยาศาสตร์อธิบายอะไรได้ทุกอย่าง แต่พอเริ่มงานวิจัยก็ได้เรียนรู้ว่าวิทยาศาสตร์มันไม่พอ มันไม่ถูกต้องในเงื่อนไขหนึ่ง การได้เจอกับปราชญ์ชาวบ้าน ที่เขาอยู่กับธรรมชาติ แต่เขามีภูมิปัญญาที่สามารถอธิบายบางอย่างได้มากกว่าเราที่เรียนมหาวิทยาลัยซะอีก การได้เห็น ว่าโลกสามารถอธิบายได้ด้วยชุดอธิบายหลาย ๆ อย่าง ทำให้รู้สึกตกใจ เพราะสิ่งที่เราเคยคิดว่าสิ่งที่เรารู้มันยิ่งใหญ่ แต่พอวันนี้มันกลับเล็กลง ๆ ยิ่งในเรื่องของจิตใจ จิตวิญญาณที่มันหายไปจากระบบการศึกษา เวลาไปเจอ

ความทุกข์ ทำให้เรารู้สึกว่าความรู้ที่เรามีมันไม่พอ มันไม่สามารถทำให้เราออกจากความทุกข์ได้ แต่การมองโลกในมิติของจิตวิญญาณ ที่ค้นพบเปิดรับประสบการณ์ตรงในมิติใหม่ สามารถทำให้เรามองเห็นความทุกข์ของเรา ความเป็นมนุษย์ไม่ใช่แค่เรียนจบอย่างเดียว แต่มันเป็นเรื่องของการรู้จักและเข้าใจตนเอง ความสุขที่แท้จริงคืออะไร คนเราสามารถกลับมามีความสุขกับการทำอะไรง่าย ๆ อยู่กับตัวเองเป็น แต่ว่าความทุกข์เป็นเรื่องมหัศจรรย์ ความทุกข์ทำให้เราขยายศักยภาพการเป็นมนุษย์ของเรา ทำให้เรารู้ว่าทางออกมันอยู่ที่ทางเข้า ทางออกอยู่ที่การที่เรารู้จักตัวเราเองอย่างแท้จริง กลับมาอยู่กับตัวเองเป็น สามารถก้าวข้ามความทุกข์และมีความสุขกับตัวเอง สุขกับการเห็นทุกคนเป็นเพื่อนร่วมทุกข์

วิธีทัศน์ ความสุขจากจิตอาสา

ภาพประกอบ 11 ความสุขจากจิตอาสา

เนื้อหาโดยย่อ

ดร.สรยุทธ รัตนพจนารถ ผู้อำนวยการร่วมธนาคารจิตอาสา ได้กล่าวถึงความรู้ด้านจิตอาสา ว่าเป็นความสุขที่มีลักษณะพิเศษคือ มันมีความเบาสบาย เพราะจิตที่คิดจะให้มันมีความใส และเบาสบายมากกว่าจิตที่คิดจะเอา เวลาเราอยากได้อะไรในสิ่งที่เราไม่มีหรืออยากเป็นอะไรที่เราไม่ได้เป็น ความรู้สึกที่ว่า เราพร้อม เราไม่เต็ม ต้องพยายาม ขวนขวายหามาจากข้างนอก แต่ความสุขของจิตอาสา เป็นความสุขที่เรามีแบ่งปันให้ได้กับทุกคน ที่ทุกคนมีศักยภาพในสิ่งนี้ มองได้ว่าเป็นความสุขที่มี 4 มิติ คือ มิติที่ 1 คือความเป็นมิตร อยากให้คนอื่น คนที่เรารู้จักหรือไม่ก็ตาม เขามีความสุข ง่าย ๆ เช่น การแผ่เมตตา

เป็นความรู้สึกที่เราอยากจะแบ่งอะไรให้คนอื่น มิติที่ 2 เป็นเรื่องของความห่วงใย อยากจะให้คนอื่นมีชีวิตที่ดีขึ้น มีความสุขมากขึ้น เวลาเรามีความรู้สึกแบบนี้ก็นำมาซึ่งความสุขในตัวเราได้เหมือนกัน มิติที่ 3 เป็นเรื่องของการชื่นชม เวลาเห็นใครดี เราก็ตีใจกับเขาด้วย มิติที่ 4 การวางใจ วางใจว่าเขาดูแลตัวเองได้ แต่ในขณะที่เดียวกันเราก็อพร้อมที่จะช่วย เราได้ทำในสิ่งที่เราควรจะทำแล้ว ทั้ง 4 มิติ ผมคิดว่ามันเป็น 4 มิติของจิตอาสา 4 มิติของความสุข และความรัก หรือจะเรียกว่า พรหมวิหาร 4 เมตตา กรุณา มุติตา อุเบกขา ถ้าเราใช้ชีวิตเร่งรีบเราก็มองไม่เห็นความสุขเล็กๆ น้อยๆ ที่อยู่รายทาง เราต้องไปฟังแต่คำโฆษณา ความสุขที่อยู่ในใจเราสร้างได้ด้วยตัวเอง จากการชื่นชมคนอื่น จากการแบ่งปันมิตรภาพให้เขา หรือจากการลงมือทำด้วยน้ำพักน้ำแรง เสียสละเวลาที่เราทำได้ เช่น ทุกคนตื่นมาต้องล้างหน้า แปรงฟัน กินอาหาร เดินทาง เรื่องพวกนี้ทำจิตอาสาได้หมด เช่น ถ้าเราอยู่บ้านกันหลายคน ตื่นมาต้องล้างหน้าแปรงฟัน การที่เราล้างหน้าแปรงฟัน แล้วทำความสะอาดอ่างน้ำให้เรียบร้อย ปีบยาสีฟันเพื่อให้คนอื่นต่อไปได้ใช้ง่ายขึ้น แค่นี้ก็เป็นจิตอาสา เพราะมันคือใจที่ต้องการอยากจะช่วยคน กิจวัตรประจำวันที่เราทำอยู่ทุกวัน เราก็สามารถที่จะใส่มิติของจิตอาสา ยิ่งเราทำพร้อมกับการรู้ตัว และทำบนฐานของความรัก ไม่ใช่ทำไปบนใจ ทำเพราะอยากให้คนอื่นเขาได้รับในสิ่งที่ดี เป็นความสุขที่เกิดขึ้นจากตัวเราเองภายใน แต่ทำไปแล้วส่งผลถึงคนอื่น งานอาสาเป็นงานที่เชื่อมโยงตัวเรา การทำงานอาสาทำให้เราค้นพบตัวเอง รู้จักทั้งร่างกายของเราว่า เราทำอะไรได้ รู้จักจิตใจของเราว่า จิตใจเราเป็นอย่างไร เราจะดูแลจิตใจ อารมณ์ ความคิดของตัวเองอย่างไร ทำให้เชื่อมโยงตัวเรากับคนอื่น งานอาสาจำนวนมากเป็นงานที่ต้องไปปฏิสัมพันธ์กับคนอื่น หลายงานมันช่วยพัฒนาความสามารถในการเข้าใจคนอื่น รู้จักคนอื่น ในการสื่อสารปฏิสัมพันธ์ และอีกด้านหนึ่งเป็นเรื่องของการขัดเกลา ฝึกที่จะอ่อนน้อมถ่อมตน เป็นผู้ที่มีความอ่อนน้อมที่มีความน่ารัก ขณะเดียวกันก็เป็นเรื่องการขัดเกลาความสัมพันธ์ในการอยู่ร่วมกับคนอื่นอย่างไร.

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

ภาคผนวก

หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 แบ่งปันประสบการณ์สถานต่อความดี

- แบบประเมินทักษะการปฏิบัติงาน หน่วยการเรียนรู้ที่ 4

แบ่งปันประสบการณ์สถานต่อความดี

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

แบบประเมินทักษะการปฏิบัติงาน

หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 แบ่งปันประสบการณ์ส่วนตัวต่อความดี

คำชี้แจง

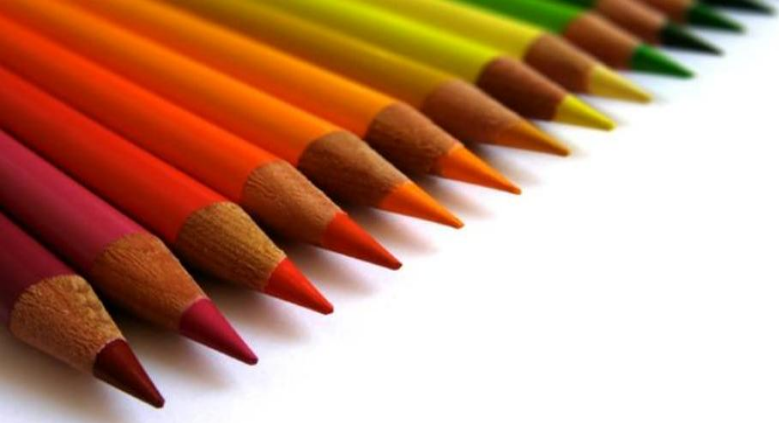
1. ผู้ประเมินสังเกตพฤติกรรมแต่ละคนขณะปฏิบัติกิจกรรมโดยบันทึกตัวเลขคะแนนลงในช่องรายการตามเกณฑ์ที่กำหนดให้ตามความเป็นจริง
2. สรุประดับคุณภาพพฤติกรรมโดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องผลการประเมินโดยพิจารณาคะแนนตามเกณฑ์การตัดสินที่กำหนดให้

ที่	ชื่อ-สกุล	พฤติกรรมที่มีส่วนร่วม กิจกรรมหน่วยการเรียนรู้ที่ 4					ระดับคุณภาพ เกณฑ์การตัดสิน (คิดจากคะแนนรวม) 0 - 8 คะแนน = ปรับปรุง 9 - 16 คะแนน = พอใช้ 17 - 25 คะแนน = ดี			
		เสียสละ	ช่วยเหลือผู้อื่น	ไม่หวังผลตอบแทน	ทำเพื่อส่วนรวม	ความตั้งใจ	รวมคะแนน	ดี	พอใช้	ปรับปรุง
		5	5	5	5	5	25			

ลงชื่อผู้ประเมิน
(.....)

เกณฑ์การให้คะแนน

ประเด็น การสังเกต พฤติกรรม	เกณฑ์การให้คะแนน		
	5 คะแนน	3 คะแนน	1 คะแนน
เสียสละ	เสนอตัวเองในการ เสียสละสิ่งของ หรือ กำลังกายเพื่อทำ กิจกรรมให้สำเร็จด้วย ความเต็มใจ	ยอมให้เสียสละสิ่งของ หรือกำลังกาย ถ้าเพื่อน หรือกลุ่มร้องขอ ด้วย ความเต็มใจ	ยอมให้เสียสละสิ่งของ หรือกำลังกาย ถ้าเพื่อน หรือกลุ่มร้องขอด้วย อาการไม่ค่อยเต็มใจ
ช่วยเหลือ ผู้อื่น	อาสาให้ความ ช่วยเหลือผู้อื่นโดยไม่ ต้องร้องขอด้วยความ เต็มใจ	ยอมให้ความช่วยเหลือ ผู้อื่นหากเพื่อนหรือกลุ่ม ร้องขอด้วยความเต็มใจ	ยอมให้ความช่วยเหลือ ผู้อื่น ถ้าเพื่อนหรือกลุ่ม ร้องขอด้วยอาการไม่ค่อย เต็มใจ
ไม่หวังผล ตอบ แทน	ไม่แสดงออกว่า ต้องการสิ่งตอบแทน จากการกระทำของตน ในการช่วยเหลือผู้อื่น	แสดงออกว่าต้องการ คำชื่นชมจากการ กระทำของตนในการ ช่วยเหลือผู้อื่น เป็น บางครั้ง	แสดงออกว่าต้องการ คำชื่นชมหรือสิ่งตอบแทน จากการกระทำของตนใน การช่วยเหลือผู้อื่น เป็น บางครั้ง
ทำเพื่อ ส่วนรวม	อุทิศตนเพื่อประโยชน์ ส่วนรวมโดยไม่ต้องให้ ใครร้องขอด้วยความ เต็มใจ	ทำเพื่อประโยชน์ ส่วนรวมหากเพื่อนหรือ กลุ่มร้องขอด้วยความ เต็มใจ	ทำเพื่อประโยชน์ส่วนรวม หากเพื่อนหรือกลุ่มร้อง ขอด้วยอาการไม่ค่อย เต็มใจ
ความตั้งใจ	ให้ความสนใจในการ ฟังวิทยากร บรรยาย ทำกิจกรรมจนสำเร็จ ครบทุกกิจกรรม ทัน ตามเวลา ทุกครั้ง	ให้ความสนใจในการฟัง วิทยากร บรรยาย ทำ กิจกรรมจนสำเร็จ ครบ ทุกกิจกรรม ทันตาม เวลา ในบางครั้ง	ไม่ค่อยให้ความสนใจใน การฟังวิทยากรบรรยาย นั่งหลับ หรือ ทำกิจกรรม อื่น นั่งเหม่อลอย ทำ กิจกรรมสำเร็จน้อย หรือไม่สำเร็จเลย และไม่ ทันตามเวลา

เพลงประกอบกิจกรรม

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

เพลงประกอบกิจกรรม

เพลงประกอบกิจกรรม

เพลง ตรงต่อเวลา

ตรงต่อเวลา	พวกเราต้องมาให้ตรงเวลา
ตรง ตรง ตรง เวลา	พวกเราต้องมาให้ตรงเวลา
เราเกิดมาเป็นคน	ต้องหมั่นฝึกตนให้ตรงเวลา
วันคืนไม่เคยคอยท่า	วันเวลาไม่เคยคอยใคร (ซ้ำ).

เพลง รอ

รอฉันรอเธออยู่	แต่ไม่รู้เธออยู่ไหน
เธอจะมา เธอจะมาเมื่อไร	นัดฉันไว้ทำไมไม่มา
ฉันเป็นห่วง ฉันเป็นห่วงตัวเธอ	อย่าให้แก้อ ชะเง้อคอยหา
นักไว้ทำไมไม่มา (ซ้ำ)	โอ้เธอจ๋า อย่าช้าเร็วหน่อย
รีบหน่อย รีบหน่อย รีบหน่อย	เร่งหน่อย เร่งหน่อย เร่งหน่อย.

เพลง มองหา

มอง มองหา ขวัญตาเจ้าอยู่แห่งใด	มอง มองไป ขวัญใจทำไมไม่มา
เธอบอกให้พี่มารอ	โอ้หนอช่างเป็นไปได้
เป็นเพราะเหตุอันใด	ขวัญใจทำไมไม่มา (ซ้ำ)
มองเสียจนแก้อ	คู่รักเธอนั้นคือใครกัน
มอง มองไปจิตใจไหวหวั่น (ซ้ำ)	คู่รักฉันคล้ายกันกับเธอ (ซ้ำ).

รูปแบบการปรบมือ

แบบที่ 1

ปรบมืออุดมการณ์ จิตอาสา

12 123	จิตอาสา
12 123	อุดมการณ์
12 123	เสียสละ
ท่านเป็นใคร?..	นักเรียน
มาจากไหน?..	มาจากบ้าน
มาทำไม	ใจสั่งมา
ทำอะไร?..	จิตอาสา
สู้ไม่สู้?..	สู้ สู้
เยี่ยม !!..	

แบบที่ 2

1 1 12 12 123 12 12 1

แบบที่ 3

1 12 123 12 123 12 12 1

ชื่อเกม ผีงแตกรัง

วัตถุประสงค์ ความสนุกสนาน และการแบ่งกลุ่ม รู้จักรู้จักกันมากขึ้น

อุปกรณ์ ไม่มี

วิธีการเล่น 1. แบ่งกลุ่มละตามจำนวนที่ต้องการ

2. อธิบายเกี่ยวกับกติกาและความปลอดภัย เช่น ระวังเรื่องวิ่ง, เพศ

3. กำหนดให้ 1 คนเป็นผีงอยู่ตรงกลาง คนที่เหลือให้จับมือกัน เป็นรังผีง
การเล่น มี 3 อย่างคือ อาจเปลี่ยน 1. ผีงแตกรัง (ตัวผีงไปหารังใหม่) 2. รังแตกผีง (ตัวรังไปหาผีงใหม่) 3. รังแตก (ทุกคนที่ ทั้งรังและผีงต้องไปสร้างกลุ่มใหม่)

à³/À§; QĀĀĀ` PĪÒÈÒ

1. เพลงจิตอาสา

อัลบั้ม แพนคลับเลิฟแคร์
 คำร้อง/ทำนอง ปัญจเดช สิงห์โท
 เรียบเรียง อ.ธรรมชาติ งามะพันธ์

ดาวสวยงามเมื่อฟ้ามีด
 สังคมจะดีต้องมีคนนำพา
 ในสังคมที่เปลี่ยนแปลง
 เปลี่ยนแผ่นฟ้าด้วยแรงฝัน
 ตัดปีกบินให้สูงเทียบแผ่นฟ้า
 จิตอาสาพาเราไปด้วยกัน
 (ซ้ำใหม่ทั้งหมดอีกรอบ)

คนงดงามด้วยปัญญา
 ด้วยจิตอาสาพาก้าวไป
 คนต้องร่วมแรงใจกัน
 เป็นพลังตั้งตะวันในเช้าวันใหม่
 ด้วยศรัทธาด้วยความมุ่งมั่น
 เพื่อสักวัน เปลี่ยนสังคมในอุดมการณ์

2. เพลงจิตอาสา

คำร้อง/ทำนอง ปุ พงษ์สิทธิ์ คัมภีร์

พวกเราจิตอาสา ออกค่ายพัฒนา อาสาชุมชน
 พวกเราไปทุกแห่งหน กล้าผจญพองชน พันภัย
 มุ่งมั่นและสร้างสรรค์ เพื่อคืนวันอันสดใส
 อบอุ่นในหัวใจ พร้อมก้าวไปเพื่อไทยเรา
 หลอมรวมเพื่อเป็นพลัง อย่าหยุดยั้งเพื่อฝันวันเก่า
 อาสามากันเถอะเรา มาร่วมก้าวพร้อมฝ่าฟัน
 (ซ้ำอีกครั้ง)

พวกเราจิตอาสา ออกค่ายพัฒนา อาสาชุมชน
 พวกเราไปทุกแห่งหน กล้าผจญพองชน พันภัย
 มุ่งมั่นและสร้างสรรค์ เพื่อคืนวันอันสดใส
 อบอุ่นในหัวใจ พร้อมก้าวไปเพื่อไทยเรา
 (ซ้ำอีกครั้ง)

3. เพลงเก่ง ดี มีจิตอาสา

คำร้อง/ ทำนอง เครือข่ายเยาวชนพัฒนาศกยภาพ

คนละทิศ คนละทาง แม้ไกลห่างก็ยังมีมาเจอ
 ก็ยังคิด อยู่เสมอ ว่าเราสามารถกันทำดี
 สิ่งที่เราทำ แม้วันนี้ไม่มีใครเห็น
 แต่สิ่งที่ฉันเป็น จะทำให้เห็นในวันต่อไป
 เยาวชนที่ดีต้องเป็นอย่างไร
 จะมีใครเข้าใจถ้าไม่ได้ยืนจุดนี้
 แม้มันยากเท่าไร เราจะเก่งและเป็นคนดี
 ทำตัวเราในวันนี้ ให้ดีกว่าเดิม

ชีวิตฉันไม่เคยคิด ต้องยึดติดกับหน้าที่ใด
 แต่มันก็ต้องเปลี่ยนไป เพราะเราทำไปเพื่อส่วนรวม
 สิ่งที่เราทำ แม้วันนี้ไม่มีใครเห็น
 แต่สิ่งที่ฉันเป็น จะทำให้เห็นในวันต่อไป
 เยาวชนที่ดีต้องเป็นอย่างไร จะมีใครเข้าใจถ้าไม่ได้ยืนจุดนี้
 แม้มันยากเท่าไร เราจะเก่งและเป็นคนดี ทำตัวเราวันนี้ ให้ดีกว่าเดิม
 แม้มันยากเท่าไร เราจะเก่งและเป็นคนดี
 ทำตัวเราวันนี้ ให้ดีกว่าเดิม

.....

4. เพลงค่ายอาสา

คำร้อง/ ทำนอง เครือข่ายอาสา

เราอาสา พัฒนา ใจเริ่งร่า และสามัคคี
 เปร่วมจิต จิตที่ดี ร่วมมิตรี เพื่อพี่น้องผองไทย
 แม่ห่างไกล ไม่ทอดออย ถึงยอดดอย สูงเสียดเหยียดฟ้า
 เราพากัน ฝ่าฟันเข้าไปหา ร่วมพัฒนา ด้วยเมตตาอารี
 สายลมหนาว เคล้าลมฝน ในกมล เราแสนเยือกเย็น
 เราอบอุ่น ในบุญที่บำเพ็ญ ความล้าเค็ญ ก็มลายหายไป
 ชาวค่าย อาสาสมัคร เราชักงาน บริการสังคม
 เปรานิยม มุ่งกระทำ แต่ความดี เปรามา จากแดนไกล มีน้ำใจสามัคคี
 เปรต่างมีใจมั่น ร่วมกันทำงาน
 ร่วมงานชาวบ้าน ร่วมการเป็นหนึ่ง
 เปร่วมขีดชูไม่ว่างานไหน ๆ
 เปร่วมกันอยู่ เปรทำกันไป
 เสร้งงานเมื่อไหร่ สบายใจ เฮฮา
 ชาวค่าย อาสาสมัคร เราชักงาน บริการสังคม
 เปรานิยม มุ่งกระทำ แต่ความดี เปรามา จากแดนไกล มีน้ำใจสามัคคี
 เปรต่างมี ใจมั่น ร่วมกันทำงาน
 ร่วมงานชาวบ้าน ร่วมการเป็นหนึ่ง
 เปร่วมขีดชูไม่ว่างานไหน ๆ
 เปร่วมกันอยู่ เปรทำกันไป
 เสร้งงานเมื่อไหร่ สบายใจ เฮฮา

5. เพลงดอกไม้อาสา

เนื้อร้อง คนสร้างฝัน
ทำนอง ลิขร สุชัยยะ

เป็นดอกไม้ที่สวยงามท่ามกลางป่าใหญ่
มีดอกไม้...ยามลมพัดกลืนหอมชวนชม
ทั้งผีเสื้อ...ผึ้งตัวน้อย...แมลงได้ชื่นชม
สร้างความอุดม...สมบูรณ์ให้ป่าแห่งนี้
เป็นดอกไม้...ดอกไม้เล็ก ๆ ...ที่กล้าแสงกล้า
ที่เกิดมา...กลางผืนป่า...อันแสน...กว้างใหญ่
มองรอบตัว...ป่าแห่งนี้...นั่นมีแต่เพียงตัวเรา
มันเหงาแสนเหงา..ในเมื่อตัวเราเลือกเกิดเองไม่ได้
ต้องทำหน้าที่...ดอกไม้ในป่า...ให้มันสมบูรณ์
จะต้องเพิ่มพูน..จำนวนดอกไม้..ให้ป่าสวยงาม
จะพัฒนา..ผืนป่าแห่งนี้..ให้ดีกว่าที่เป็นมา
จะขอเป็นดอกไม้ที่กล้า..จะขอเป็นดอกไม้อาสา
ทำให้ผืนป่าผืนนี้งดงาม
ต้องทำหน้าที่...ดอกไม้ในป่า...ให้มันสมบูรณ์
จะต้องเพิ่มพูน..จำนวนดอกไม้..ให้ป่าสวยงาม
จะพัฒนา..ผืนป่าแห่งนี้..ให้ดีกว่าที่เป็นมา
จะขอเป็นดอกไม้ที่กล้า..จะขอเป็นดอกไม้อาสา
ทำให้ผืนป่าผืนนี้งดงาม
จะขอเป็นดอกไม้ที่กล้า..จะขอเป็นดอกไม้อาสา
ทำให้ผืนป่าผืนนี้งดงาม

6. เพลงแสงสว่างนำทางจิตอาสา

เนื้อร้อง คนสร้างฝัน
ทำนอง ลิขร สุชัยยะ

แสงแห่งวันใหม่ ส่องทางให้หัวใจอาสา
เป็นแสงนำพา ให้นักศึกษาก้าวเดิน
กล้าคิดสร้างสรรค์ กล้าฝัน กล้าร่วมกันเผชิญ
กล้าก้าวเดิน บนเส้นทางอันแสนยากแค้น

เหล่าจิตอาสา ร่วมกันมาสร้างสรรค์ความดี
ผูกมิตรไมตรี รวมน้องพี่ช่วยเหลือสังคม
ร่วมอุดมการณ์ สร้างคน สร้างงาน สร้างสรรค์ สร้างสุข
ร่วมประยุกต์ ค่ายอาสา บูรณาการ
แสง ส่องหัวใจอาสา แสงพาให้เห็นเส้นทาง
จะเหลือवलแลสังคม ดังที่ปฏิญาณ
สร้างอุดมการณ์ จิตอาสาให้กลายเป็นจริง

เหล่าจิตอาสา ร่วมกันมาสร้างสรรค์ความดี
ผูกมิตรไมตรี รวมน้องพี่ช่วยเหลือสังคม
ร่วมอุดมการณ์ สร้างคน สร้างงาน สร้างสรรค์ สร้างสุข
ร่วมประยุกต์ ค่ายอาสา บูรณาการ
แสง ส่องหัวใจอาสา แสงพาให้เห็นเส้นทาง
จะเหลือवलแลสังคม ดังที่ปฏิญาณ
สร้างอุดมการณ์ จิตอาสาให้กลายเป็นจริง
สร้างอุดมการณ์ จิตอาสาให้กลายเป็นจริง

7. เราอาสาพัฒนา คนสร้างบ้าน

คำร้อง/ ทำนอง เครือข่ายอาสา

เราอาสา พัฒนา ใจเริงร่าและสามัคคี เราตั้งใจ อุทิศชีวิตนี้ ร่วมมิตรี
เพื่อพี่น้องผองไทย แม่ห่างไกล ไม่ทอดออย ถึงยอดดอย สูงเยี่ยมเทียมฟ้า เรามุ่งมั่น ผ่าฟัน
เข้าไปหา ช่วยพัฒนา ด้วยเมตตาอารี สายลมหนาว เคล้าลมฝน ในกมล เราแสนเยือกเย็น
เราอบอุ่น ในบุญที่บำเพ็ญ ความล้าเค็ญ ก็มลายหายไป

มี ไม้กระดาน กระเบื้องมุง หลังคา มี เสาคอมมา ไม้รอซ้า สร้างบ้านเรา มี ค้อน
ตะปู ที่ตอกดั่ง ไม้เบา มี กบเลื่อย แต่งเสา แต่งกระดาน ตามต้องการ มี เงิน มี เลื่อย มี ไม้
ยังไม่เป็นบ้าน แรงงาน ของคนซีสร้างทุกสิ่งสรรได้ เพียงใจ ผู้ใช้แรงงาน สร้างโลกใสรภา

แรงเห็้อ และแรงงาน เป็นพาหนะใช้มา ควรมองเห็นค่า แห่งแรงงาน กรรมกร
ลุย ลุย ลุย เล ลุย / ลุย ลุย ลุย เล ลุย/ลุย ลุย เล ลุย / ลุย ลุย เล ลุย

ยามอาทิตย์สีแดง (ยามอาทิตย์สีแดง) สาดส่องแสงทั่วหล้า (สาดส่องแสง
ทั่วหล้า) ปลุกหัวใจ ชาวประชา(ปลุกหัวใจชาวประชา) บุกลลาเอาชัย(บุกลลาเอาชัย)
ทิ้งทุกความอยุติธรรม (อยุติธรรม อยุติธรรม) กุศลกรรมหมองไหม้ (กุศลกรรมหมองไหม้)
สู้เพื่อชีวิตใหม่ (สู้เพื่อชีวิตใหม่) ให้สดใสเสรี (ให้สดใสเสรี)

ไอ้ ประชาชน (ประชาชน ประชาชน) ต้องทุกข์ทน ขึ้นขม (ต้องทุกข์ทนขึ้นขม)
เจ็บปวดร้าวระบม (เจ็บปวดร้าวระบม) สังคมไม่เหลียวแล (สังคมไม่เหลียวแล)

ภารกิจของเรา (ภารกิจของเรา) เขวชนทั่วหล้า (เขวชนทั่วหล้า)
พร้อมพลีชีวา (พร้อมพลีชีวา) เพื่อประชาชชชช (เพื่อประชาชชชช)

สร้างสรรค์ในวันข้างหน้า พวกเรามาเรายังดีใจ

เก็บฝันพร้อมกำลังใจ ก้าวออกไปในโลกของเรา

ได้พบได้เจอเพื่อนใหม่ สดใสทุกวันเวลา

ร่วมแรง ร่วมใจพัฒนา ปรารถนาในสิ่งเดียวกัน

ดั่งสายฝน ลมซัดพัดเทลงมา ปรารถนา ถึงมือ พวกเราทุกคน

จะออกสร้างสรรค์ ความงาม ด้วยความรักและจริงใจ

ให้กับเมืองไทย จากใจเด็กค่ายทุกคน / ให้กับเมืองไทย จากใจเด็กค่ายทุกคน.

มี ไม้กระดาน กระเบื้องมุงหลังคา มี เส้าเอามา ไม้รอช้า สร้างบ้านเรา
 มี ค้อนตะปู ที่ตอก ดั้งไม้เบา มี กบเสื่อย แต่งเส้า แต่ง กระดาน ตามต้องการ
 มี เงิน มีเสื่อยมีไม้ ยังไม่เป็นบ้าน แรง งาน ของคนซีสร้าง ทุกสิ่งสรรได้
 เพียงใจ ผู้ใช้แรงงาน สร้างโลกโสภา

แรงเหวี่ยงและแรงงาน เป็นพาหนะใช้มา ควรมองเห็นค่าแห่งแรงงาน กรรมกร
 ลุย ลุย ลุย เล ลุย /ลุย ลุย ลุย เล ลุย/ลุย ลุย เล ลุย/ลุย ลุย เล ลุย

.....

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

**แบบประเมินประสิทธิผล
ของหลักสูตรฝึกอบรม**

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

!

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

**ประเมินความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับคุณลักษณะการเป็น
ผู้มีจิตอาสา สำหรับนักเรียน นักศึกษา ระดับอาชีวศึกษา
ของวิทยาลัยเอกชนในจังหวัดมุกดาหาร**

คำชี้แจง ให้นักเรียน นักศึกษา พิจารณาคำถามที่กำหนดให้ แล้วตัดสินใจ
เลือกคำตอบที่ถูกต้องเพียงคำตอบเดียว โดยทำเครื่องหมาย X ลงในกระดาษคำตอบ

1. บทบาทและหน้าที่ของเยาวชนข้อใด
ถือว่ามีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคม
 - ก. งดใช้เสียงในห้องสมุด
 - ข. ทิ้งขยะลงถังขยะ
 - ค. เป็นอาสาตรวจสภาพรถช่วงสงกรานต์
 - ง. ไม่ขับรถฝ่าไฟแดง
2. ข้อใด ไม่ได้ หมายถึง จิตอาสา
 - ก. บริจาคโลหิต
 - ข. ช่วยคนแก่ข้ามถนน
 - ค. สอนหนังสือให้รุ่นน้อง
 - ง. ใช้โทรศัพท์สาธารณะ
3. ข้อใด ไม่ใช่ แนวทางการสร้างจิตอาสา
 - ก. เห็นความสำคัญของสิ่งแวดล้อม
 - ข. คิดถึงประโยชน์ที่จะเกิดแก่ตนเอง
 - ค. มีจิตใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อผู้อื่นเสมอ
 - ง. รักษาระเบียบกฎเกณฑ์ของสังคม
4. ถ้านักเรียนทุกคนมีจิตอาสา จะเกิด
ประโยชน์อย่างไรกับตนเอง
 - ก. ทำให้เป็นคนมีจิตใจดี
 - ข. ทำให้ทุกคนอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข
 - ค. ทำให้ทุกคนมีความเมตตา
 - ง. ทำให้ทุกคนยอมรับซึ่งกันและกัน
5. ถ้าคนในสังคมมีจิตอาสา จะเกิดประโยชน์
อย่างไร
 - ก. ทำให้ผู้คนมีจิตใจดี
 - ข. ทำให้ผู้คนมีความเมตตา
 - ค. ทำให้คนอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข
 - ง. ทำให้คนยอมรับซึ่งกันและกัน
6. การเสียสละ ในจิตอาสา
คือการเสียสละ ด้านใดบ้าง
 - ก. เวลา
 - ข. แรงกาย แรงใจ
 - ค. ทรัพย์สิน สติปัญญา
 - ง. ถูกทุกข้อ

7. พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถานให้ความหมายของคำว่า ช่วยเหลือ หมายถึง
- ช่วยกิจกรรมของเขาเพื่อให้พร้อมมูล
 - ช่วยให้ผู้อื่นสบายขึ้น
 - ช่วยให้ผู้อื่นพ้นทุกข์
 - ช่วยให้เขาและเราสบายขึ้น
8. จิตอาสา ตรงกับหลักในพุทธศาสนาข้อใด
- นิโรธ
 - ทาน
 - มรรค
 - ศีล ข้อ 1
9. การไม่หวังผลตอบแทน หมายถึง
- การทำประโยชน์ให้ผู้อื่นเพื่อให้อื่นรัก
 - การทำประโยชน์ให้ผู้อื่นเพื่อให้อื่นพอใจ
 - การทำประโยชน์ให้ผู้อื่นเพื่อที่เขาช่วยเหลือเราบ้าง
 - การทำประโยชน์ให้ผู้อื่นโดยไม่ร้องขอหรือคาดหวังการตอบแทน
10. ข้อใดคือความหมายของ การทำเพื่อประโยชน์ส่วนรวม
- การคำนึงถึงประโยชน์ของสังคมโดยรวมก่อนประโยชน์ส่วนตน
 - การคำนึงถึงประโยชน์ส่วนตนก่อนแต่ก็ไม่ได้ทำให้ประโยชน์ส่วนรวมเสียหาย
 - การคำนึงถึงประโยชน์ส่วนตนมากกว่าประโยชน์ส่วนรวม
 - ถูกทุกข้อ
11. ข้อใดอธิบายความหมายของจิตอาสาได้ถูกต้องที่สุด
- เป็นจิตใจที่พร้อมจะเสียสละเพื่อช่วยผู้อื่น
 - เป็นจิตใจที่พร้อมจะเสียสละเพื่อประโยชน์ส่วนรวม
 - การแสดงออกด้วยการอาสา ไม่มีใครบังคับ เป็นจิตที่พร้อมจะเสียสละร่างกาย แรงใจ ททรัพย์สิน และสติปัญญา เพื่อช่วยเหลือผู้อื่นและเพื่อประโยชน์ส่วนรวมโดยไม่หวังผลตอบแทน
 - ไม่มีข้อใดถูก
12. องค์ประกอบของคุณลักษณะของการเป็นผู้มีจิตอาสา คือข้อใด
- เสียสละ และ การช่วยเหลือผู้อื่น
 - การไม่หวังผลตอบแทน
 - การทำเพื่อส่วนรวม
 - ถูกทุกข้อ
13. พฤติกรรมของบุคคลในการอุทิศเวลา กำลัง สติปัญญา เพื่อช่วยเหลือผู้อื่นเพื่อให้เกิดประโยชน์ด้วยความเต็มใจสมัครใจ แบ่งปัน เพื่อส่วนรวมโดยไม่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตน เรียกว่า
- เสียสละ
 - ยินยอม
 - จ่ายอม
 - จำใจ
14. วันจิตอาสาของไทย คือดวันที่เท่าไร
- 27 ธันวาคม ของทุกปี
 - 1 มกราคม ของทุกปี
 - 13 เมษายน ของทุกปี
 - 25 ธันวาคม ของทุกปี

15. วันจิตอาสาของไทยเกิดขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2547 ภายหลังจากเหตุการณ์ใด
- แผ่นดินไหวที่เชียงใหม่
 - เหตุการณ์ลึนามิ ในประเทศไทย
 - เหตุการณ์ลึนามิ ในประเทศญี่ปุ่น
 - การประท้วงรัฐบาลในกรุงเทพ
16. ถ้าท่านมีโอกาสในการให้ความช่วยเหลือผู้อื่นที่กำลังเดือดร้อน ท่านยินดีที่จะช่วยหรือไม่
- ยินดี
 - แล้วแต่สถานการณ์
 - ไม่แน่ใจ
 - ไม่หรรอก เสียเวลา
17. ท่านคิดว่าการเป็นผู้มีจิตอาสา มีประโยชน์ต่อตนเองอย่างไร
- ไม่มี ทำไปก็เหนื่อย ประโยชน์ก็เป็นของคนอื่น
 - มีในบางครั้ง เช่น อาจจะมีคนชื่นชมให้รางวัล ให้คะแนน เป็นต้น
 - มี เพราะเมื่อเราทำแล้วเราจะได้รับทันที คือความสุขจากการได้เป็นผู้ให้ภาคภูมิใจ ดีใจที่ได้ช่วยผู้อื่น
 - ไม่แน่ใจ
18. ถ้าท่านเห็นชายคนหนึ่งลงทุนมุดลงไปในห้องเพื่อช่วยลูกเปิดที่ตกลงไปในท่อ คุณคิดว่าเขาทำไปเพื่ออะไร
- อวดสาว
 - ทดสอบความสามารถของตนเอง
 - เท่ๆ อยากรับเป็นข่าว
 - ไม่ได้หวังผลตอบแทนอะไร
19. คุณคิดว่า ชายตาบอดคนหนึ่งเปิดไฟฉาย เดินเข้าไปในซอยที่มีมืดมืดเพื่อวัตถุประสงค์ใด
- ทำเพื่อตัวเอง
 - ทำเพื่อสวนรวม
 - ทำเพื่อสวนรวมซึ่งส่งผลถึงตนเองในที่สุด
 - ไม่มีข้อใดถูก
20. ถ้าคุณเห็นว่าพัคลมในห้องเรียนเปิดอยู่ แต่ไม่มีใครในห้อง แล้วคุณเดินไปปิดพัคลมให้ คุณคิดว่าเป็นเรื่องของจิตอาสา หรือไม่
- ไม่หรรอก ก็แค่ช่วยกันประหยัดพลังงานให้ชาติ
 - ไม่หรรอก แค่ช่วยประหยัดค่าไฟให้โรงเรียน
 - ไม่หรรอก แค่ไม่อยากฟังผอ.บ่นเรื่องค่าไฟ
 - เป็น เพราะ เราทนไม่ได้เลยต้องช่วยปิด
21. ท่านคิดว่า จิตอาสาในเยาวชนมีความสำคัญมากน้อยเพียงใด
- น้อย เพราะ เยาวชนคงช่วยอะไรใครไม่ได้มาก ควรเป็นเรื่องของรัฐบาลมากกว่า
 - ปานกลาง เพราะ ยังไม่เป็นผู้ใหญ่พอ รอให้โตกว่านี้ น่าจะช่วยเหลือได้มากกว่า
 - มาก เพราะ เยาวชนเป็นรากฐานสำคัญในการพัฒนาและขับเคลื่อนประเทศให้เป็นสังคมที่น่าอยู่ต่อไป
 - ไม่มีความสำคัญอะไร

22. ถ้าคุณช่วยคุณยายข้างบ้านปลูกต้นไม้จนสำเร็จ คุณคิดว่าคุณต้องการให้คุณยายทำอะไรต่อไปนี้กับคุณมากที่สุด
- ให้เงินเป็นค่าตอบแทน
 - ไม่ต้องให้อะไรเลยเพราะคุณทำด้วยความเต็มใจ
 - ให้ขนมอร่อย ๆ ก็พอแล้ว
 - กล่าวขอบคุณ หรือชื่นชมคุณกับคนอื่น
23. คุณจะทำอย่างไรถ้าคุณพบผู้หญิงยืนอุ้มเด็กโหนรถเมล์ในขณะที่คุณนั่งสบาย
- กรน หลับ เดี๋ยวก็มีคนอื่นช่วยเองแหละ
 - แก้งหลังจนเกือบจิ้งป๋ายที่จะลงแล้วทำเป็นพื้งตื่น เสียสละลุกให้เขานั่ง
 - ลุกให้นั่งทันที
 - นั่งเล่นเฟสในโทรศัพท์ทำที่เป็นไม่เห็น
24. ถ้าคุณเจอขอทานที่น่าสงสารมาก คุณจะ
- เล็งจังหวะที่คนเยอะ แล้วก็หยอดเหรียญลงในขันแรง ๆ เสียงจะได้ดัง ๆ
 - แก้งทำเป็นเดินคุยโทรศัพท์แล้วเดินผ่านไป
 - ควักดูเงินในกระเป๋าว่ามีเงินอยู่เท่าไรและให้ไปตามสมควร ด้วยความเต็มใจ
 - ให้เงินไปจำนวนหนึ่งแต่ไม่มากนัก เพราะท่านไม่ชอบวิธีนี้
25. ถ้าเพื่อนบ้านเดือดร้อนตอน ตีสอง เพราะไฟฟ้าดับและขอความช่วยเหลือจากคุณ คุณจะ
- จะบ้าหอรอ คนกำลังนอน ไฟดับก็นอนไปเถอะ พรุ่งนี้ค่อยแก้ไข
 - รีบลุกออกจากเตียง แต่งตัวให้เรียบร้อย แล้วออกไปตามเสียงเรียก
 - ไม่สนใจ แก้งทำเป็นว่าหลับสนิท ไม่ได้ยินเสียงเรียก
 - ตะโกนบอกว่าตึกแล้ว พรุ่งนี้ค่อยว่ากัน รอให้สว่างก่อน แล้วนอนต่อ
26. คุณจะให้เพื่อนยืมเงิน ก็ต่อเมื่อ
- เพื่อนบอกว่าจะให้ดอกเบี้ย
 - แน่ใจว่าเพื่อนจะรีบใช้คืน
 - ได้ทันที เพราะกับเพื่อนต้องเต็มที่เสมอ
 - เมื่อเรามีเงินพอที่จะช่วยเพื่อนได้ และแน่ใจว่าเพื่อนจะไม่เอาเงินไปทำสิ่งผิด
27. ถ้าคุณเห็นเด็กนั่งอยู่ที่ป้ายรถโดยสารโดยไม่สวมเสื้อกันหนาวท่ามกลางอากาศหนาวเย็น คุณจะ
- เสียสละเสื้อของคุณให้กับเด็กคนนั้น
 - เอาเด็กคนนั้นมากอด จะได้อุ่นด้วยกัน
 - ตำหนิเด็กคนนั้นว่าทำไมไม่ใส่เสื้อกันหนาวมา
 - ไม่สนใจ เพราะคิดว่าเด็กสมควรหนาวแล้วเพราะลืมเสื้อกันหนาวเอง

28. คุณครูต้องยกต้นไม้หนึ่งกระถาง แต่คุณครูไม่สามารถยกเองได้ เนื่องจากสาเหตุใดก็ตาม คุณคิดว่าใครจะเป็นคนให้ความช่วยเหลือคุณครู
- ก. คุณเอง ข. เพื่อนผู้ชาย
ค. เพื่อนผู้หญิง ง. นักการภารโรง
29. ถ้าคุณกำลังทำการบ้าน แล้วพอใช้ให้ไปรดน้ำต้นไม้คุณจะทำ
- ก. บอกพ่อว่าทำการบ้านอยู่รดเองได้ไหม
ข. ไปรดน้ำต้นไม้ ด้วยความโมโห
ค. ไปรดน้ำต้นไม้ด้วยความเต็มใจ แล้วรีบกลับมาทำการบ้าน
ง. ไปรดน้ำต้นไม้ แต่ไม่ทำการบ้าน เพราะเหนื่อยแล้ว
30. ถ้าท่านขับรถอยู่เห็นคนพิการกำลังเข็นรถข้ามถนน ท่านจะทำอย่างไร
- ก. ขับรถต่อไป แต่รู้สึกสงสารที่เข่าพิการ
ข. จอดรถข้างทางในที่ปลอดภัยแล้วมาช่วยเข็นรถให้คนพิการข้ามถนนอย่างปลอดภัย
ค. ตะโกนให้คนแถวนั้นช่วยคนพิการ
ง. จอดรถรอดู ถ้าคนพิการข้ามได้เองก็ไม่ต้องช่วย ถ้าข้ามไม่ได้ค่อยช่วย

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

เฉลย

แบบประเมินความรู้ความเข้าใจก่อนและหลังการฝึกอบรม
เกี่ยวกับคุณลักษณะการเป็นผู้มีจิตอาสา สำหรับนักเรียน นักศึกษา
ระดับอาชีวศึกษา ของวิทยาลัยเอกชนในจังหวัดมุกดาหาร

ข้อ		ข้อ	
1.	ค.	16.	ก.
2.	ง.	17.	ค.
3.	ข.	18.	ง.
4.	ก.	19.	ค.
5.	ค.	20.	ง.
6.	ง.	21.	ค.
7.	ก.	22.	ข.
8.	ข.	23.	ค.
9.	ง.	24.	ค.
10.	ก.	25.	ข.
11.	ค.	26.	ง.
12.	ง.	27.	ก.
13.	ก.	28.	ก.
14.	ก.	29.	ค.
15.	ข.	30.	ข.

แบบวัดระดับคุณลักษณะการเป็นผู้มีจิตอาสา
สำหรับนักเรียน นักศึกษา ระดับอาชีวศึกษาของวิทยาลัยเอกชน
ในจังหวัดมุกดาหาร

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

คำชี้แจง โปรดขีดเครื่องหมาย ลงในช่องว่างตามสถานภาพของท่าน

1. เพศ

หญิง

ชาย

2. อายุ.....ปี

ตอนที่ 2 แบบวัดจิตอาสา

คำชี้แจง

1. แบบวัดจิตอาสาฉบับนี้ ใช้วัดจิตอาสาใน 3 ด้าน คือ ด้านการรู้คิด ด้านเจตคติ และด้านพฤติกรรม มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ดังนี้

5	หมายถึง	จริงที่สุด	หรือ	ปฏิบัติทุกครั้ง ประจำ
4	หมายถึง	จริง	หรือ	ปฏิบัติบ่อยครั้ง/เกือบทุกครั้ง
3	หมายถึง	ค่อนข้างจริง	หรือ	ปฏิบัติเป็นบางครั้ง
2	หมายถึง	ค่อนข้างไม่จริง	หรือ	ปฏิบัตินาน ๆ ครั้ง
1	หมายถึง	ไม่จริง	หรือ	ไม่เคยปฏิบัติเลย

2. ให้นักเรียน นักศึกษาขีดเครื่องหมาย ลงในช่องที่ตรงกับระดับความคิดเห็น หรือ ระดับการปฏิบัติของนักเรียน นักศึกษาตามสภาพความเป็นจริงมากที่สุด

คำตอบที่นักเรียน นักศึกษาตอบไม่มีคำตอบใดผิดหรือถูก ให้นักเรียน นักศึกษาตอบทุกข้อ หากขาดข้อหนึ่งข้อใดจะทำให้แบบวัดนี้ไม่สมบูรณ์และไม่สามารถนำไปวิเคราะห์ได้

ข้อ	ข้อความ	ความคิดเห็น/ระดับปฏิบัติ				
		จริง ที่สุด	จริง	ค่อนข้าง จริง	ค่อนข้าง ไม่จริง	ไม่จริง
		ปฏิบัติ ทุก ครั้ง	ปฏิบัติ บ่อยครั้ง	ปฏิบัติ เป็น บางครั้ง	ปฏิบัติ นาน ๆ ครั้ง	ไม่เคย ปฏิบัติ เลย
1.	ฉันคิดว่าจิตอาสาคือกิจกรรมที่ทำประโยชน์แก่ส่วนรวม					
2.	เมื่อฉันใช้ห้องคอมพิวเตอร์ ฉันจะไม่ทำสิ่งต่าง ๆ กระทบคนอื่น					
3.	เมื่อได้รับของบริจาคมา ฉันคิดว่าเราควรแยกเก็บของดี ๆ ไว้ใช้เองก่อน					
4.	ฉันคิดว่าการทำเพื่อส่วนรวม ก็ควรได้รับค่าตอบแทนหรือค่าจ้างบ้าง					
5.	ฉันคิดว่าควรทำกิจกรรมของตัวเองให้เสร็จก่อนที่จะทำกิจกรรมส่วนรวม					
6.	ฉันคิดว่ากิจกรรมจิตอาสาทำให้เสียเวลาและกระทบต่อการเรียน					
7.	ฉันคิดว่าการมีจิตอาสาไม่ประโยชน์ทั้งกับตัวเองและส่วนรวม					
8.	ฉันคิดว่าการทำกิจกรรมจิตอาสาทำให้ ฉันได้ประโยชน์มากกว่าการเรียนในชั้นเรียนอย่างเดียว					
9.	ฉันคิดว่าการช่วยเหลือมีหน่วยงานที่ดูแลเรื่องนี้อยู่แล้วควรให้หน่วยงานเหล่านั้นมารับผิดชอบ					
10.	ฉันคิดว่าการเสียสละเป็นองค์ประกอบสำคัญของการเป็นผู้มีจิตอาสา					

ข้อ	ข้อความ	ความคิดเห็น/ระดับปฏิบัติ				
		จริง ที่สุด	จริง	ค่อนข้าง จริง	ค่อนข้าง ไม่จริง	ไม่จริง
		ปฏิบัติ ทุก ครั้ง	ปฏิบัติ บ่อยครั้ง	ปฏิบัติ เป็น บางครั้ง	ปฏิบัติ นาน ๆ ครั้ง	ไม่เคย ปฏิบัติ เลย
11.	ฉันรู้สึกว่าการทำงาน ด้านจิตอาสาเป็นเรื่อง เหน็ดเหนื่อยและเสียเวลา					
12.	ฉันเต็มใจช่วยเหลือผู้อื่น แม้ไม่เคยรู้จักกันมาก่อน					
13.	ฉันชอบบริการผู้อื่นด้วยความ เสียสละและด้วยความเต็มใจ					
14.	ฉันยินดีเสียสละเวลากำลังกายใจ และทรัพย์ เพื่อทำกิจกรรม ของชุมชน					
15.	ฉันชอบปลอบใจ หรือให้กำลังใจ ผู้ประสบปัญหาหรือความทุกข์					
16.	ฉันชอบแบ่งปันสิ่งของให้กับผู้ที่ ขาดแคลนนำไปใช้					
17.	ฉันรู้สึกเบื่อกับที่ต้องทำอะไรเพื่อ คนอื่น เพราะบางครั้งมันเหนื่อย และอยากทำอะไรเพื่อตัวเอง มากกว่า					
18.	บางครั้งฉันก็อยากทำอะไรผิดๆ บ้างถ้าเพื่อนชวน					
19.	การเก็บเศษขยะในวิทยาลัย ควรเป็นหน้าที่ของนักรถการโรง ไม่ใช่ฉัน					
20.	ปัญหาของการขาดจิตอาสาใน สังคมเป็นเรื่องของรัฐบาลที่ต้อง แก้ไข ฉันคงทำอะไรไม่ได้หรอก					

ข้อ	ข้อความ	ความคิดเห็น/ระดับปฏิบัติ				
		จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง
		ปฏิบัติทุกครั้ง	ปฏิบัติบ่อยครั้ง	ปฏิบัติเป็นบางครั้ง	ปฏิบัตินาน ๆ ครั้ง	ไม่เคยปฏิบัติเลย
21.	ฉันมักแอบทิ้งขยะในห้องคอมพิวเตอร์ โดยเฉพาะการพับกระดาษห่อลูกอมไว้ตามซอกเล็กๆของโต๊ะ					
22.	ฉันหยุดหัดทันทีที่มีคนมาให้ทำกิจกรรมที่ไม่อยากทำ ถึงจะทำความดีก็เถอะ					
23.	ฉันไม่ค่อยยอมหนังสือเรียนที่ได้รับแจก แม้ว่าครูจะขอให้บริจาคให้ กศน. หลังเรียนจบ					
24.	ฉันไม่ปิดประตูหน้าต่างห้องเรียนหลังเลิกเรียนเพราะเดี๋ยวก็มีคนมาปิด					
25.	ถ้าฉันเห็นเงิน100 บาทหล่นอยู่ที่สนามฉันจะเก็บไว้เองเพราะไม่ทราบว่าเป็นของใครและช่วยไม่ได้เพราะเจ้าของทำหล่นเอง					
26.	ฉันปิดไฟ ก่อนออกนอกห้องเรียน เพื่อช่วยกันประหยัดพลังงาน					
27.	ฉันให้คำแนะนำหรือเตือนเพื่อน เมื่อเพื่อนทำผิด					
28.	เมื่อเห็นครูหรือเพื่อนหอบของพะรุงพะรัง ฉันอาสาเข้าไปช่วยเหลือ					
29.	ฉันมักช่วยเหลือผู้อื่นที่ต้องการให้ความช่วยเหลือด้วยความเต็มใจ					
30.	ฉันช่วยเก็บขยะและทำความสะอาดรอบบริเวณวิทยาลัย					

**แบบประเมินเจตคติของนักเรียน นักศึกษาระดับอาชีวศึกษาที่มีต่อ
หลักสูตรฝึกอบรบเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะการเป็นผู้มีจิตอาสา
สำหรับนักเรียน นักศึกษา ระดับอาชีวศึกษา
ของวิทยาลัยเอกชนในจังหวัดมุกดาหาร**

คำชี้แจง ให้ทำเครื่องหมาย ลงในช่องที่ตรงกับระดับความพึงพอใจของท่าน โดยแบ่งเป็น 5 ระดับ ดังนี้

5	หมายถึง	ความพึงพอใจในระดับ	มากที่สุด
4	หมายถึง	ความพึงพอใจในระดับ	มาก
3	หมายถึง	ความพึงพอใจในระดับ	ปานกลาง
2	หมายถึง	ความพึงพอใจในระดับ	น้อย
1	หมายถึง	ความพึงพอใจในระดับ	น้อยที่สุด

คำตอบที่นักเรียน นักศึกษาตอบไม่มีคำตอบใดผิดหรือถูก ให้นักเรียน นักศึกษาตอบทุกข้อ หากขาดข้อหนึ่งข้อใดจะทำให้แบบวัดนี้ไม่สมบูรณ์และไม่สามารถนำไปวิเคราะห์ได้

ข้อ	ข้อความ	ความคิดเห็น/ระดับปฏิบัติ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
		5	4	3	2	1
1.	ด้านเจตคติต่อหลักสูตรฝึกอบรบ					
	1.1	ชอบที่จะเรียนรู้ตามหลักสูตรฝึกอบรบนี้				
	1.2	สนใจและเต็มใจที่จะเรียนรู้				
	1.3	ภูมิใจที่ได้มีโอกาสเรียนรู้				
	1.4	เห็นว่าหลักสูตรนี้มีประโยชน์ต่อตนเอง และส่วนรวม				
	1.5	หลักสูตรนี้สามารถเสริมสร้างคุณลักษณะการเป็นผู้มีจิตอาสาแก่ผู้เข้ารับการอบรบได้				

ข้อ	ข้อความ	ความคิดเห็น/ระดับปฏิบัติ					
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
		5	4	3	2	1	
2.	ด้านเนื้อหาหลักสูตรเสริม						
2.1	เนื้อหาหลักสูตรมีความน่าสนใจ						
2.2	เนื้อหาหลักสูตรมีความเหมาะสมกับวัยของผู้เข้าอบรม						
2.3	เนื้อหาหลักสูตรสามารถกระตุ้นให้เกิดคุณลักษณะการเป็นผู้มีจิตอาสาได้						
2.4	การแบ่งเนื้อหาแต่ละหน่วยการเรียนรู้ได้ชัดเจน						
2.5	การจัดลำดับของหน่วยการเรียนรู้มีความต่อเนื่องและเชื่อมโยงกัน						
3.	ด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้						
3.1	กิจกรรมการเรียนรู้มีความหลากหลาย						
3.2	กิจกรรมการเรียนรู้มีความชัดเจน น่าสนใจสามารถปฏิบัติได้จริง						
3.3	กิจกรรมการเรียนรู้ในแต่ละหน่วยการเรียนรู้สามารถปฏิบัติได้เสร็จทันตามเวลาที่กำหนด						
3.4	กิจกรรมการเรียนรู้ สามารถกระตุ้นให้เกิดการรับรู้ การตอบสนอง การเห็นคุณค่า และจัดระบบทางความคิด ที่เอื้อต่อการปฏิบัติโครงการจิตอาสาได้						
3.5	กิจกรรมการเรียนรู้ ได้แก่ ต้นแบบ การลงมือปฏิบัติ และทำโครงการ และการแบ่งปันประสบการณ์ สามารถกระตุ้นให้เกิดจิตอาสาได้						

ข้อ	ข้อความ	ความคิดเห็น/ระดับปฏิบัติ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
		5	4	3	2	1
3.6	กิจกรรมการเรียนรู้โดยการทำโครงการทำให้เกิดความรักในสถานศึกษาและชุมชน					
4.	ด้านความสามารถของวิทยากร ดำเนินการ					
4.1	การเตรียมความพร้อมในการดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้					
4.2	ศิลปะในการพูด การฟัง และการใช้คำถาม คำตอบ					
4.3	การนำเสนอเนื้อหาสาระทุกเรื่องให้สามารถเข้าใจได้ง่าย					
4.4	การบูรณาการองค์ความรู้ต่างๆให้สัมพันธ์กับเนื้อหาสาระของหลักสูตร					
4.5	เปิดโอกาสให้ผู้เข้าอบรมได้มีโอกาสแสดงออกอย่างทั่วถึง					
5.	ด้านสื่อการเรียนรู้					
5.1	สื่อการเรียนรู้มีความน่าสนใจและเหมาะสมกับวัยกับผู้เข้าอบรม					
5.2	สื่อการเรียนรู้มีความหลากหลายสอดคล้องกับเนื้อหาและกิจกรรมการเรียนรู้					
5.3	สื่อการเรียนรู้มีความชัดเจนช่วยให้ผู้เข้าอบรมเข้าใจเรื่องคุณลักษณะการเป็นผู้มีจิตอาสาได้ง่าย					

ข้อ	ข้อความ	ความคิดเห็น/ระดับปฏิบัติ					
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
		5	4	3	2	1	
6.	ด้านการวัดและประเมินผล						
6.1	มีความพึงพอใจกับวิธีการวัดและประเมินผล						
6.2	มีความพึงพอใจในการนำเสนอผลงาน						
6.3	เครื่องมือวัดและประเมินผลมีความชัดเจนเที่ยงตรงและเหมาะสม						
6.4	วิธีการวัดและประเมินผลตามหลักสูตรมีความหลากหลายสอดคล้องกับสิ่งที่ต้องการวัด						

บรรณานุกรม

- กรรณิกา มาโน. (2554). *ความหมายของชีวิตกับจิตอาสา*. วิทยานิพนธ์ วท.ม. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- การปรบมือ - คำสอนดีดี. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก <http://www.kamsondeede.com/main/index.php/2008-11-13-03.../228-442>. (2 เมษายน 2558)
- กิติมา ขุนทอง. (2550). *จัดการความรู้ "จิตอาสา" เด็ก จุดเริ่มการพัฒนาเยาวชนที่แท้จริง*. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก <http://www.ryt9.com>. (18 สิงหาคม 2557)
- เก่ง ดี มีจิตอาสา HD - YouTube. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก www.youtube.com/watch?v=53LSi59pjfA. (2 เมษายน 2558)
- เกมส์ันทนาการ รวมเกมส์ันทนาการ. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก blogspot.com/. (2 เมษายน 2558)
- เกษม เหลือจันทร์ . (2534). *การพัฒนากระบวนการสอนแบบโครงการในวิชาออกแบบเขียนแบบสำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย*. วิทยานิพนธ์ ค. ม. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศิลปินหลงใจ. *หากคนใจดีเสียสละเสียกันหนาว แค่ 3 วัน สิบล้านวิว! ท้าว*. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก www.youtube.com/watch?v=0eliaTKovmE. (2 เมษายน 2558)
- ความสุขจากงานจิตอาสา. ดร.สรยุทธ รัตนพจนารถ - YouTube. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก www.youtube.com/watch?v=Iz6k1TxuKhA. (2 เมษายน 2558)
- คู่มือจิตอาสา โดย ธนาคารจิตอาสา - YouTube. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก www.youtube.com/watch?v=0Uji3vowha8. (2 เมษายน 2558)
- โครงการ CAT จิตอาสาผู้ช่วยสอน. (2552). *CAT จิตอาสา...สำนึกดีจากภายในสู่ภายนอก อีกหนึ่งพลังสร้างสรรค์เพื่อสังคม*. สารคดี.
- โครงการอาสาเพื่อในหลวง. (2549). *คู่มือจิตอาสา Give & Volunteer Guide*. กรุงเทพฯ: เครือข่ายจิตอาสา.
- โครงการเอไอเอส แบ่งปันน้ำใจ คืนกำไรสู่สังคม. (2552). *เอไอเอส สร้างจิตอาสา ปลุกจิตสำนึกพนักงานช่วยเหลือสังคม*. กรุงเทพฯ: สารคดี.
- ชนัท ธาตุทอง. (2550). *เทคนิคการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร.

- โฆษณาไทยประกันชีวิต 2014 Unsung Hero - YouTube. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก
www.youtube.com/watch?v=sfGV1uwaT9M. (2 เมษายน 2558)
- จันทิรา ธนสงวนวงศ์. (2557). *ค่านิยมในสังคมไทย*. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก.
<http://mos.e-tech.ac.th/mdec/learning/h1301/uni06.html>. (18 สิงหาคม 2557)
- จิตอาสา - ปู พงษ์สิทธิ์. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก www.youtube.com/watch?v=uDJ4dDXAG0M. (2 เมษายน 2558)
- ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์. (2539). *การพัฒนาหลักสูตร: หลักการและแนวปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ: อสอินเพลส.
- ชลายุทธ์ ศรุทเมือง และน็อนน พินนประดิษฐ์. (2551). *การพัฒนาความรับผิดชอบต่อสังคมของเยาวชนไทย. วารสารหลักสูตรและการเรียนการสอน*. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ชัยพร วิชชาวุธ และธีระพร อุวรรณโณ. (2525). *แนวคิดและพัฒนาการใหม่ในการปลูกฝังจริยธรรม*. วารสารครุศาสตร์. กรุงเทพฯ: ครุศาสตร์.
- ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์. (2552). 80 *นวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ*. กรุงเทพฯ: แดเน็กซ์อินเตอร์คอร์ปอเรชั่น.
- _____. (2552). *สอนเด็กให้มีจิตสาธารณะ*. กรุงเทพฯ: วี พรินท์ (1991).
- ซึ่ง!! สุกยอด "ฮีโร่" ไม่ต้องมีพลังวิเศษ. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก
<https://www.youtube.com/watch?v=5HlbVfCdOs>. (2 เมษายน 2558)
- ณัฐจรรย์ ธรรมทัศนานนท์. (2547). *การพัฒนาหลักสูตรการประชุมปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมสำหรับครูวิทยาศาสตร์ เพื่อพัฒนาหลักสูตรวิทยาศาสตร์บูรณาการแบบกลุ่มทักษะ*. ปริญญาานิพนธ์ กศ.ด. (วิทยาศาสตร์ศึกษา). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ดวงทิพย์ อันประสิทธิ์. (2555). *รูปแบบการขัดเกลาทางสังคมเพื่อเสริมสร้างจิตอาสาในชุมชน: กรณีศึกษาชุมชนบางน้ำหวาน อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ*. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
- ดอกไม้อาสา - คนสร้างฝัน. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก
<https://www.youtube.com/watch?v=ALp9sZehBrg>. (2 เมษายน 2558)

ตัวอย่างการเขียนโครงการ. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก

www.rajini.ac.th/~jjarsa/ตัวอย่างแบบฟอร์มการเขียนโครงการ.pdf.

(2 เมษายน 2558)

เตือนใจ ดีเทศน์. (2557). *จิตอาสา คือการปฏิบัติธรรม*. [ออนไลน์].

เข้าถึงได้จาก <http://www.volunteerspirit.org>. (4 เมษายน 2558)

ทง ทองเต็ม. (2557). *ฝึกรบมอย่างไ้จึงเกิดประสิทธิภพ???*. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้

จาก http://www.thanongtem.blogspot.com/2010/02/biogpost_2567

.html?m=1. (18 สิงหาคม 2557)

ทศนา แหมมณี. (2546). *การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม*. จากทฤษฎีสู่

การปฏิบัติ. กรุงเทพฯ: เมธิทิปส์.

_____. (2550). *การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม*. จากทฤษฎีสู่การปฏิบัติ.

กรุงเทพฯ: เกรทเอ็ดดูเคชั่น.

ทิมวิชัย TRN. (2557). *สู่การให้ที่แตกต่าง*. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก

<http://www.volunteerspirit.org>. (23 สิงหาคม 2557)

ธานีษฐ์ กองแก้ว. (2557). *จิตอาสาช่วยพัฒนาสังคม*. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก

www2.ftpi.or.th/th/knwinf_pcornerdetail.php?pdtilid=523. (1 สิงหาคม 2557)

ธนิดา ทองมีเหลือ, ณิชย์ หล่อเลิศวิทย์, ระพีวัฒน์ เลิศวุฒิสกุล, ภัคธร วิศิษฐ์วิริยะชัย,

กริส จุฑานันท์ และเรวดี ทรงเที่ยง. (2550). *ปัจจัยทางจิตสังคมที่ส่งผลต่อจิต*

สาธารณะของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. วารสารพฤติกรรมศาสตร์.

ธำรง บัวศรี. (2542). *ทฤษฎีหลักสูตร การออกแบบและพัฒนา (พิมพ์ครั้งที่ 4)*. กรุงเทพฯ:

โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

นริศรา ริชาร์ดสัน. (2546). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมด้านความเสียหาย*

ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลายโรงเรียนวัดธาตุทอง เขตวัฒนา

กรุงเทพ. สารนิพนธ์ กศ.ม.(จิตวิทยาการศึกษา) กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัย

ศรีนครินทรวิโรฒ.

นันทรัตน์ ปรีวัชรธรรม. (2553). *การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมจิตอาสาของเด็ก*

และเยาวชนที่รับทุนการศึกษาสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์.

วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาพัฒนาการ). กรุงเทพฯ:

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

- นิทานธรรม. โคมไฟของคนตาบอด - YouTube. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก
www.youtube.com/watch?v=P-F4MEbDp6I. (2 เมษายน 2558)
- นิศารัตน์ แก้วนิยมชัยศรี. (2557). จิตอาสาทำงานอาสาสมัคร. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก
www.volunteerspirit.org. (2 เมษายน 2558)
- เบญจวรรณ รอดแก้ว. (2553). การพัฒนาจิตสาธารณะของนักศึกษามหาวิทยาลัย
 ราชภัฏสกลนคร จากการทำโครงการกิจกรรมพัฒนาสังคม.
 วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- บุษยมาศ แสงเงิน (2557). การให้โดยไม่หวังผลตอบแทน. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก
<http://www.gotoknow.org/posts/403396>. (18 สิงหาคม 2557)
- ประภาพร ศรีตระกูลและคณะ. (2553). การวัดและประเมินผลการเรียนรู้. ขอนแก่น:
 คณะศึกษาศาสตร์. มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ปริญญา ปราชญานุพร. (2555). 100 ข้อคิดเพื่อชีวิตสุขสงบ. กรุงเทพฯ: ซีเอ็ด.
- ประวีตร พิสุทธิโสภณ. (2557). จิตอาสาทำอะไร. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก
<http://www.oknation.net>. (18 สิงหาคม 2557)
- ปิยะนาถ สรวิสูตร. (2552). แรงจูงใจของผู้นำเยาวชนที่มีจิตอาสาในการทำกิจกรรม
 เพื่อสังคม:กรณีศึกษาสถานเยาวชนกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ค.ม.
 กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- พระไพศาล วิสาโล. (2550). เมื่อดอกไม้บานสะพรั่งทั้งแผ่นดิน. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก
<http://www.kanlayanatam.com>. (18 สิงหาคม 2557)
- _____. (2550). เต็มเต็มชีวิตด้วยจิตอาสา. กรุงเทพฯ: เครือข่ายพุทธิกา.
- พระมหาทวี มหาปัญญา (ละลง). (2554). เรื่องเล่าพระพุทธองค์. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก
<http://www.learners.in.th/blogs/posts/467597>. (18 สิงหาคม 2557)
- พระราชพรหมยานมหาเถระ. (2557). การทำความดีอย่างไม่หวังผลตอบแทน. [ออนไลน์].
 เข้าถึงได้จาก http://onknow.blogspot.com/2010/01/blog-post_3680.html.
 (18 สิงหาคม 2557)
- เพลง นันทนาการ. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก <http://www.weerapun.com/music.php>
 (2 เมษายน 2558)
- เพลงจิตอาสา (Official Music Video). [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก
www.youtube.com/watch?v=oRacyxaZCRk. (2 เมษายน 2558)

เพลงคำยออาสา. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก

<https://www.youtube.com/watch?v=FYnQVdYYUtQ>.

(10 มีนาคม 2558)

มิชิตา จำปาเทศ รอดสุทธิ. (2550). *จิตอาสาคืออะไร*. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก

<http://www.thaingo.org>. (18 สิงหาคม 2557)

_____. (2551). *จิตอาสา...ทำไม.สารเพื่อเสมอ*. เข้าถึงได้จาก <http://www.thaingo.org>.

เมธี ปิยะคุณ. (2547). *การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ที่ดีที่สุด*. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก

www.stou.ac.th/thai/offices/ocel/knowledge/3-46/page19-3-46.html.

(18 สิงหาคม 2557)

มูลนิธิศึกษาและเผยแพร่พระพุทธศาสนา. (2557). *ประโยชน์ 2 อย่าง*. [ออนไลน์].

เข้าถึงได้จาก www.dhammadhome.com/page/about. (18 สิงหาคม 2557)

ราชบัณฑิตยสถาน. (2546). *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542*. กรุงเทพฯ:

นานมี. บุคส์พับลิเคชั่น

เราอาสาพัฒนา. *คนสร้างบ้าน*. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก

<https://www.youtube.com/watch?v=vjuR9QB9HMw>. (2 เมษายน 2558)

ล้วน สายยศ; และอังคณา สายยศ. (2539). *เทคนิคการวัดผลการเรียนรู้*. กรุงเทพฯ:

สุวีริยาสาส์น.

ล้วน สายยศ; และอังคณา สายยศ. (2543). *การวัดด้านจิตพิสัย*. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.

วนภัทร์ แสงแก้ว. (2553). *การพัฒนาแกนนำจิตอาสาป้องกันเอดส์เพื่อนำไปสู่ความยั่งยืน*.

วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

วรภาพร วันไชยธนวงศ์ และคณะ. (2551). *การพัฒนากระบวนการสร้างจิตอาสา*

ของนักศึกษาพยาบาลวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีสืบเชียงใหม่. เชียงใหม่:

สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ (สปสช.).

วัฒนา มัคคสมัน. (2551). *การสอนแบบโครงการ*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์

แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วันชัย ตันติวิทยาพิทักษ์. (2552). *จิตอาสา: หนทางแห่งการอยู่ร่วมกันในสังคม*.

กรุงเทพฯ: นิติสารสารคดี. ปีที่ 25 ฉบับ 296.

- วัลลยา ธรรมอภิบาล. (2555). *การพัฒนาหลักสูตรเสริมสร้างจิตสาธารณะ สำหรับนิสิตระดับปริญญาตรีมหาวิทยาลัยทักษิณ วิทยาเขตสงขลา วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. สงขลา: มหาวิทยาลัยทักษิณ วิทยาเขตสงขลา.*
- วิภาพร เกิดท่าไม้. (2555). *ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมจิตอาสาของประชาชนในกองพลทหารปืนใหญ่ต่อสู้อากาศยาน กรณีศึกษา มหาอุทกภัย ปี 2554.* บธ.ม. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา
- วีระพันธ์ แก้วรัตน์. (2553). *เอกสารประกอบคำสอนวิชาการฝึกอบรมและพัฒนาทรัพยากรมนุษย์. เข้าถึงได้จาก www.it.nation.ac.th/person/showperson.php?*
- ศาสตร์และศิลป์แห่งการจัดการความดี. (2550). *ศึกษากรณีมูลนิธิพุทธฉือจี้.* กรุงเทพฯ: บริษัทพริกหวาน จำกัด.
- ศูนย์คุณธรรม. (2548). *ร่วมแรงแข็งขันร่วมกันทำดี สมัชชาคุณธรรมแห่งชาติ และตลาดนัดคุณธรรม.* กรุงเทพฯ: บริษัทแปลน โททิว.
- สถาบันส่งเสริมสุขภาพเด็กแห่งชาติมหาราชินี. (2550). *คุณภาพวัยรุ่น: กรณีนักเรียนสายสามัญและสายอาชีพ ในเขตกรุงเทพมหานคร ชลบุรี เชียงใหม่ นครราชสีมา และสงขลา กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ*
- สถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน. (2533). *เอกสารประกอบการบรรยายเรื่อง "แนวความคิดและหลักการเกี่ยวกับการฝึกอบรม", การฝึกอบรมหลักสูตรความรู้พื้นฐานด้านการฝึกอบรม.* กรุงเทพฯ: สำนักงานก.พ.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2554). *แนวทางการบริหารจัดการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียน.* กรุงเทพฯ: สำนักงานวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกระทรวงศึกษาธิการ.
- สำนักงานคณะกรรมการการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2555). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559).* กรุงเทพฯ: สำนักนายกรัฐมนตรี.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2553). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553.* กรุงเทพฯ: สำนักนายกรัฐมนตรี.

- สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. (2557). ข่าวประชาสัมพันธ์. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก www.vec.go.th. (18 สิงหาคม 2557)
- สำนักงานที่ปรึกษาการฝึกอบรบ. (2547). รูปแบบของวิธีการฝึกอบรบ. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก www.geocities.com/trainingcons/home004.html. (18 สิงหาคม 2557)
- สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดเชียงใหม่. (2552). *สภาเด็กและเยาวชนจังหวัดเชียงใหม่*. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก <http://www.chiangmai.m-society.go.th>. (18 สิงหาคม 2557)
- สุภัทรา ภูษิตรัตนาวลี. (2547). *ปัจจัยและผลกระทบของการที่เอื้อต่อการพัฒนาจิตสำนึกต่อสังคมของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (วิจัยและจิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุภาพร พิศาลบุตร และยงยุทธ เกษสาคร. (2544). *การพัฒนาบุคคลและฝึกอบรบ*. กรุงเทพฯ: บริษัทสำนักพิมพ์สยาม จำกัด.
- แสงสว่างนำทางจิตอาสา - คนสร้างฝัน. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก <https://www.youtube.com/watch?v=MAed-ARnlq0>. (2 เมษายน 2558)
- หนังสือจิตอาสา GEN A : The Short Film (Eng Sub) - YouTube. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก <https://www.youtube.com/watch?v=TTdNYOqKSBI>. (2 เมษายน 2558)
- หนังสือจิตอาสา เรียงความ. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก www.youtube.com/watch?v=f-_COBWK6rM. (2 เมษายน 2558)
- แหวง โตจิราการ. (2550). *การเสริมสร้างจิตสาธารณะ*. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก <http://www.krukimpbmind.com>. (10 มีนาคม 2558)
- อรรรรณี ไชยปัญญา. (2556). *รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำทีมของผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก*. วิทยานิพนธ์ ปร.ด. สกจนคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- อ้อมใจ วงษ์มณฑา. (2552). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะของนักศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์*. ปัตตานี: สถาบันวัฒนธรรมศึกษา กัลยาณิวัฒนามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี.
- อิสระพร บวรเกิด. (2557). *จิตอาสา งานที่เพิ่มค่าความเป็นมนุษย์*. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก <http://www.kanlayanatam.com>. (18 สิงหาคม 2557)

- อุไรวรรณ คุ่มวงษ์. (2551). จิตสาธารณะของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ เรื่อง ปัญหาสิ่งแวดล้อมตามโครงการพระราชดำริ. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- อุษา สภาสุวรรณกุล. (2557). การช่วยเหลือโดยไม่หวังสิ่งตอบแทน. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก <https://sites.google.com/site/narakdee034/home/kar-chwy-helux-doy-mi-hwang-sing-txbthaen>. (18 สิงหาคม 2557)
- Armstrong, D. G. (2003). Curriculum Today. New Jersey: Merrill Prentice Hall.
- Bandura, Albert. (1977). Social learning theory. Englewood Cliffs, N. J. : Prentice Hall.
- _____. (1986). Social foundations of thought and action: a social cognitive theory. Englewood Cliffs. N.J.: Prentice Hall.
- Kolb, David A.; Osland, Joyce S.; & Rubin, Irwin M. (1995). Organizational behavior : an experiential approach. (6th ed.). Englewood Cliffs, N. J. : Prentice-Hall.
- Kolb, David A.; Rubin, Irwin M; & McIntyre, James M. (1984). Organizational psychology: a book of readings.(4th ed.). Englewood Cliffs, N. J. : Prentice-Hall.
- New Heart New World : ดร.สรยุทธ รัตนพจนารถ - YouTube.
[ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก www.youtube.com/watch?v=WLfifN8toWA.